

Talousarvio 2022 ja taloussuunnitelma v. 2023-2024

Kaupunginhallitus 29.11.2021 § 392
Kaupunginhallitus 7.12.2021 § 411
Kaupunginvaltuusto 15.12.2021 § 177

Sisällys

1. Kaupunginjohtajan katsaus.....	4
2. Lohjan talousarvio 2022 pähkinänkuoressa.....	5
3. Yleisperustelut.....	6
3.1. Taloussuunnittelun tavoitteet ja lähtökohdat.....	6
3.2. Taloussuunnitteluprosessi.....	6
3.3. Lohjan kaupungin organisaatio.....	7
3.4. Taloudelliset lähtökohdat.....	7
3.4.1. Yleinen talouskehitys.....	7
3.4.2. Kuntatalouden tilanne.....	9
3.4.3. Valtionosuudet vuonna 2022.....	10
3.4.4. Hyvinvointialueen valmistelu.....	11
3.4.5. TE-palveluiden siirto 2024.....	11
3.4.6. Lohjan kaupungin talous.....	12
3.4.7. Talouden tasapainottamisohjelma v. 2019-2024.....	15
3.5. Toimintaympäristö.....	16
3.5.1. Väestön kehitys ja muuttoliike.....	16
3.5.2. Työllisyys.....	22
3.5.3. Asuminen.....	25
3.6. Henkilöstö.....	27
3.7. Lohjan kaupunkistrategia 2017-2025.....	28
3.8. Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta.....	29
3.8.1. Talousarvion osat.....	29
3.8.2. Talousarvion sitovuus.....	31
3.8.3. Vuoden 2022 sitovat tavoitteet.....	34
3.9. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....	38
4. Käyttötalousosa.....	40
4.1. Vuoden 2022 talousarvion täytäntöönpano.....	40
4.2. Luottamushenkilöhallinto ja konsernipalvelut.....	41
4.2.1. Luottamushenkilöhallinto.....	41
4.2.2. Konsernipalvelut.....	42
4.2.3. Keskusvaalilautakunta.....	46
4.2.4. Tarkastuslautakunta.....	47
4.3. Elinvoima-toimiala.....	48
4.3.1. Tekninen lautakunta.....	51
4.3.2. Kaupunkisuunnittelulautakunta.....	57

4.3.3.	Ympäristöterveyslautakunta	61
4.3.4.	Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta	63
4.4.	Hyvinvointi-toimiala	67
4.4.1.	Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta.....	71
4.4.2.	Sosiaali- ja terveyslautakunta.....	77
5.	Investoinnit	84
5.1.	Maa- ja vesialueet	84
5.2.	Rakennukset	84
5.3.	Kiinteät rakenteet ja laitteet	85
5.4.	Koneet ja kalusto.....	86
5.5.	Osakkeet ja osuudet.....	86
5.6.	Laajennusinvestoinnit.....	87
5.7.	Investoinnit yhteensä.....	87
6.	Laskelmat.....	88
6.1.	Tuloslaskelma	88
6.2.	Käyttötalous yhteensä	91
6.3.	Valtionosuudet ja avustukset.....	92
6.4.	Myyntivoitot ja -tappiot.....	92
6.5.	Verotulot.....	93
6.6.	Toimintakulujen jakaisuus	94
6.7.	Rahoituslaskelma	97
6.8.	Rahoitustulot ja -menot.....	98
6.9.	Menot ja tulot yhteensä	99
7.	Strategisten tytäryhtiöiden valtuuston nähden sitovat tavoitteet.....	100
7.1.	Tavoitteet	100

1. Kaupunginjohtajan katsaus

Tämä on Lohjan kaupungin viimeinen talousarvio ennen historiallista sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta. Viimeistä kertaa siis olemme budjetoineet sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan osaksi Lohjan kaupunkia. Seuraava talousarvio tehdään jo siten, että sotepalvelut ja niitä vastaavat tukipalvelut ovat Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vastuulla ja kaupungin veroprosenttia leikataan yli 12 prosenttiyksikköä.

Soteuudistuksen vaikutuksia ei pidä aliarvioida. Valmistautuminen muutokseen tulee olemaan vuoden 2022 tärkein teema. Muutos tulee ottaa huomioon vuoden aikana valmistuvassa uudessa kaupunkistrategiassa, jossa viiitotetaan Lohjan suunta kohti tulevaa aikaa. Kaupungin henkilöstöstä suuri osa valmistautuu siirtymään hyvinvointialueen palvelukseen. Samalla kaupungin oma organisaatio tulee virittää uudistuksen jälkeiseen toimintaan sopivaksi. Tässä on hirmuinen määrä valmistelutyötä tehtävänä ja lukuisia kysymyksiä ratkaistavana. Esimerkiksi ruokapalveluiden järjestämistapa täytyy muuttaa, jotta Lohjan tuotantokapasiteettia voidaan käyttää jatkossakin sotepalveluiden tarpeisiin.

Uuteen aikaan mennään tilanteessa, jossa globaali koronapandemia on edelleen keskelläämme. Koronan jäljiltä moni asia on toisin kuin ennen pandemiaa. Työn tekemisen tapa on monilla aloilla muuttunut ja etätöiden tekeminen yleistynyt. Se vaikuttaa myös asumisen tarpeisiin. Lohja vaikuttaa hyötyvän tästä. Kaupungin asukasmäärä on kehittynyt aikaisempaan verrattuna positiivisesti ja kasvanut muuttoliike lisää taas tarvetta kasvatuksen ja koulutuksen palveluihin. Kaupunki vastaa kasvaneeseen kiinnostukseen lukuisilla tärkeillä kaavoitus- ja investointihankkeilla, joista moni tulee päätöksentekoon vuoden 2022 aikana.

Koronapandemia on vaikuttanut kuntatalouteen odottamattomin tavoin. Alun taloudellisesta notkahduksesta noustiin yllättävän äkkiä kohtuullisen vahvaan kasvuun. Työllisyyden nopea paraneminen näkyy kasvaneina verotuloina mutta myös kasvaneena työvoimapulana ja palkankorotuspaineina yhä useammalla alalla. Kun tilanne yhdistetään pandemian jättämään suureen hoito- ja palveluvelkaan sekä soteuudistuksen aiheuttamaan epäselvyyteen kuntien seuraavien vuosien rahoitustasosta, on käsillä taloudellisesti ennennäkemättömän epäselvä tilanne.

Tässä tilanteessa vuoden 2022 talousarvio on laadittu varovaisella otteella. Palvelutarpeen kasvuun on pyritty varautumaan realistisella, mutta maltillisella tavalla. Esimerkiksi poikkeusoloissa kasvaneeseen palvelutarpeeseen lastensuojelun osalta varaudutaan uusien työntekijöiden palkkaamisella ja rakennusvalvonnan resursseja vahvistetaan kaupungin kasvanutta rakentamisen aktiivisuutta vastaavasti. Lukuisia muitakin lisätarpeita olisi olemassa, mutta epävarmassa tilanteessa pyritään etenemään pienin askelein.

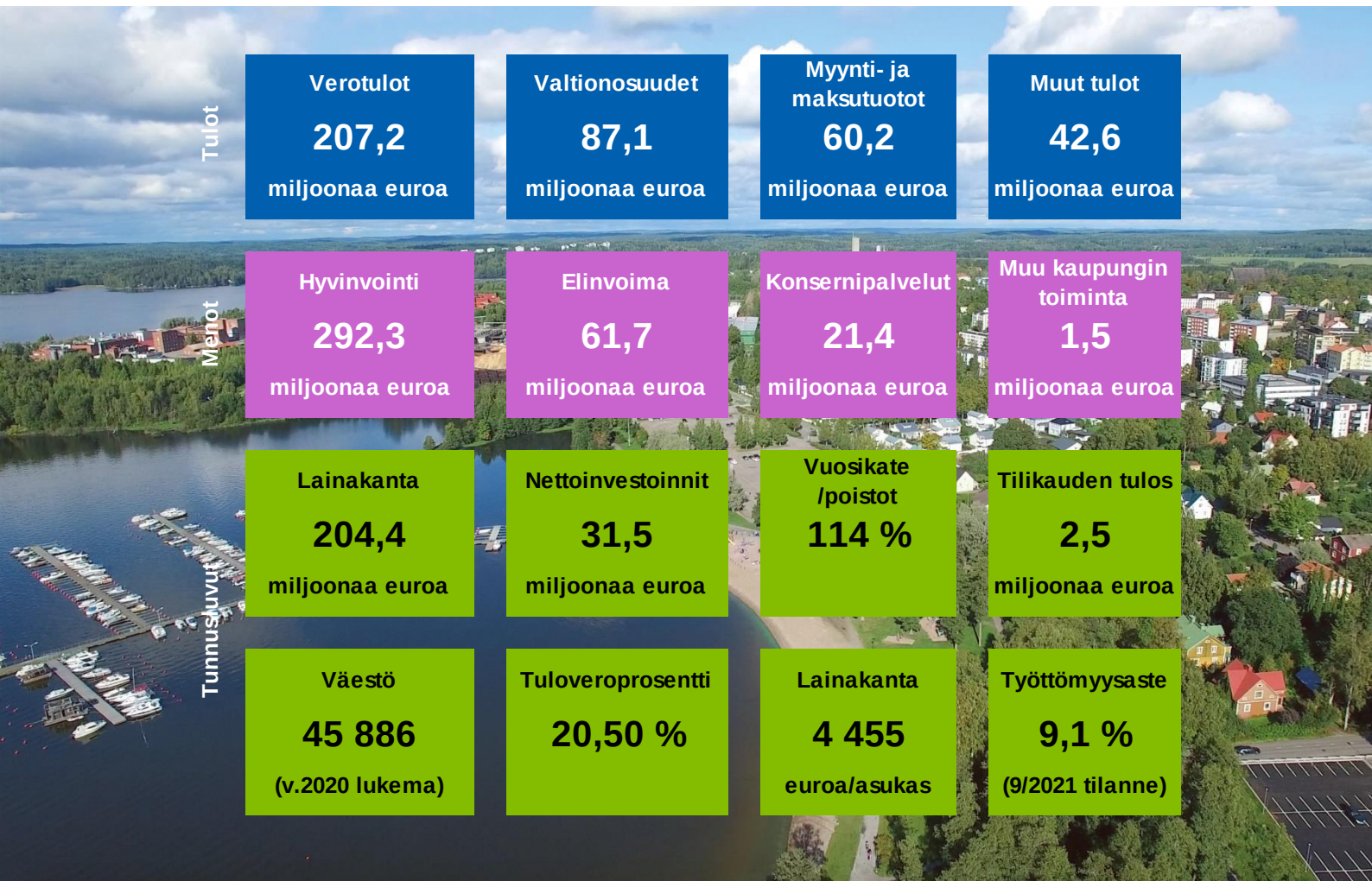
Kun samaan aikaan on käynnissä sekä historiallisen merkittävä globaali poikkeustilanne että kuntakenttää ravisteleva hallinnon uudistus, on tulevaisuuskuvan utuisuus vain hyväksyttävä. Vuotta 2022 voidaan kuitenkin lähestyä rohkein mielin. Lohja on vahva ja hieno kaupunki, jolla on huomattavia vahvuuksia kohdata uuden tilanteen haasteet ja mahdollisuudet. Hätää ei ole, ja moniin asioihin voidaan vaikuttaa itse.

Omalla kohdallani talousarvio jää viimeiseksi Lohjan kaupunginjohtajana. Siirryn seuraaviin tehtäviin haimkein, mutta hyvin mielin. Talousarvio 2022 antaa pohjan viedä Lohja uuteen aikaan ensi vuonna valittavan uuden kaupunginjohtajan johdolla. Kiitän Lohjan kaupungin henkilöstöä, päättäjiä ja kaikkia kaupunkilaisia hyvästä yhteistyöstä menneiden vuosien aikana. Uskon, että kaupunki jatkaa kehittymistään kohti entistä parempaa tulevaisuutta.

Mika Sivula
kaupunginjohtaja

2. Lohjan talousarvio 2022 pähkinänkuoressa

3. Yleisperustelut

3.1. Taloussuunnittelun tavoitteet ja lähtökohdat

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosentista sekä muiden verojen perusteista. Vuoden 2022 tulo- ja kiinteistöveroprosentit on ilmoitettava verohallitukselle viimeistään marraskuun 17. päivänä 2021.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa tai niiden hyväksymisen yhteydessä on päätettävä myös toimenpiteistä, joilla edellisen vuoden taseen osoittama alijäämä ja talousarvion laatimisvuonna kertyväksi arvioitu alijäämä suunnittelukaudella katetaan. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelma-osa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kuntalain 112 §:n mukaan kunnan kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on sen lisäksi, mitä kuntalaissa säädetään, soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa säädetään. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolaisten soveltamisesta. Kuntalain 113 §:n mukaan tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, johon kuuluvat tuloslaskelma, tase ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

3.2. Taloussuunnitteluprosessi

Kaupunginhallitus antoi vuotta 2022 koskevan talousarvion raamin kokouksessaan 7.6.2021 § 198. Talousarvion raamilaskelma vuodelle 2022 valmisteltiin vuoden 2020 tilinpäätöksen, vuoden 2021 raportointitietojen sekä vuotta 2022 koskevien talousennusteiden pohjalta. Talousarvioraamin asettamisella käynnistettiin kaupungin talousarvion ja taloussuunnitelman laatiminen.

Kuntien vuoden 2020 tilikauden tulokset olivat poikkeuksellisen hyviä koronapandemian sekä siihen liittyneiden valtion tukitoimien vuoksi, ja siten eivät anna todellista kuvaa kuntatalouden tilasta. Pitkittyneen koronatilanteen takia vuoden 2022 talousarviokehysvalmistelu jouduttiin tekemään edelleen hyvin poikkeuksellisessa ja epävarmassa tilanteessa. Sen lisäksi, että talouden tilanne on vaikea, todellista talouden laskentapohjaa on ollut koronatilanteen vuoksi vaikea määrittellä.

Vuodesta 2022 on muodostumassa kaupungin talouden näkökulmasta siirtymävuosi koronatilanteen ja 1.1.2023 voimaan tulevan sote-uudistuksen vuoksi. Kuntatalousohjelman mukaisesti vuodesta 2022 on tulossa kuntatalouden osalta suunnittelukauden hankalin.

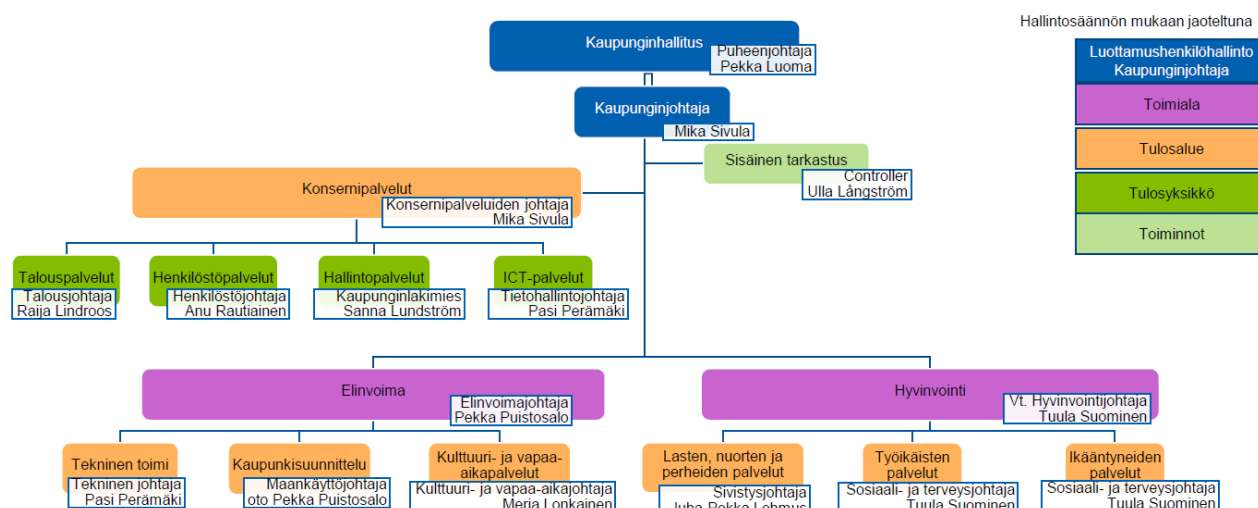

Vuoden 2022 talousarviovalmistelu on edennyt siten, että lautakunnat antoivat omat esityksensä vuoden 2022 talousarviosta 29.10.2021 mennessä. Talousarvion 2022 valmistelutilannetta ja lähtökohtia kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen sekä lautakuntien esityksiä käsiteltiin valtuustoseminaarissa 9.10.2021.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys julkaistaan 22.11.2021. Kaupunginhallitus käsittelee talousarvioesitystä 29.11.2021 ja talousarvio hyväksytään kaupunginvaltuuston kokouksessa 15.12.2021. Lautakunnat vahvistavat tehtäväalueensa käyttösuunnitelmat talousarvion hyväksymisen jälkeen tammikuussa 2022.

3.3. Lohjan kaupungin organisaatio

Lohjan kaupungin organisaatio hallintosäännön mukaan jaoteltuna:

3.4. Taloudelliset lähtökohdat

3.4.1. Yleinen talouskehitys

Valtiovarainministeriön 27.9.2021 julkistamassa taloudellisessa katsauksessa (51/2021) esitetään vuosien 2021–2023 taloudellista kehitystä koskeva ennuste. Ennusteessa tautitilanteen heikentymisen ei oleteta rajoittavan talouden toipumista, vaikka yhteiskunnan avaaminen tapahtuisi hitaammin kuin kesän ennusteessa oletettiin. Katsauksen mukaan Suomen bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 2,9 % vuonna 2022. Kuluven vuoden BKT:n kasvuksi ennustetaan 3,3 %.

Talouden toipuminen koronapandemiasta on ollut nopeaa keväästä 2021 alkaen. Talouden elpymisen ennustetaan jatkuvan syksyllä etenkin toimialoilla, joita koronaan liittyvät rajoitukset vielä koskevat. Vuosien 2021 ja 2022 kasvupyrähdysten jälkeen BKT:n kasvu uhkaa hidastua 1-1,5 %:n luokkaan. Vuodesta 2023 eteenpäin kasvussa olennaista on talouden rakenteellinen suorituskyky, johon vaikuttaa työllisyyden ja tuottavuuden kasvu sekä talouden kilpailukyky. Haasteita kasvulle asettaa etenkin väestörakenteen muutos.

Koronapandemian seurauksena yksityinen kulutus väheni vuonna 2020 4,7 %. Toisaalta epidemian seurauksena kotitalouksien säästäminen on noussut korkealle tasolle, vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä säästämisaste oli yli 7 %. Yksityinen kulutus kasvaa tänä vuonna aiemmin ennakoitua hitaammin, koska rajoitustoimia on päästy purkamaan varovaisesti. Yksityisen kulutuksen ennakoidaan kasvavan tänä vuonna 3,2 % ja palvelujen kulutuksen ennustetaan pääsevän kunnolla vauhtiin kuluvan vuoden loppupuolella. Tämän seurauksena vuonna 2022 yksityisen kulutuksen kasvu on nopeimmillaan, 3,8 %, ja kulutus ylittää epidemiaa edeltäneen tason. Kotitalouksien yhteenlaskettu ostovoima ei ole pienentynyt koronapandemian aikana. Säästöjen käyttämisen myötä yksityinen kulutus kasvaa nopeammin kuin ostovoima.

Työvoima ja työllisyys kasvavat tällä hetkellä nopeasti, mutta samaan aikaan pitkäaikaistyöttömyys pysyttelee korkealla tasolla, työpaikkoja on runsaasti avoinna ja osaavan työvoiman puute nähdään tuotannon kasvua rajoittavana tekijänä. Työllisyyden hyvä kasvu saa yleensä myös työttömyyden selvään laskuun, mutta kuluvan vuoden alkupuoliskolla näin ei ole tapahtunut. Työttömiä oli alkuvuonna Tilastokeskuksen mukaan 12,4 % enemmän kuin vuosi sitten. Hallituksen päättämät työllisyystoimet tukevat työn tarjontaa ja työllisyyden kasvu alkaa vähitellen ennusteen mukaan supistaa myös työttömien määrää.

Palkat nousevat tänä vuonna viime vuotta nopeammin suurempien sopimuskorotusten myötä. Ansioiden oletetaan nousevan noin 2,5 prosenttia seuraavina vuosina. Ansioiden nousun ja työllisyyden kasvun myötä palkkasumman ennakoidaan kiihtyvät lähes 4 prosentin vuosittaiseen nousuun vuosina 2022–2023.

Kuluttajahinnat nousevat tänä vuonna nopeasti energian ja elintarvikkeiden hintojen nousun myötä. Kuluttajahintaindeksin vuosimuutos on kiihtynyt lähes 2 prosenttiin vuoden 2021 puoli-väliin mennessä ja sen ennustetaan olevan tänä vuonna 1,8 %. Energian aiheuttama inflaatiopiikki jää väliaikaiseksi, mutta vahvistuvan kysynnän myötä palveluiden hintojen nousu ylläpitää inflaatiota tulevinakin vuosina. Vuosina 2022 ja 2023 kuluttajahintaindeksin ennustetaan nousevan 1,6 % ja 1,7 %.

Koronapandemia kasvatti julkisen talouden alijäämän suureksi viime vuonna. Julkinen talous oli rakenteellisesti alijäämäinen jo ennen koronapandemian puhkeamista. Julkista taloutta heikensivät entisestään talouden taantuma sekä monet epidemian vuoksi toteutetut tukitoimet. Taantuman jälkeinen ripeä talouskasvu kohentaa julkista taloutta kulvana vuonna, mutta julkisen talouden alijäämä pysyy edelleen suurena. Talouskasvu ja epidemian vuoksi päätettyjen tukitoimien voimakas vähentyminen vahvistavat julkista taloutta vielä 2022.

Taloudellinen alijäämä luo tarvetta sopeuttaa julkistaloutta tulevaisuudessa. Suomessa rakenteellisen haasteen luo myös väestön ikääntyminen. Tämä leikkaa samalla veropohjaa, kun se kasvattaa menoja. Lähivuosien voimakkaasta kasvusta huolimatta Suomen taloudella on edessään haastavia vuosia.

3.4.2. Kuntatalouden tilanne

Valtion vuoden 2022 talousarvioesityksen antamisen yhteydessä 27.9.2021 julkaistiin myös Kuntatalousohjelma vuosille 2022–2025 (VM:n julkaisuja 49/2021). Ohjelma tarkentaa keväällä 2021 julkaistua kuntatalousohjelmaa.

Kuntatalous vahvistui selvästi vuonna 2020. Talouden selvää vahvistumista selittävät pitkälti koronapandemiaan liittyvät toimintakatteen maltillinen kasvu ja toisaalta taas valtionosuuksien ja verorahoituksen vahva kasvu. Erityisesti valtionosuuksien kasvu oli poikkeuksellisen suuri johtuen valtion kuntasektorille kohdentamasta merkittävästä koronaan liittyvästä tukipaketista. Myös verotulot kasvoivat ennakoarvioista poiketen varsin hyvin, johon osaltaan vaikutti valtion koronaan liittyvät tukitoimet, kun kuntien yhteisöveron jako-osuutta korotettiin 10 %-yksiköllä vuosina 2020 ja 2021. Menojen maltillista kasvua, 2,8 %, taas selittää koronatilanteesta johtuva palveluiden vajaakäyttö ja kuntayhtymälaskutusten pieneneminen. Edellisvuonna kasvua oli 4,3 %.

Verotulot kasvoivat 4 % vuodesta 2019, kun edellisvuonna kasvua oli vain 2,7 prosenttia. Verotuloista kunnallisvero kasvoi 5,1 prosenttia ja yhteisövero 2,8 prosenttia, kun taas kiinteistövero laski -6,5 prosenttia. Kiinteistöverotulojen laskua selittää se, että noin 200 miljoonaa euroa vuoden 2020 kiinteistöverotuloista siirtyi tilitettäväksi vasta vuonna 2021, kun kiinteistöverotuksessa siirryttiin ns. joustavaan valmistumiseen ja uuteen tietojärjestelmään.

Kuntien nettoinvestoinnit olivat vuonna 2020 noin 3,3 miljardia euroa. Kasvua edellisestä vuodesta oli jopa 21,5 %. Vaikka nettoinvestoinnit kasvoivat huomattavasti edellisvuodesta ollen koko 2000-luvun korkeimmalla tasolla, vuosikate riitti kattamaan ne selvästi. Tästä huolimatta kuntien lainakanta jatkoi kasvuaan. Investointitaso pysyttelee edelleen ennätyskorkealla, ja toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan pysyvän lähellä vuoden 2020 tasoa.

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset ovat katkolla helmikuun lopussa 2022. Henkilöstökustannukset muodostavat suuren osan kuntien kustannuksista, joten kevään 2022 kunta-alan palkkaratkaisulla on kuntataloudessa suuri merkitys.

Tulevaan talouskasvuun liittyy monia epävarmuuksia. Lisäksi kuntataloutta rasittavat vielä koronan väistyttyä sen jälkiseuraamukset, kuten pitkäaikaistyöttömyyden hoidosta aiheutuvat kustannukset sekä koronakriisin aikana syntynyt hoito- ja palveluvelka, jonka suuruutta ei vielä pystytä arvioimaan. Lisäksi kuntatalouden toimintamenoja kasvattavat väestön ikääntymisestä johtuva sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvu, hallituksen päättämät tehtävien laajennukset sekä hintojen nousu. Myös hyvinvointialueuudistukseen liittyvät muutuskustannukset aiheuttavat kuntatalouteen menopaineita.

Kuntataloutta rasittavat rakenteelliset ongelmat helpottuvat sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä nopeimmin kasvavien menojen siirtyessä pois kuntien vastuulta. Silti kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta on painelaskelman mukaan yli 700 miljoonaa euroa negatiivinen vuosina 2024–2025.

3.4.3. Valtionosuudet vuonna 2022

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saata-
vuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn taso-
iset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjes-
tämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja.

Rakenteellisesti Suomen valtionosuusjärjestelmä koostuu kahdesta osasta:

1. Kustannus- ja tarve-erojen tasauksesta ja
2. Tulopohjan tasauksesta.

Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella.

Suomen järjestelmässä merkittävämpi rooli on kustannuserojen tasauksella, jonka kautta val-
tion raha ohjataan järjestelmään. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus puolestaan on
kuntien välinen. Järjestelmää täydentää tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville kun-
nille myönnettävä harkinnanvarainen valtionosuuden korotus.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu myös hallinnollisesti kahdesta osasta:

1. valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja
2. opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Valtionosuusrahoitus maksetaan kunnille ja muille rahoituksen saajille yhtenä eränä jokaisen
kuukauden 11. päivään mennessä. Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole
korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtion-
osuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Valtionosuuden muutokseen vuodesta 2021 vuoteen 2022 vaikuttavat mm.

- Erillinen valtionosuuden korotus 246 milj. euroa
- Kustannustason muutoksesta johtuva indeksikorotus. Vuoden 2021 kustannustason muutos (+2,4 %) lisää valtionosuutta 188 milj. euroa.
- Kuntien uudet ja laajenevat tehtävät 117 milj. euroa
- Lakiin perustuvaa valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei oteta huomi-
oon vuonna 2022, koska kuntataloutta on tuettu voimakkaasti vuonna 2020 ja tukea jat-
ketaan vuonna 2021, minkä lisäksi koronasta aiheutuvat välittömät kustannukset kom-
pensoidaan kunnille.
- Peruspalveluiden valtionosuudesta siirretään 10 milj. euroa kuntien harkinnanvaraisiin
yhdistymisavustuksiin ja 10 milj. euroa kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään.
Harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen varataan 10 milj. euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti alenee 2,08 prosenttiyksikköä ja on
23,59 % vuonna 2022 (25,67 % vuonna 2021).

Lohjan kaupungin valtionosuudet on arvioitu vuodelle 2022 olevan 87,1 milj. euroa.

3.4.4. Hyvinvointialueen valmistelu

Eduskunta on 23.6.2021 vahvistanut uuteen hyvinvointialueeseen liittyvän lainsäädännön.

1.1.2023 aloittaa toimintansa tuleva Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue, johon kuntien vastuulla olevat sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut sekä pelastustoimi tulevat siirtymään. Sote-uudistuksessa palvelujen kehittämisen lisäksi uudistetaan rakenteita. Hyvinvointialueet tuottavat palvelut pääosin julkisina palveluina. Yksityiset toimijat ja kolmas sektori täydentävät niitä. Uudistus toteutetaan hallitusti vaiheittain. Palvelujen kehittäminen ja uuden sote-rakenteen valmistelu alueilla mahdollistetaan valtion taloudellisella tuella. Sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toimintaan ja talouteen. Se vaikuttaa muun muassa kuntien tehtäviin ja niitä koskevaan rahoitukseen, verotusoikeuteen ja valtionosuusjärjestelmään, omaisuuteen, velkoihin ja sopimuksiin sekä henkilöstöön. Uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötaloudsmenoista siirtyy pois noin puolet. Pitkällä aikavälillä oleellisin kuntavaikutus on, että väestön ikääntymiseen ja sairastavuuteen liittyvät kustannukset ja niistä seuraavat kuntatalouteen kohdistuvat riskit siirtyvät pois yksittäisten kuntien vastuulta.

Väliaikainen valmistelutoimielin–VATE on aloittanut toimintansa elokuussa 2021 ja jatkaa toimintaa aluevaltuustojen aloittamiseen asti. VATE:n tavoitteena on toteuttaa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen perustamisen ensimmäinen muutosvaihe ja siihen liittyvät lakisäätöiset ja palvelujen näkökulmasta tärkeät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäväkonaisuudet. VATE –työskentelee 1.3.2022 asti ja sen jälkeen vaaleilla valittu aluevaltuusto vastaa valmistelun jatkoon toteutuksesta yhdessä aluehallituksen ja valittavien viranhaltijoiden kanssa.

Hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset on arvioitu taloussuunnitelmavuosien 2023-2024 luvuissa tämän hetken olemassa olevien tietojen mukaisesti. Lohjan kaupungin vuositalouden koko toimintakatteella mitattuna pienenee tämän hetken arvioiden mukaan reilut 60 %. Siirtyvän toimintakatteen osuus on arvioitu laskelmissa ottamalla huomioon siirtyvien sosiaali- ja terveystaloudellisten palvelujen sekä pelastustoimen tehtävien lisäksi oppilashuollon tehtävät sekä arvioitu sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantoon liittyvät tukipalvelutehtävät.

3.4.5. TE-palveluiden siirto 2024

Hallitus päätti puoliväliriihessä keväällä 2021 jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Palvelut siirtyvät kunnille vuoden 2024 aikana. 1.3.2021 käynnistyneille työllisyyden kuntakokeiluille säädetään jatko siihen asti, kunnes TE-palvelut siirtyvät pysyvästi kuntien järjestämisvastuulle. Kuntapohjaisessa työllisyyden mallissa työnantajien ja työnhakijoiden TE-palvelut ovat kuntien järjestämisvastuulla. Työllisyyskokeilun vakinaistaminen ja suunniteltu TE-palveluiden siirtyminen kunnille vuoden 2024 alusta vaikuttaa merkittävästi kaupungin lakisäätöisiin tehtäviin ja velvoitteisiin. Palvelut siirrettäisiin kunnalle tai useammasta kunnasta muodostuvalle yhteistoiminta-alueelle, jonka työvoimapohjan on oltava vähintään 20 000 henkilöä. TE-palvelujen siirtoa koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syyskuussa 2022. Kunnille siirtyvistä TE-palveluista aiheutuvat kustannukset (arvio 700 miljoonaa euroa) on luvattu korvata täysimääräisesti valtionosuuksien kautta ja työttömyysturvan rahoitusvastuun laajentamisesta aiheutuvat kulut (330-450 miljoonaa euroa) kompensoida. Muutoksen vaikutuksia ei ole otettu huomioon taloussuunnitelmavuoden 2024 luvuissa, koska lakia TE-palveluiden siirrosta ei ole vielä hyväksytty ja toteutuessaan siirron tulisi olla kustannusneutraali.

3.4.6. Lohjan kaupungin talous

Lohja

Ulkoiset ja sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	102 053	103 904	102 368	-1,5 %	75 306	76 209
TOIMINTAKULUT	-354 932	-369 239	-376 913	2,1 %	-183 094	-185 990
TOIMINTAKATE	-252 640	-265 216	-274 425	3,5 %	-107 667	-109 659

Ulkoiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	47 864	51 939	49 836	-4,0 %	32 583	32 846
TOIMINTAKULUT	-300 743	-317 274	-324 381	2,2 %	-140 371	-142 627
TOIMINTAKATE	-252 640	-265 216	-274 425	3,5 %	-107 667	-109 659

Sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	54 189	51 964	52 532	1,1 %	42 723	43 363
TOIMINTAKULUT	-54 189	-51 964	-52 532	1,1 %	-42 723	-43 363
TOIMINTAKATE	0	0	0	***	0	0

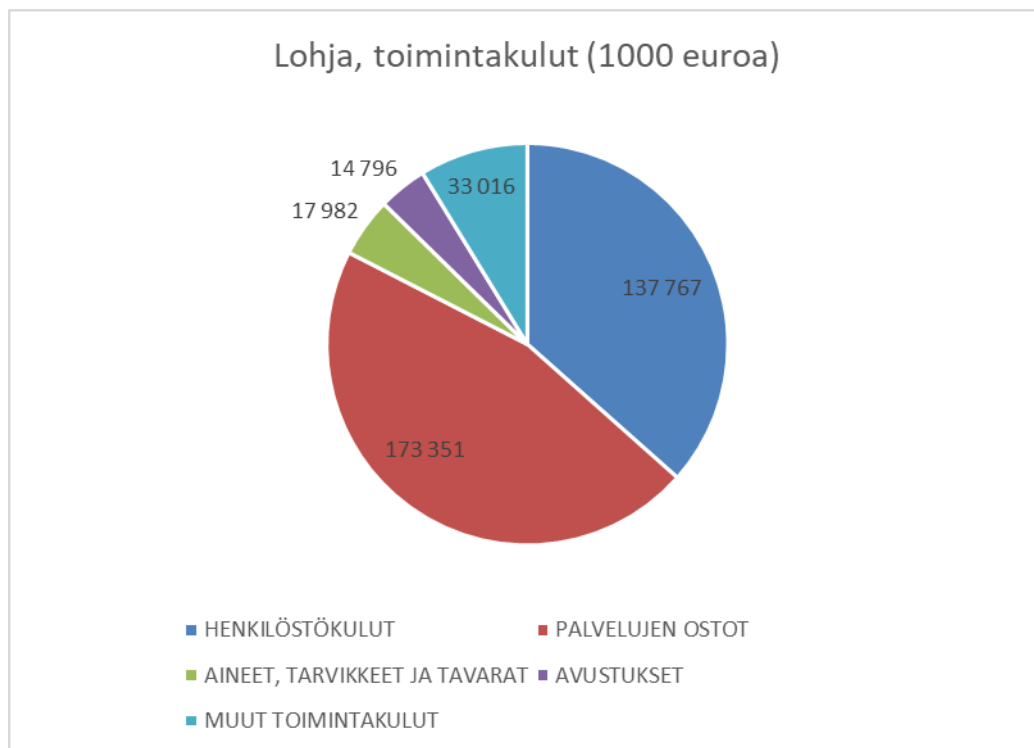
TP= Tilinpäätös

TA+Muutos=Talousarvio+valtuuston hyväksymät muutokset talousarvioon

KH=Talousarvion käsittelyvaihe

Muutos-%= Muutos vuoden 2021 talousarviosta vuoden 2022 talousarvioon

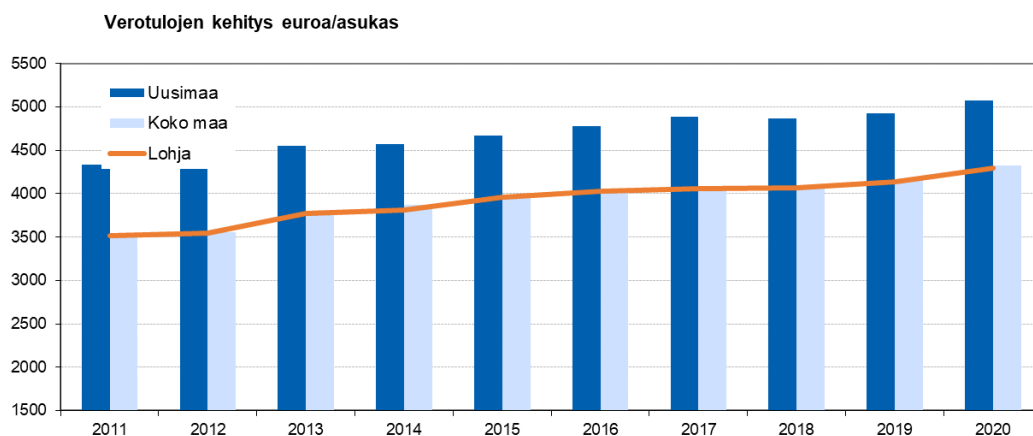
TS=Taloussuunnitelma

Tuloslaskelma

Lohja (ulkoiset ja sisäiset, 1000 euroa)	TP 2020	TA+ MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	43 935	43 715	42 531	-2,7	34 104	34 545
MAKSUTUOTOT	18 156	18 136	17 639	-2,7	5 769	5 827
TUET JA AVUSTUKSET	5 840	7 443	6 141	-17,5	1 402	1 416
MUUT TOIMINTATUOTOT	34 122	34 610	36 057	4,2	34 032	34 422
TOIMINTATUOTOT	102 053	103 904	102 368	-1,5	75 306	76 209
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	240	120	120	0,3	121	122
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-128 600	-135 861	-137 767	1,4	-85 477	-86 757
PALKAT JA PALKKIOT	-102 068	-107 169	-109 043	1,7	-68 497	-69 523
HENKILÖSIVUKULUT	-26 532	-28 692	-28 724	0,1	-16 980	-17 234
ELÄKEKULUT	-22 668	-24 686	-24 310	-1,5	-14 216	-14 429
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-3 865	-4 006	-4 414	10,2	-2 764	-2 805
PALVELUJEN OSTOT	-163 556	-170 348	-173 351	1,8	-47 529	-48 372
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-17 086	-17 251	-17 982	4,2	-14 200	-14 407
AVUSTUKSET	-14 064	-14 407	-14 796	2,7	-9 805	-9 952
MUUT TOIMINTAKULUT	-31 625	-31 371	-33 016	5,2	-26 083	-26 502
TOIMINTAKULUT	-354 932	-369 239	-376 913	2,1	-183 094	-185 990
TOIMINTAKATE	-252 640	-265 216	-274 425	3,5	-107 667	-109 659
VEROTULOT	197 254	197 540	207 220	4,9	107 382	101 147
VALTIONOSUUDET	88 923	80 544	87 100	8,1	24 923	21 437
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	1 212	142	142	0,0	142	142
MUUT RAHOITUSTUOTOT	2 036	1 874	1 870	-0,2	1 870	1 870
KORKOKULUT	-2 816	-1 700	-1 700	0,0	-2 200	-2 200
MUUT RAHOITUSKULUT	-274	-42	-40	-5,9	0	0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	157	274	272	-0,7	-188	-188
VUOSIKATE	33 694	13 142	20 167	53,4	24 450	12 737
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-19 350	-17 650	-17 621	-0,2	-17 621	-17 621
TILIKAUDEN TULOS	14 345	-4 508	2 546	-156,5	6 830	-4 884
POISTOERON MUUTOS	67	57	57	0,8	57	57
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	14 412	-4 451	2 603	-158,5	6 887	-4 827

Verotulojen kehitys

Lähde: Tilastokeskus

Lohjan vuosittainen verotulokertymä asukasta kohden laskettuna on koko 2000-luvun ollut Uudenmaan kuntien vastaavaa keskiarvotasoa alempi. Ero on ollut suurimmillaan 827 euroa. Koko maan osalta tarkasteltuna Lohja on ollut hyvin lähellä maan keskiarvoa koko tarkastelujaksolla vv. 2011-2020.

Verotulot euroa/asukas

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Koko maa	3530	3560	3787	3870	3967	4016	4090	4065	4166	4326
Uusimaa	4336	4340	4547	4569	4670	4777	4885	4870	4921	5071
Lohja	3511	3550	3768	3814	3955	4033	4058	4071	4136	4298

Lähde: Tilastokeskus

Verotulot/asukas verrattuna Uuteenmaahan

Verotulot/asukas verrattuna Uusimaahan ja koko maahan										
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Lohja vs. Uusimaa	-825	-790	-779	-755	-715	-744	-827	-799	-785	-773
Lohja vs. koko maa	-19	-10	-19	-56	-12	17	-32	6	-30	-28

Lähde: Tilastokeskus

3.4.7. Talouden tasapainottamisohjelma v. 2019-2024

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt vuosia 2019-2021 koskevan talouden tasapainottamisohjelman 15.5.2019 ja vuosia 2021-2024 koskevan talouden tasapainottamisohjelman 7.10.2020. Talouden tasapainottamisohjelmilla pyritään saamaan yhteensä noin 14,2 milj. euron säästöt käyttötalousmenoihin.

Talouden tasapainottamisohjelma vv. 2019-2021

Esitys lautakunnittain, euroa	2019	2020	2021	Yhteensä	Osuus, %
Elinvoima/Palvelutuotantolautakunta	6 500	1 693 150	773 500	2 473 150	27,5 %
Elinvoima/Vetovoimalautakunta	261 600	742 300	219 000	1 222 900	13,6 %
Hyvinvointi/Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta	391 400	968 500	1 159 000	2 518 900	28,0 %
Hyvinvointi/Sosiaali- ja terveyslautakunta	887 080	1 264 650	469 000	2 620 730	29,2 %
Yhteiset	5 000	38 000	105 000	148 000	1,6 %
Yhteensä	1 551 580	4 706 600	2 725 500	8 983 680	100,0 %

Talouden tasapainottamisohjelma vv. 2021-2024

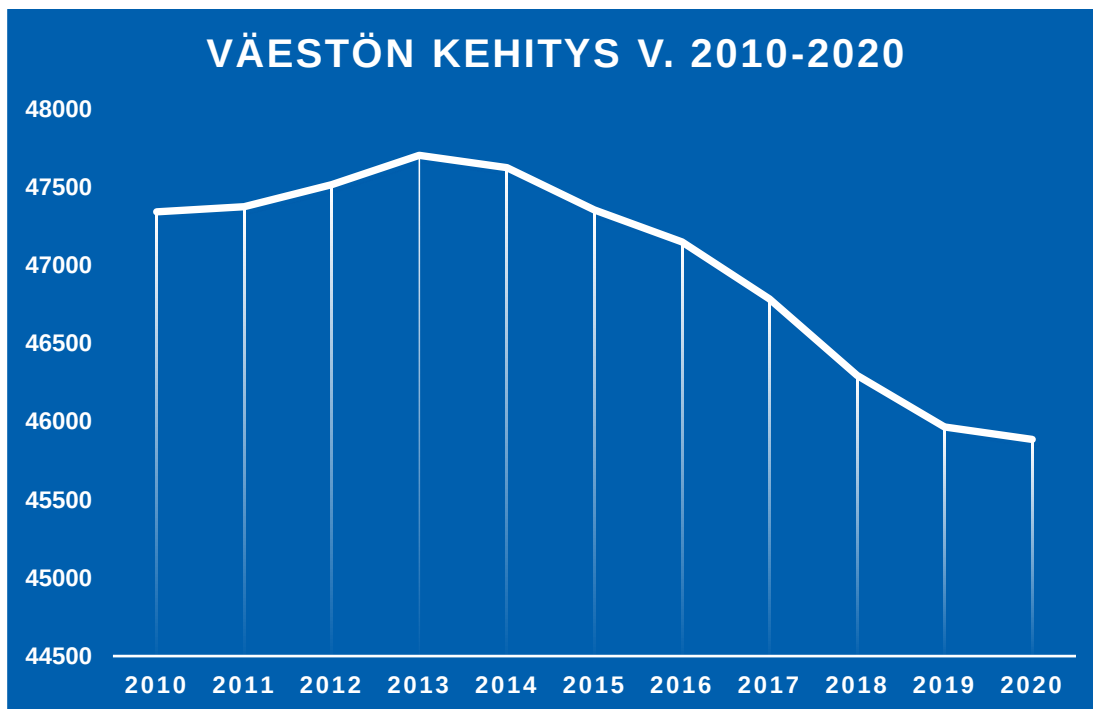
Esitys lautakunnittain, euroa	2021	2022	2023	2024	yhteensä	Osuus, %
Hyvinvointi/Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta,	265 400	1 413 000	1 443 500	1 406 500	4 528 400	76,0
sis. tila- ja ateriakustannukset,	265 400	583 800	377 600	406 900	1 633 700	
joista yht. 600 000 e elinvoiman säästöissä	-134 000	-173 000	-127 000	-166 000	-600 000	
Hyvinvointi/Sosiaali- ja terveyslautakunta	60 000	0	0	300 000	360 000	7,0
Elinvoima/Palvelutuotantolautakunta	156 000	164 000	159 000	166 000	645 000	12,5
josta palveluverkkoon liittyvät kustannukset	111 000	164 000	159 000	166 000	600 000	
Elinvoima/Vetovoimalautakunta	153 000	30 000	55 000	0	238 000	4,6
Yhteensä	500 400	1 434 000	1 530 500	1 706 500	5 171 400	100,0

3.5. Toimintaympäristö

3.5.1. Väestön kehitys ja muuttoliike

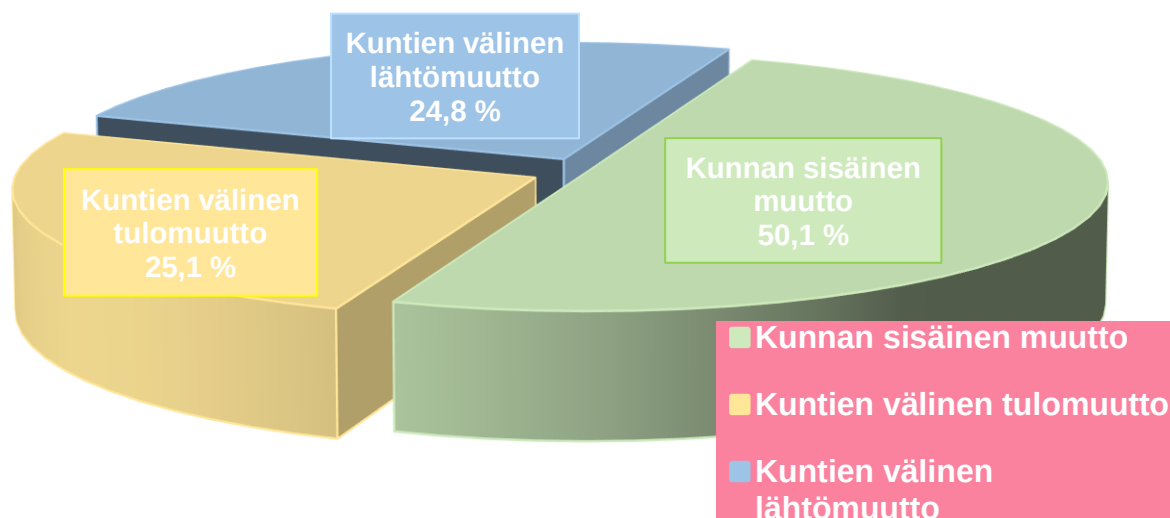
Lohjan kaupungin väkiluvun muutos on vuosina 2010-2020 vaihdellut +0,80 % ja -1,05 % välillä verrattuna edelliseen vuoteen. Vuoden 2014 jälkeen väkiluvun kehitys on ollut negatiivista, mutta vuoden 2018 jälkeen negatiivinen muutos on pienentynyt vuosittain. Vuonna 2020 muutos oli -0,17 % ja väestön ennakkotilaston mukaan vuoden 2021 muutos olisi positiivinen.

Lähde: Tilastokeskus

Muuttajat vaikuttavat, paitsi väestön määrään, myös sen rakenteeseen, millä on erittäin suuri vaikutus kuntien talouden ja palvelujen kannalta. Muuttoliikkeen taloudelliset ja sosiologiset vaikutukset koskevat sekä lähettävää että vastaanottavaa muuttoliikkeen aluetta. Muuttovirrat kahden kohteen välillä ovat toisinaan merkittävästi erilaiset, ja niiden vaikutus saattaa tällöin ylläpitää tai voimistaa jo lähtökohtaisesti epätasapainoista väestörakennetta tai toisaalta aikaansaada merkittäviä muutoksia tulo- tai lähtöalueen väestön profiiliin.

Muutot Lohjan kaupungissa v.2020

Lähde: Tilastokeskus

Valikoivuudella on siis merkitystä yksittäiselle kunnalle, sillä sen verotulot sekä erilaisiin kunnallisiin palveluihin kuuluvat määrärahat määräytyvät kuntalaisten ominaisuuksien mukaan. Suomalainen kuntien verotuskäytäntö tekee väestömäärästä strategisen muuttujan. Kaksi suurinta tuloerää ovat nimittäin verotulot ja valtionosuudet. Veropohjan kannalta on keskeistä, millainen tulotaso siellä asuvilla ja ennen kaikkea sinne ja sieltä muuttavilla on.

Muuttoliikkeen lisätessä kunnan väestöä aiheutuu siitä paineita kunnan palvelutuotannolle sekä haasteita asuntoalueiden kaavoitukselle ja asuntojen uudistuotannolle. Muuttoketjututkimuksissa on todettu muuttajien suuntautuvan lähinnä vanhaan asutokantaan. Asumisen kysyntä kokonaisuudessaan kuitenkin lisääntyy. Negatiivinen nettomuutto puolestaan pienentää palvelutarpeita jättäen niitä joskus vajaakäyttöön, ja ikään sidottujen palvelujen tarve voi muuttua tasaisellakin muuttotaseella, jos muuttovirrat eroavat toisistaan ikärakenteeltaan.

Väestö kunnan osa-alueittain v. 2013 – 2020

Asukkaita **keskustan alueella** oli vuoden 2020 lopussa 16 528.

Pohjois-Lohjan väestörakenne on lohjalaisittain edelleen ”nuorinta”, sillä 0–14-vuotiaiden osuus 18,9 % on suurin ja 65 vuotta täyttäneiden osuus 18,9 % on pienin muihin osa-alueisiin verrattuna.

Karjalohjan alueella 65 vuotta täyttäneiden osuus 28,5 % on suurin Lohjan muihin osa-alueisiin verrattuna.

Osa-alue, ikäryhmittäin (2020)	0 - 6	7 - 12	13 - 15	16 - 18	19 - 49	50 - 64	65 - 74	75 -	Kaikki
444 Lohja - Lojo	2 749	3 292	1 816	1 675	14 903	10 112	6 509	4 830	45 886
4441 Etelä-Lohja	453	664	359	367	2 775	1 919	1 199	850	8 586
4442 Länsi-Lohja	298	302	171	159	1 527	976	654	441	4 528
4443 Pohjois-Lohja	599	747	412	352	2 908	1 891	1 044	575	8 528
4445 Lohja-keskusta	948	1 060	599	549	5 332	3 467	2 470	2 103	16 528
4446 Karjalohja	95	92	56	40	393	333	237	165	1 411
4447 Nummi	192	242	122	110	1 052	909	507	354	3 488
4448 Pusula	134	135	72	73	644	499	321	296	2 174
444999999 Tunteaton	30	50	25	25	272	118	77	46	643

Lähde: Tilastokeskus

Etelä-Lohjan alueet: Teutari, Kukkumäki-Kirkniemi, Lohjansaari, Virkkala -Tuusanlahti, Vappula, Maksjoki, Paila

Länsi-Lohjan alueet: Karstu - Karnainen, Paloniemi - Hiittinen, Routio, Sammatti

Pohjois-Lohjan alueet: Immula - Veijola, Ventelä - Keskusta, Perttilä, Lempola, Lohjanharju, Laakspohja - Santoja, Koikkala - Paksalo, Maikkala - Lehmijärvi, Uusniitty, Muijala - Nummenkylä

Lohja keskustan alueet: Hiidensalmi, Pitkäniemi, Keskusta, Moisio, Myllylampi, Ojamo, Keskilohja, Gunnarla, Gruotila

Karjalohjan alueet: Karjalohja kirkonkylä, Pohjois-Karjalohja, Etelä-Karjalohja, Karkali-Lohjansaari

Nummen alueet: Saukkola, Nummi kirkonkylä, Koisjärvi-Hyrsylä, Valkerpyy, Järvenpää, Hirvijoki

Pusulan alueet: Pusula kirkonkylä, Ikkala, Pusulan järvisuut

Osa-alue	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
444 Lohja - Lojo	47 703	47 624	47 353	47 149	46 785	46 296	45 965	45 886
444101 Teutari	599	580	575	588	593	588	574	549
444102 Kukumäki-Kirk- niemi	950	952	965	963	932	928	919	940
444103 Lohjansaari	424	404	393	375	382	364	353	345
444104 Virkkala-Tuu- sanlahti	4 206	4 150	4 119	4 154	4 136	4 087	4 047	4 022
444105 Vappula	1 194	1 226	1 202	1 197	1 193	1 199	1 176	1 126
444106 Maksjoki	1 584	1 556	1 555	1 551	1 527	1 518	1 510	1 506
444107 Paila	89	98	100	100	96	104	98	98
444208 Karstu-Karnainen	517	522	515	502	493	491	481	485
444209 Paloniemi-Hiittinen	90	100	95	91	92	95	95	90
444210 Routio	2 595	2 602	2 515	2 478	2 491	2 368	2 323	2 359
444230 Sammatti	1 605	1 618	1 656	1 661	1 651	1 596	1 589	1 594
444311 Immula-Veijola	529	530	532	526	529	524	525	528
444312 Ventelä-Keskusta	2 310	2 218	2 256	2 291	2 285	2 286	2 329	2 313
444313 Perttilä	1 526	1 560	1 562	1 560	1 545	1 548	1 579	1 556
444314 Lempola	692	682	692	681	662	644	658	647
444315 Lohjanharju	36	36	35	32	34	33	33	33
444316 Laakspohja-Santoja	114	114	112	114	112	121	117	114
444317 Koikkala-Paksalo	532	528	510	515	519	506	514	497
444318 Maikkala-Lehmi- järvi	986	976	985	961	931	918	912	875
444319 Uusniitty	1 420	1 410	1 382	1 387	1 362	1 342	1 304	1 263
444320 Muijala-Num- menkylä	755	760	761	744	736	714	697	702
444521 Hiidensalmi	315	302	299	299	291	285	289	293
444522 Pitkäniemi	20	13	16	16	16	15	12	13
444523 Keskusta	4 542	4 545	4 662	4 588	4 565	4 588	4 616	4 592
444524 Moisio	1 693	1 738	1 715	1 713	1 716	1 675	1 635	1 627
444525 Myllylampi	987	1 020	1 019	971	953	928	948	970
444526 Ojamo	3 886	3 864	3 755	3 705	3 671	3 659	3 612	3 644
444527 Keskilohja	1 761	1 800	1 729	1 729	1 775	1 750	1 725	1 789
444528 Gunnarla	1 090	1 099	1 114	1 118	1 171	1 190	1 202	1 253
444529 Gruotila	2 481	2 488	2 458	2 431	2 411	2 416	2 365	2 347
444631 Karjalohja kir- konkylä	700	696	678	672	680	680	683	693
444632 Pohjois-Karja- lohja	303	280	293	296	296	286	286	272

444633 Etelä-Karjalohja	389	399	408	408	390	374	364	366
444634 Karkali-Lohjan-saari	77	82	82	89	81	71	76	80
444735 Saukkola	1 319	1 311	1 308	1 302	1 295	1 280	1 260	1 248
444736 Nummi kirkonkylä	766	781	736	749	731	723	724	702
444737 Koisjärvi-Hyrsylä	467	472	454	453	428	430	407	428
444738 Valkerpyy	77	79	75	77	81	81	80	78
444739 Järvenpää	461	460	464	455	466	462	463	458
444740 Hirvijoki	628	610	616	601	586	594	575	574
444841 Pusula kirkonkylä	1 281	1 264	1 295	1 298	1 258	1 237	1 249	1 222
444842 Ikkala	422	426	410	407	410	397	381	377
444843 Pusulan järvi-seutu	611	607	605	605	587	567	576	575
444999999 Tuntematon	674	666	645	696	626	634	604	643

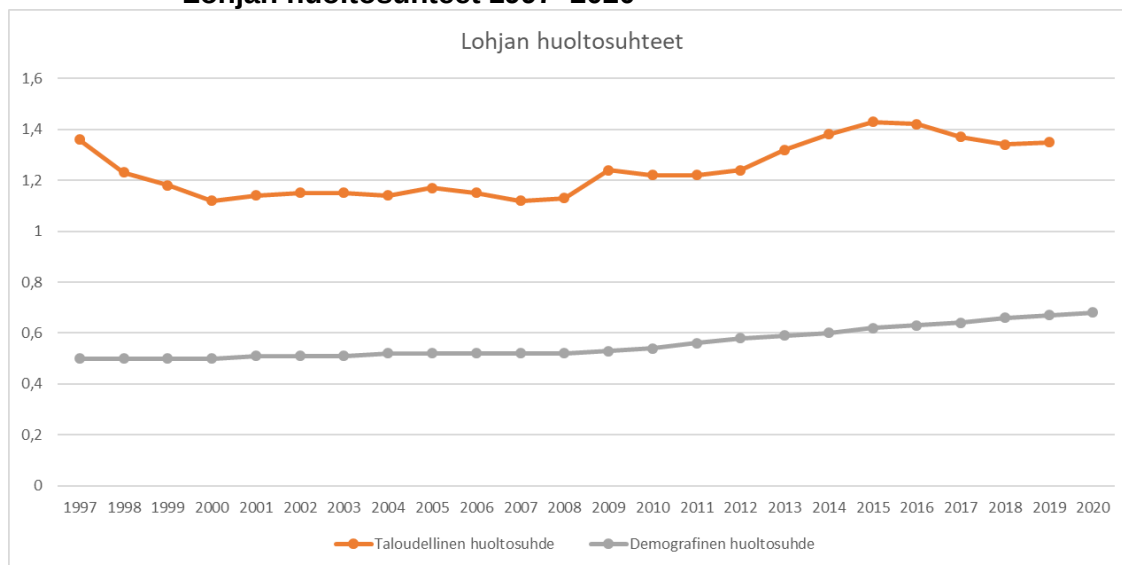
Lähde: Tilastokeskus

Huoltosuhteiden kehitys

Taloudellinen huoltosuhde mittaa sitä, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti. Vuonna 2019 koko maan taloudellinen huoltosuhde oli 1,33 eli yhtä työllistä kohden oli 1,33 työvoiman ulkopuolella olevaa.

Väestöllinen huoltosuhde kuvaa lasten (0-14 v.) ja vanhusten (yli 64 v.) yhteenlaskettua määrää suhteessa työikäisten (15–64 v.) määrään. Suomen väestöllinen huoltosuhde oli vuoden 2020 lopussa 0,62.

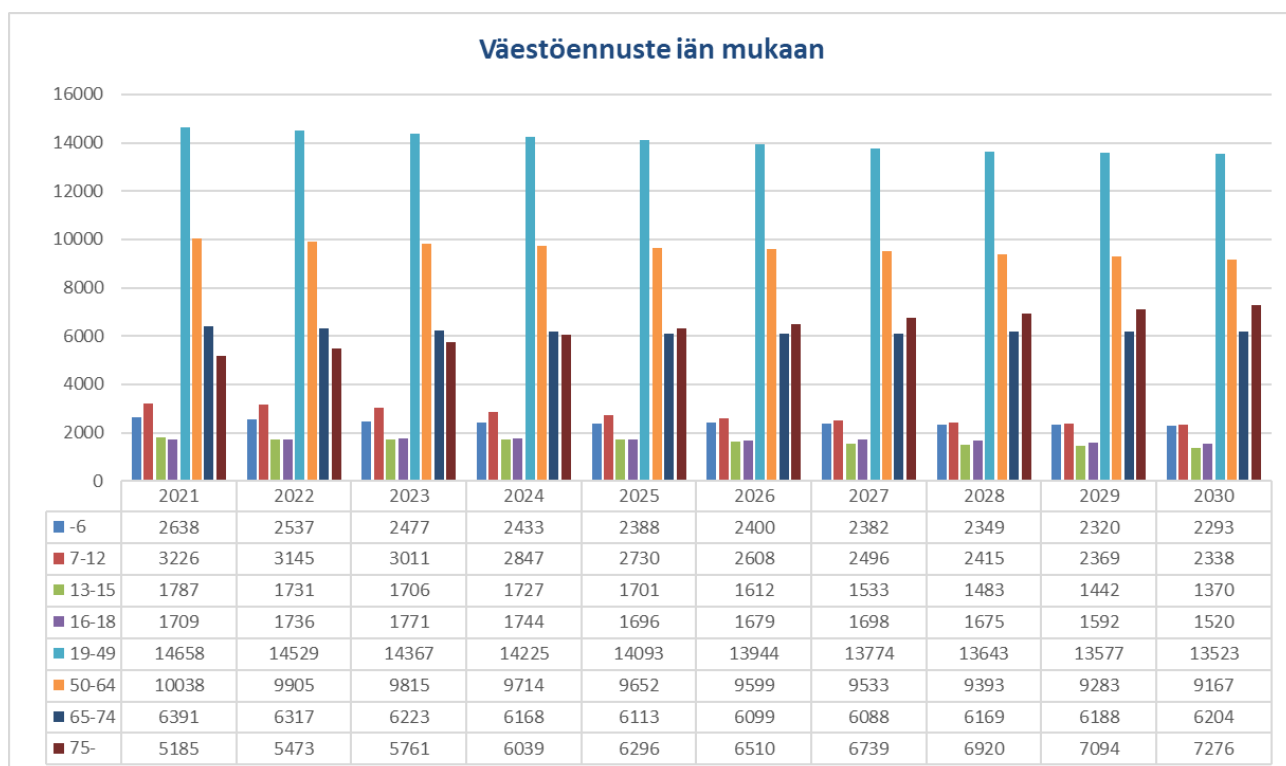
Lohjan huoltosuhteet 1997–2020

Lähde: Tilastokeskus 8.6.2021

Lohjan taloudellisen huoltosuhteen vaihtelu on ollut melko vähäistä. Koko 2000-luvun taloudellinen huoltosuhde on pysytellyt suunnilleen samalla tasolla, mutta vuodesta 2009 alkaen huoltosuhde on huonontunut taloudellisen taantuman seurauksena. Vuonna 2019 huoltosuhde oli 1,35. Lohjan väestöllinen huoltosuhde on noussut tasaisesti 2010-luvulla ja vuonna 2020 suhdeluku oli 0,68. Väestöllinen huoltosuhde Uudellamaalla vuonna 2020 oli 0,52 eli alempi kuin koko maan keskimäärin. Väestön ikääntyessä, myös Lohjan väestöllisessä huoltosuhteessa tulee heikkenemään. Nopeampi väkiluvun kasvu olisi tässä mielessä toivottavaa, sillä sen myötä huoltosuhde pysyisi parempana, koska väkiluvun nopeampi kasvu perustuisi osin suurempaan muuttajakertymään, ja muuttajat ovat pääsääntöisesti työikäistä, nuorta väestöä.

Väestön ikärakenteen kehitys

Lähde Tilastokeskus 17.11.2021

Väestön määrä laskee kaikissa muissa ikäluokissa paitsi 75 vuotta täyttäneissä.

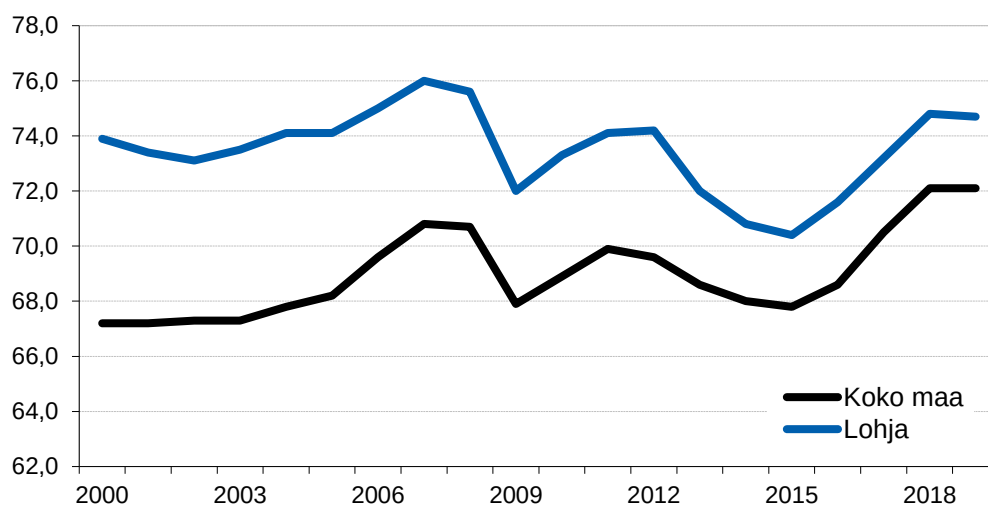
Alle kouluikäisten lasten määrä laskee ennusteen mukaa edelleen, mutta aiempaa maltillisemmin. Kouluikäisten osalta syntyvyyden väheneminen alkaa näkyä vuodesta 2024 alkaen.

3.5.2. Työllisyys

Työllisyys

Työllisyysaste = alueella asuvien 18–64-vuotiaiden työllisyysaste eli 18–64-vuotiaiden työllisten osuus saman ikäisestä väestöstä. Työllisyysasteen osalta Lohjalla tapahtui myönteistä kehitystä 1990-luvun lopulla taantuman ohituksen seurauksena. Työllisyysaste on koko 2000-luvun pysytellyt 70 %:n yläpuolella. Työpaikkaomavaraisuus (v.2019) on 80,5%, työpaikkojen määrä 15 746. Yrityksiä Lohjan alueella (v.2018) oli 3 261. Monipuolisen elinkeinorakenteen kehitys tulevaisuudessa myötävaikuttaa korkeaan työpaikkaomavaraisuusasteeseen Lohjalla.

18–64-vuotiaiden työllisyysaste 2000–2019

Lähde: Ely-keskus

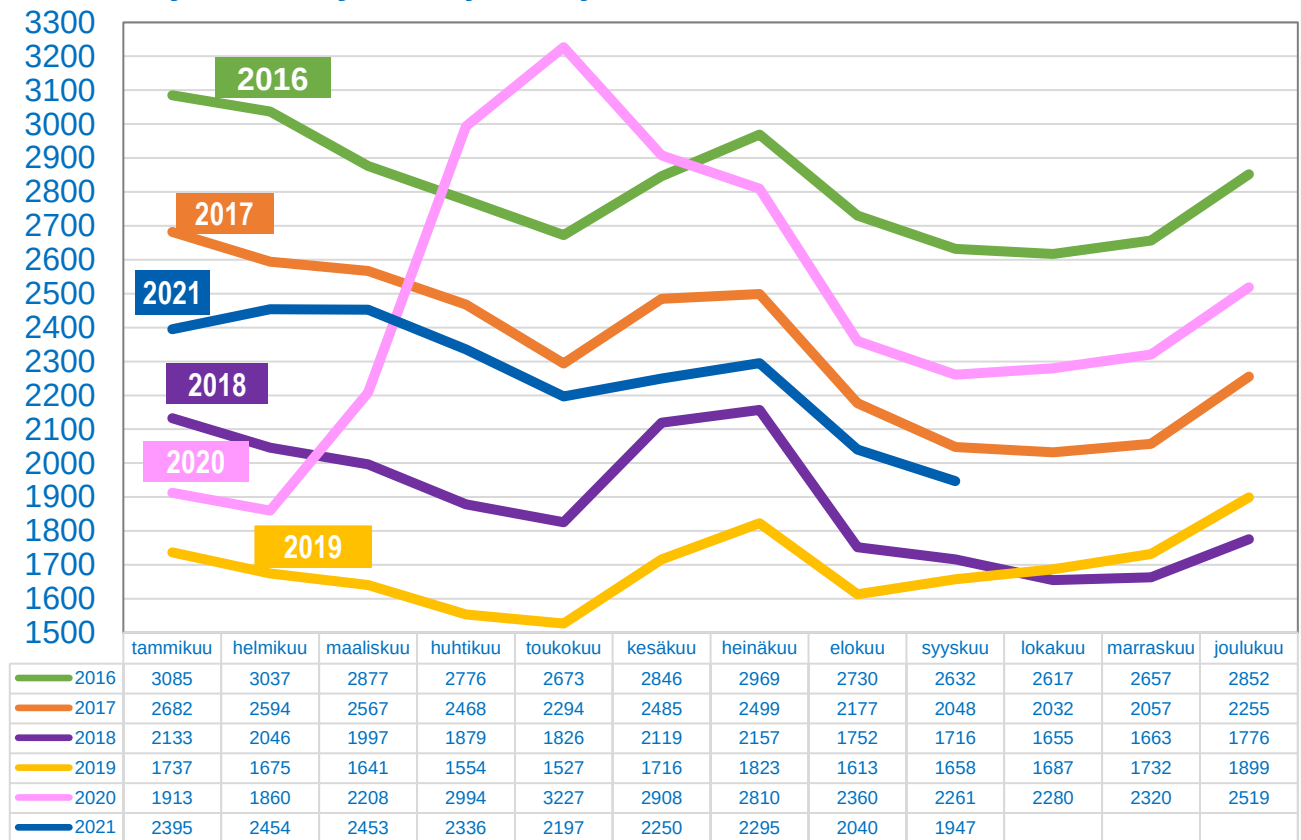
Työttömyys

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskuksen) kuntien alueella oli syyskuun v.2021 lopussa yhteensä 96 383 työtöntä työnhakijaa, joista ilman työsuhdetta olevia oli 86 518 ja lomautettuja 9 865.

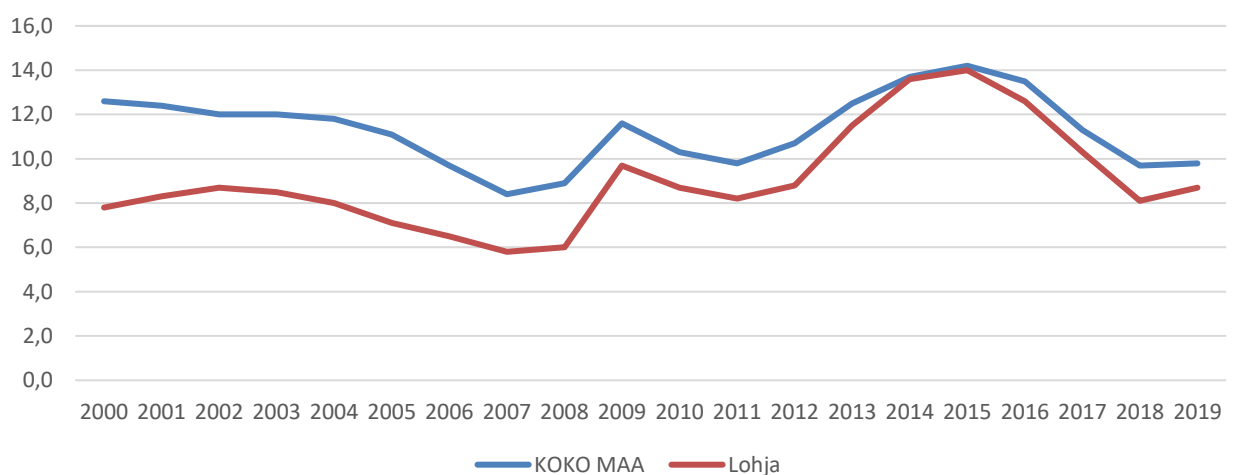
Ilman työsuhdetta olevien määrä kasvoi 467 (0,5 %) henkilöllä vuoden takaiseen verrattuna, kun taas lomautettujen määrä laski 14 503 (-59,5 %) henkilöllä.

Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli alueella yhteensä 9 253, mikä on 2 416 (-20,7 %) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Pitkäaikaistyöttömiä alueella oli 44 434, mikä on 15 248 (52,2 %) enemmän kuin vuoden 2020 syyskuun lopussa. Ulkomaalaisia työttömiä alueella oli 18 927, mikä on 246 (-1,3 %) henkilöä vähemmän edellisvuoteen verrattuna.

Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin Uudenmaan TE-toimistoon syyskuussa 34 393, mikä on 13 861 (67,5 %) enemmän kuin vuotta aiemmin ja 8 003 (30,3 %) enemmän kuin kaksi vuotta aikaisemmin. Uusien TE-toimistoon ilmoitettujen avointen työpaikkojen määrä on noussut jo pandemiaa edeltävää tasoa korkeammalle.

Työttömät työnhakijat Lohjalla kuukausittain 2016 – 2021

Lähde: Ely-keskus

Työttömien osuus työvoimasta %

Lähde: Ely-keskus

Työttömyysasteen, työttömien työnhakijoiden määrän ja avoimien työpaikkojen määrän kehitys Lohjalla kuukausittain vuonna 2018–2021

kk	v 2021 Työvoima Arbetskraft	Työttömyysaste Arbetslöshets-talet	Työttömät yht. Arbetslösa totalt	v 2020 Työvoima Arbetskraft	Työttömyysaste Arbetslöshets-talet	Työttömät yht. Arbetslösa totalt	v 2019 Työvoima Arbetskraft	Työttömyysaste Arbetslöshets-talet	Työttömät yht. Arbetslösa totalt
1	21524	11,1	2395	21991	8,7	1913	21991	7,9	1737
2	21524	11,4	2454	21991	8,5	1860	21991	7,6	1675
3	21430	11,4	2453	21991	10,0	2208	21991	7,5	1641
4	21430	10,9	2336	21524	13,9	2994	21991	7,1	1554
5	21430	10,3	2197	21524	15	3227	21991	6,9	1527
6	21430	10,5	2250	21524	13,5	2908	21991	7,8	1716
7	21430	10,7	2295	21524	13,1	2810	21991	8,3	1823
8	21430	9,5	2040	21524	11,0	2360	21991	7,3	1613
9	21430	9,1	1947	21524	10,5	2261	21991	7,5	1658
10				21524	10,6	2280	21991	7,7	1687
11				21524	10,8	2320	21991	7,9	1732
12				21524	11,7	2519	21991	8,6	1899

Lähde: Ely-keskus

3.5.3. Asuminen

Lohjan kaupungin asuntotuotantoa on tarkasteltu 2021-35 väliseltä ajalta. Asuntotuotannon aluejaot pohjautuvat taajamaosayleiskaavan ja Lohjan maankäytön rakenteen aluejakoihin. Lohjan kaupungin asuntotuotannon painopiste on lähivuosina Lohjan keskustassa, mihin sijoittuu noin 40 % koko kaupungin asuntotuotannosta. Vuoden 2030 jälkeen painopiste kallistuu Lempolan asemanseudun ympäristöön. Pientalorakentamisen painopiste sijoittuu lähivuosina Gunnarlaan, Routiolle ja Muijalaan.

Kaavavaranto ja vireillä oleva kaavoitus

Kerrostalojen kaavavaranto ja vireillä olevat kaavat

Voimassa olevien asemakaavojen mahdollistama kerrostalorakentaminen sijoittuu pääasiassa Lohjan keskustaan. Kaavavaranto mahdollistaa kerrostalojen rakentumisen Lohjan keskustaan Asemakadulle, Hiidensalmeen, Kullervonkadulle, Lindkullaan, Linnaistenkadulle ja Rajavartionkadulle. Lisäksi kaavavaranto mahdollistaa kerrostalorakentamisen Keski-Lohjalla Puistokadulle. Hiidensalmen, Asemakadun sekä Rajavartionkadun kerrostalorakentamiseen osoitetut alueet ovat kaupungin omistuksessa. Kaupungin omistuksessa olevalle Haikarin alueelle on mahdollista rakentaa kaksikerroksisia kerrostaloja.

Vireillä olevat kaavahankkeet, mitkä mahdollistavat kerrostalorakentamisen, sijoittuvat Lohjan keskustan alueelle. Vireillä olevat kaavahankkeet sijoittuvat Puu-Anttilan ja Pitkäniemen ympäristöön sekä Hiidensalmeen. Lisäksi Maksjoentien läheisyyteen on tullut vireille kaavahanke, jonka tavoitteena on kerrostalorakentaminen. Pääasiassa vireillä olevien kaavojen alueet ovat yksityisessä omistuksessa, Hiidensalmen ja Karnaistenkadun kaavahankkeita lukuun ottamatta.

Vireillä oleva Y5 Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaavaehdotus mahdollistaa uuden kaupunginosan rakentumisen Espoo-Salo –oikoradan junaseaman ympäristöön. Asemanseudun lähiympäristöön on osoitettu keskustatoimintojen alue ja asumispainotteisia keskustatoimintojen alueita. Vireillä olevissa asemakaavoissa on L107 Lohjansolmun aseman kaavahanke, joka käynnistää alueen asemakaavoituksen. Lohjansolmun asemanseutu sisältää runsaasti kerrostalorakentamista. Kyseisen alueen rakentuminen edellyttää radan toteuttamispäätöstä ja rakentuminen käynnistyy arvion mukaan vuonna 2030. Asemanseudun ympäristö on osittain kaupungin omistuksessa.

Rivi- ja pientalojen kaavavaranto ja vireillä olevat kaavat

Voimassa olevien asemakaavojen mahdollistama kunnallistekniikan piirissä olevat rivi- ja pientalorakentamisen painopisteet sijoittuvat Gunnarlaan, Haikariin, Immulaan sekä Routiolle. Haikarin ja Immulan alueet ovat pääasiassa kaupungin omistuksessa, Gunnarlan ja Roution alueista kaupunki omistaa osan alueista. Lisäksi kaupungilla on kunnallistekniikan piirissä olevaa kaavavarantoa Sammatissa, Karjalohjalla ja Pusulassa. Laajemmat yksityisessä omistuksessa olevat rivi- ja pientalorakentamisen mahdollistamat alueet sijoittuvat Gunnarlaan ja Taka-Routiolle.

Kaupungilla on vireillä neljä asemakaavahanketta, joiden tavoitteena on mahdollistaa rivi- ja pientalorakentaminen. Nämä hankkeet sijoittuvat Muijalaan, Routiolle, Sammattiin sekä Keski-

Lohjalle. Muijalan alue, Mäntylän päiväkodin tontti sekä Lohilammentien alueet ovat pääasiassa kaupungin omistuksessa. Hiidenlinnan alue Routiolla on yksityisessä omistuksessa.

Asuntotuotanto

Kaupungin strategiassa pyritään 1 %:n väestönkasvuun vuosittain. Lohjan maapoliittisessa ohjelmassa (2014) on esitetty, että asuntojen määrän tulisi kasvaa noin 240 asunnolla vuodessa 1 % väestönkasvutavoite ja asumisväljyyden kasvu huomioiden. Taajamaosayleiskaavassa on varauduttu 1,5 %:n väestönkasvuun.

Rakennusvalvonnan tilastotietojen mukaan vuonna 2020 asuntoja valmistui yhteensä 168, joista kerrostaloasuntoja oli 107, rivi- ja ketjutalojen asuntoja 16 ja erillispientalojen asuntoja 45. Vuonna 2021 (1.11. mennessä) asuntoja on valmistunut yhteensä 275 asuntoa, joista kerrostaloasuntoja on ollut 212, rivi- ja ketjutalojen asuntoja 15 ja erillispientalojen asuntoja 48.

Asemakaava-alueiden ulkopuolelle rakentaminen edellyttää pääasiassa suunnittelutarveratkaisua ja/tai poikkeamista. Rekisteritietojen mukaan vuonna 2020 suunnittelutarveratkaisut ja poikkeamiset mahdollistivat 10 ympärivuotisen asuinrakennuksen rakentamisen. Vuoden 2021 (11.11. mennessä) suunnittelutarveratkaisut ja poikkeamiset ovat mahdollistaneet kahdeksan ympärivuotisen asuinrakennuksen rakentamisen.

3.6. Henkilöstö

Vuoden 2020 henkilöstökertomuksen mukaan Lohjan kaupungissa työskenteli otantahetkellä 3 072 henkilöä. Määräaikaisen henkilöstön osuus on vuosittain noin 24 %.

Vuonna 2022 valmistaudutaan valtakunnalliseen sote-uudistukseen. Länsi-Uudenmaan itäiselle hyvinvointialueelle siirtyy noin 950 Lohjan kaupungin työntekijää. Suurin osa heistä työskentelee tällä hetkellä hyvinvointi-toimialalla. Varsinaisen sote-henkilöstön lisäksi hyvinvointialueelle siirtyy henkilöstöä hallinto- ja tukipalvelutehtävistä. Hyvinvointialueet ovat uusia työnantajaorganisaatioita, ja niiden palveluksessa tulee valtakunnallisesti työskentelemään uudistuksen jälkeen noin 212 500 työntekijää. Henkilöstö siirtyy uuden työnantajan palvelukseen liikkeenluovutuksella.

Siirtyvän henkilöstön palkka- ja lomapalkkatiedot tulee ilmoittaa hyvinvointialuetta valmistelevalle toimielimelle 28.2.2022 mennessä. Varsinaiset liikkeenluovutusta koskevat henkilötiedot ilmoitetaan kesän ja syksyn 2022 aikana käytävien yhteistoimintamenettelyjen jälkeen.

Kunta- ja hyvinvointityönantajat KT ennakoivat, että hyvinvointialueiden valmistelu ja syksyllä 2021 käyttöön otettu uusi sote-sopimus tulevat tarkoittamaan merkittävää henkilöstökulujen kustannusten nousua. Hyvinvointialueille siirtyvien henkilöiden palkkojen yhdenmukaistaminen on suuri haaste, ja kunta-alan neuvottelukierroksella otettaneen vahvasti kantaa sote-sopimuksen piiriin siirtyneen henkilöstön tasa-arvokysymyksiin ja palkkaohjelmaan. Sopimuskorotusten lisäksi palkkaharmonisointi todennäköisesti nostaa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön yleistä ansiotasoa.

Kunta-alan työehtosopimusneuvotteluista ennakoidaan tulevan haasteelliset. Nykyiset sopimukset päättyvät 28.2.2022. Jos koko kunta-alan palkat nousisivat yhden prosentin verran, työvoimakustannukset nousisivat 220 miljoonalla eurolla vuodessa. Lohjalla tämä merkitsee noin 1,4 milj. euroa. Kunta-alan työvoimakustannukset ovat tällä hetkellä noin 22 miljardia euroa. Sote-sopimuksen osuus tästä on noin 8,5 miljardia euroa, eli lähes 39 prosenttia. Sote-sopimus on jatkossa kunta-alan suurin sopimusala.

Kuntaliitto on omassa katsauksessaan todennut, että vuonna 2022 kuntiin tulee uusia velvoitteita ja lisäkuluja. Kuntatyönantajien kustannuksia lisää yksityistä sektoria noin neljä prosenttiyksikköä korkeampi työnantajan eläkemaksu.

Kunta-alaa rasittaa valtakunnallinen henkilöstön saatavuuden vaikeus. Erityisiä vaikeuksia on hoitohenkilöstön saatavuudessa. Paikallisesti ongelmia on myös muissa ammattiryhmissä. Osittain tilanteeseen vaikuttaa pitkään jatkunut ja tiettyjä ammattiryhmiä kuormittanut koronatilanne. Henkilöstömitoituksen lainsäädäntöuudistus vaikeuttaa myös osaltaan tilannetta. Vuoden 2020 lokakuussa voimaan tullut vanhuspalvelulain uudistus määrää mm. vanhusten ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoituksesta. Vuoden 2022 alussa mitoitus nousee nykyisestä 0,55 työntekijästä per asiakas 0,6 työntekijään per asiakas. Vuonna 2023 mitoitus on 0,7 työntekijää per asiakas.

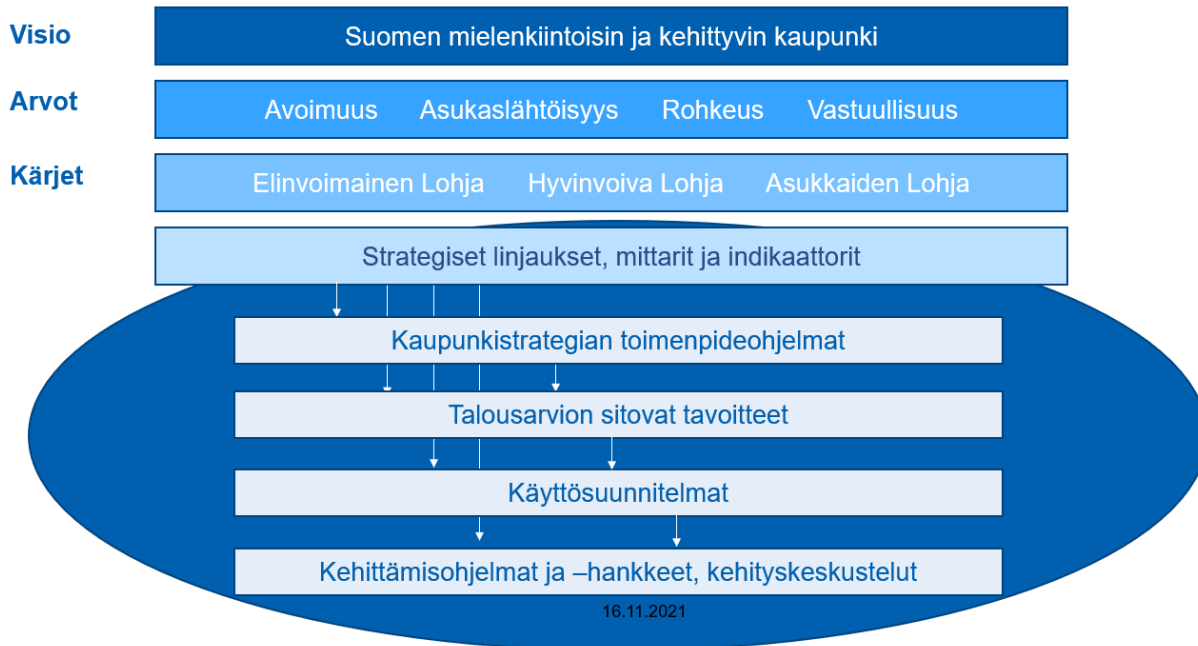
3.7. Lohjan kaupunkistrategia 2017-2025

Edeltävän valtuustokauden kaupunkistrategia vuosille 2017–2021 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 15.11.2017. Hyväksytty kaupunkistrategia kiteyttää kaupungin keskeiset pitkän aikavälin tavoitteet, jotka ohjaavat kaupungin päätöksentekoa ja toimintaa. Strategia kytkeytyy talousarvioon, jossa on toimialakohtaisesti esitetty kaupunkistrategiaa toteuttavat kehittämistoimenpiteet.

Lohjan kaupunkistrategia sisältää kolme kärkeä, jotka ovat:

- Elinvoimainen Lohja
- Hyvinvoiva Lohja
- Asukkaiden Lohja

Kaupunkistrategian nykyrakenne

Vuoden 2022 talousarvion valmistelu on vielä pohjautunut valtuustokauden strategiassa 2017-2021 linjattuihin tavoitteisiin.

Kaupunkistrategian 2021-2029 valmistelu on käynnissä. Uusi strategian on päätöksenteossa kevään 2022 aikana.

3.8. Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta

3.8.1. Talousarvion osat

Rakenne ja sisältö

Talousarviolla ja taloussuunnitelmalla on kaksi tehtävää, jotka määräävät suunnitelmien rakenteen:

- kokonaistalouden näkökulma, jota kuvataan tulos- ja rahoituslaskelmilla;
- tulosohjauksen näkökulma, jota toteutetaan käyttötalousosan toiminnallisilla ja taloudellisilla tavoitteilla sekä määrärahoilla ja investointiosan suunnitelmilla.

Kokonaistalouden näkökulmasta talousarvion ja suunnitelman on annettava oikea kuva kaupungin taloudesta, osoitettava kaupungin taloudellisen tuloksen muodostuminen sekä keinot kokonaistalouden tasapainottamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi. Tuloslaskelmassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat varsinaisen toiminnan tulot ja menot, verotulot, valtionosuudet ja suunnitelman mukaiset poistot. Vakaan talouden lähtökohtana on, että toiminnan menokehitys sopeutetaan keskeisten tuloerien kehitykseen.

Rahoituslaskelmalla osoitetaan, miten kaupungin menot katetaan. Sen avulla kootaan tulorahoituksen ja investointien sekä anto- ja ottolainauksen kassavirrat yhteen laskelmaan. Jos tulorahoitus ei riitä menoihin, kaupungin on rahoitusosassa osoitettava tarvittava rahoitus. Kaupunki voi kattaa rahoitustarvettaan lainanotolla tai vapauttamalla rahoitus- tai vaihto-omaisuuteen sitoutunutta pääomaa.

Lohjan kaupungin talousarvio muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Talousarvion käyttötalous- ja investointiosat puolestaan jakautuvat toimieliimien vastuualueisiin ja ne edelleen organisaatorakenteen ja toiminnan mukaisiin tulosalueisiin ja edelleen tulosyksiköihin. Rahoitustuloista ja -menoista kokonaisuudessaan vastaa kaupunginhallitus.

Toiminnalliset tavoitteet ja määrärahat

Talousarvion käyttötalousosassa asetetaan toiminnalliset tavoitteet sekä osoitetaan asetettujen tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Molempien toimialojen sitovat toiminnalliset tavoitteet perustuvat kaupungille määritelyihin päämääriin. Toiminnalliset tavoitteet asetetaan sanallisesti todennettaviksi aikaansaannoksiksi tai mitattavina palvelujen määrinä, tunnuslukuina tai muina tavoitearvoina.

Määrärahat otetaan talousarvioon suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuina. Vuoden 2022 talousarvion määrärahoihin ja tuloarvioihin on sisällytetty myös tulosalueiden väliset sisäiset laskutukset. Sisäisinä ostoina laskutetaan siivouspalvelut, ruokapalvelut, atk-palvelut, hallintopalvelut (mm. monistamopalvelut, puhelinpalvelut, postituspalvelut, asianhallinta- ja arkistopalvelut) sekä tilojen vuokrat. Sisäisessä laskutuksessa laskutusperusteet ja hinnat määritellään ja sovitaan tuottajan ja tilaajan välillä tuottajan talousarvioon perustuen ennakoon. Laskutushinnat ovat myös lopulliset hinnat, jolloin tilinpäätöksen yhteydessä ei enää erikseen selvitetä sisäisiä kustannuksia. Talousarvion laatimisessa hinnoittelun lähtökohtana on tuottavan yksikön kannalta nollatulos eli todelliset kustannukset.

Käyttötaloulososan määrärahasi vahvistetaan toimielinkohtaisten toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus eli toimintakate. Toimintakatteen muodostumisesta ja käytöstä päättää toimielin edellä sitovuusmääräyksissä esitetyin rajoituksin. Toimielimen toimintakatteen muuttamisesta päättää kaupunginvaltuusto. Investointiosan määrärahan muodostavat hankkeen kokonaiskustannukset.

Toiminnalliset muutokset, suoritteet ja yksikkökustannukset

Toiminnalliset muutokset sisältävät molempien toimialojen talousarvion perustelutiedot, joissa on selvitetty toiminnan ja resurssien muutokset. Resurssien muutoksina esitellään henkilöstömäärän ja ostopalvelujen määrän muutokset, tilamuutokset sekä normaalista toiminnasta poikkeavat hankinnat.

Toimialalla on oikeus toteuttaa henkilöstömuutokset ja normaalista toiminnasta poikkeavat hankinnat ja resurssilisäykset vain, mikäli valtuusto on hyväksynyt ne talousarvion perusteluosassa.

Lisäksi perusteluissa on selvitetty erikseen ne hyväksytyt muutokset, joilla parannetaan toimintakatetta.

Lohjalla on viimeisten vuosien aikana kehitetty sisäistä kustannuslaskentaa siten, että sisäisessä laskennassa toiminnan/tuotteen kustannuksiin sisällytetään ulkoisten kulujen lisäksi sisäiset laskutukset, pääomakulut sisäisinä vuokrina tai poistoina sekä hallinnon ja yhteisten kulujen kustannukset. Kaiken kaikkiaan laskentauudistuksen tavoitteena on selvittää toimintaan ja tuotteisiin kohdentuvat todelliset kustannukset, parantaa eri toimijoiden palvelujen ja tuotteiden hintojen vertailtavuutta ja sen myötä edistää edullisimman järjestämistavan valintaa.

Laskentaperusteet

Talousarvion laatimisessa on noudatettu seuraavia arviointiperusteita:

Yleinen hintataso vuonna 2022 on 1,4 % korkeampi kuin vuonna 2021 ja 3,0 % korkeampi kuin vuonna 2020. Vuosina 2023–2024 hintatason muutos on keskimäärin 1,5 % vuodessa.

Kunnallisten palvelujen ja ostettujen asiakaspalvelujen kustannustason muutos vuonna 2022 on 1,8 %, vuonna 2022 2,1 % sekä vuosina 2022–2023 keskimäärin 2,1 % vuodessa.

Kokouspalkkiokustannukset arvioidaan jäsenmäärän, kokousten lukumäärän sekä Lohjan valtuuston hyväksymän luottamushenkilöiden palkkiosäännön pohjalta.

Vuoden 2022 kuukausipalkkaisen henkilökunnan palkkataso on keskimäärin 1,5 % korkeampi kuin 1.4.2021 palkkataso. Tuntipalkoissa, ansionmenetykskorvauksissa, asiantuntijapalkkioissa ja varallaolokorvauksissa, sairaus- ja vuosilomasijaisten palkoissa, erilliskorvauksissa ja ylityneissa laskenta-arvioiden perustana on vuoden 2021 talousarvio, johon tehdään 1,5 %:n palkkatason tarkistus. Vuosina 2023–2024 palkkojen korotus on keskimäärin 2,3 % vuodessa.

Yhteenlaskettu sairausvakuutus-, työttömyysvakuutus- ja tapaturmavakuutusmaksuprosentti on 4,02 % vuosina 2022–2024.

JuEL:n palkkaperusteinen maksu on 16,85 % (työnantajan maksettavaksi jäävä osuus) palkkasummasta. Eläkemenoperusteinen maksu on 3,95 %. Palkkauksen sivukulujen kokonaisprosentiksi vuosina 2022–2024 on arvioitu keskimäärin noin 24,3 %.

Kaupungin omat tilakustannukset (sisäiset vuokrat) sekä sisäisten palvelujen yksikköhinnat lasketaan palkkakulujen ja edellä määriteltujen kululajien hintatason muutosten perusteella ja ne kohdennetaan käyttäjäyksiköille käytön perusteella.

3.8.2. Talousarvion sitovuus

Vuoden 2022 talousarvio kaupunginvaltuuston hyväksymässä muodossa sitoo hallintokunta seuraavasti:

Kaupunginvaltuuston hyväksymän talousarvion käyttötalousosa muodostuu kullekin toimialalle hyväksytyistä sitovista tavoitteista, seurattavista suoritteista ja tunnusluvusta sekä arvioituista toimintatuotoista ja toimintakuluista, joiden erotus muodostaa toimintakatteen. Talousarvion investointiosa muodostuu kullekin hankkeelle hyväksytyistä kokonaiskustannuksista ja tuloarviosta.

Käyttötalouden toimialakohtaisten tavoitteiden, määrärahasiirron vahvistettavan toimintakatteen sekä investointiosan hankkeen kokonaiskustannuksista muodostuvan määrärahan ja tuloarvion muuttamisesta päättää kaupunginvaltuusto. Mikäli kuitenkin jonkin investointiosan hankkeen toteuttamisessa syntyy säästöä, voi kaupunginhallitus päättää säästön käyttämisestä muiden saman investointiryhmän hankkeiden mahdollisten ylitysten rahoittamiseen. Palvelutuotanto-tulosalueen johtajalla on oikeus päättää tilahallinnon investointiryhmään "muut tilahankkeet elinvoima ja muut tilahankkeet hyvinvointi" sisältyvien hankkeiden välisistä määrärahojen muutoksista siten, että investointiryhmän määrärahojen yhteismäärä ei muutu.

Kaupunginhallitus vahvistaa määrärahasiirron toimialalta toiselle, jollei kaupunginhallitus saa muulla tavoin tasapainotettua taloustilannetta. Kaupunginhallitus tekee valtuustolle tarvittaessa esityksen määrärahan lisäyksestä toimialakohtaisesti, jos ei muutoin edellä mainitusti saa tasapainotettua taloustilannetta. Kaupunginhallitus siirtää määrärahoja toimialan lautakunnalta toiselle, jos toimintakate ylittyy.

Investointien osalta kaupunginhallitus voi esittää valtuuston päätettäväksi investointihankkeiden ajoitukset sekä esittää myönnettäväksi ajoituksen muutoksesta johtuvat määrärahan siirrot siten, että ylitykset/ määrärahan alennukset ovat enintään edellisen vuoden vastaavien hankkeiden määrärahojen säästöjen/ylitysten suuruiset. Esitettävät muutokset voivat kohdistua vain alkuperäisiin hankkeisiin eikä siihen kohdistettua määrärahaa voi käyttää ilman valtuuston erillistä päätöstä muihin hankkeisiin.

Lautakunta vahvistaa käyttösuunnitelman toimintakatteen, valvoo lautakuntatasolla tavoitteiden toteutumista sekä käyttökatteen toteutumista.

Toimialajohtaja tasapainottaa tarvittaessa toimialansa lautakunnan tulosalueiden toimintakatteita siirtämällä tuloja ja menoja tulosalueiden kesken.

Tulosaluejohtaja tasapainottaa tarvittaessa tulosalueiden yksiköiden toimintakatteita siirtämällä tuloja ja menoja tulosalueiden yksiköiden kesken.

Tuloarvion ylittävillä tuloilla ei saa kattaa talousarviosta poikkeavaa toiminnan laajentamista ja siitä aiheutuvaa toimintakulujen kokonaismäärän ylitystä ilman kaupunginhallituksen lupaa. Jos toiminta kuitenkin luonteeltaan perustuu ulkoiseen tulo-rahoitukseen, voidaan palvelujen lisääminen toimialajohtajan päätöksellä kattaa niistä saatavilla tuloilla (esim. teatteri, orkesteri, muut myytävät palvelut).

Päättyessään henkilöstön sisäisistä siirroista toimialojen välillä kaupunginjohtajalla on oikeus päättää henkilöstökulujen aiheuttamasta vastaavasta määrärahan muutoksesta. Kuukausipalkkaisen henkilökunnan palkkaamiseen osoitettuja menovarauksia saa käyttää ainoastaan henkilöstöliitteessä esitettyjen virkojen/tehtävien palkkakustannuksiin. Muutoin henkilöstöresursien lisäyksestä päättää kaupunginvaltuusto.

Talousarviossa toimialalle osoitettua määrärahaa saadaan käyttää vain ao. toimialaan kuuluvien tehtävien suorittamiseen.

Toiminnasta vastaavien toimielimien/toimialojen on tammikuun 31. päivään mennessä hyväksyttävä tarkistettut käyttösuunnitelmat ja osatavoitteet tulosalueille sekä määriteltävä ne toimenpiteet, joilla tavoitteet toteutetaan. Käyttösuunnitelman yhteydessä toimialojen on määriteltävä osamäärärahojen käyttövaltuudet tarvittaville alemmille tasoille ja viranhaltijoille. Vuoden 2021 osalta kukin lautakunta vahvistaa käyttösuunnitelmansa ja kokonaisuus viedään kaupunginhallitukselle tiedoksi.

Maksut ja myyntihinnat

Kaupungin taloudelle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi toimialat oikeutetaan hallintosäännön nojalla tarkistamaan vuonna 2022 perittäviä maksuja niin, että asetetut taloudelliset tavoitteet saavutetaan. Maksuja voidaan tarkistaa voimassa olevan lainsäädännön tai viranomaisohjeiden mukaisesti, jos muuta ohjeistusta ei ole annettu.

Päätösvaltuudet

Järjestämistavan muutoksista, ulkopuolisten asiantuntijoiden ja ostopalvelujen käyttämisestä, hankintojen suorittamisesta sekä suunnitelmista, pääpiirustuksista, kustannusarvioista, rakentamisen suorittamistavasta, työn aloittamisen ajankohdasta, urakoitsijan ja työn suorittajan valinnasta päättävät hallintosäännön mukaisesti toimielimet ja vastuuhenkilöt myönnettyjen määrärahojen puitteissa seuraavien päätösvaltuuksien rajoissa:

- kaupunginvaltuusto päättää yli 2 000 000 euron toiminnoissa ja hankkeissa asiantuntijoiden ja ostopalvelujen käyttämisestä, toimitilojen huonetilaohjelmasta, yleissuunnitelmasta ja yleisestä laatutasosta sekä hankkeiden toteuttamisen muista yleisistä periaatteista. Muutoin toteuttamisesta päättää kaupunginhallitus;
- kaupunginhallitus päättää enintään 2 000 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- kaupunginhallitus päättää kuitenkin hankintojen osalta elintarvikehankinnoista sekä koulukuljetuksista;
- lautakunta päättää omalla toimialallaan enintään 1 000 000 euron hankkeista ja hankinnoista;

- kaupunginjohtaja päättää enintään 350 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- toimialajohtajat päättävät omalla vastuualueellaan enintään 150 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- kunkin tulosalueen esimiehenä toimiva viranhaltija päättää omalla toimialallaan enintään 75 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- kunkin tulosityksikön esimiehenä toimiva viranhaltija enintään 40 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- lähiesimies/ toimintoesimies enintään 15 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- alle 50 euron ostolaskut tarkistetaan ja hyväksytään keskitetysti Laskentapalveluissa.

Edellä olevia päätösvaltuuksia käytettäessä päätöksenteon taso määritellään hankkeen tai hankinnan kokonaiskustannusten perusteella. Mikäli hanke ositetaan useammaksi hankintakohteeksi tai osahankinnaksi, päättää sen osittamisesta, osahankinnan suorittamisesta sekä muista menettelytavoista se toimielin tai viranhaltija, jonka päätösvaltaan se hankkeen määrärahan tai hankinnan kokonaiskustannusten perusteella kuuluu.

Talousjohtajalla on talousarviossa hyväksytyn 205,9 milj. euron kokonaislainamäärän ottamisen / uusimisen lisäksi oikeus ottaa kaupungin maksuvalmiuden turvaamiseksi tilapäislainoja, joiden yhteismäärä saa olla enintään 60 milj. euroa.

3.8.3. Vuoden 2022 sitovat tavoitteet

Elinvoimainen Lohja

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Konsernipalvelut	Maakunnalliset SOTE-ICT ratkaisut toteutettu Lohjan kaupungin osalta	Maakuntaan siirtyvä tietotekninen infrastruktuuri on luovutettu	Määrärahan li-säys
Konsernipalvelut	Tietojärjestelmien perusinfrastruktuurin laitteisto- ja lisenssipäivitykset toteutettu	Investointimäärärahan kautta toteutettu tarvittavat hankinnat.	Toteutetaan budjetin sisällä
Konsernipalvelut	Lokien hallintajärjestelmien kehittäminen	Lokihallintajärjestelmä kattaa tärkeimmät toiminnot	Toteutetaan budjetin sisällä
Konsernipalvelut	Tietohallintolain vaatimien tarpeiden ja tavoitteiden toteuttaminen	Luodaan lain edellyttämät roolit ja dokumentoinnit asiahallinnon käyttöön	Toteutetaan budjetin sisällä
Konsernipalvelut	Uuden asiahallintajärjestelmän käyttöönotto toteutettu ja siirrytty uuden TOS:in (toiminnanohjaussuunnitelma) mukaiseen toimintamalliin	Uusi TOS otettu käyttöön hallintopalveluissa ja asioiden valmistelussa, koulutuksen valmistelijoille ja esimiehille järjestetty	Toteutetaan budjetin sisällä
Konsernipalvelut	Talouspalveluiden turvallinen sote-siirtymä	Talouden prosessit ja tehtäväkuvat tarkistettu.	Toteutetaan budjetin sisällä
Konsernipalvelut	Konserniohje päivitetty	Konserniohje päivitetty ja konserniyhtiöiden tavoitteet määritelty.	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Kaupungin korjausvelan hallinta (katu-, vesi-, kiinteistöverkostot) sekä pitkän tähtäyksen suunnitelmakorjauksien (PTS) systemaattinen toteuttaminen	Investointibudjetin kohdentaminen PTS korjauksiin. Mäntynummen alueen koulu- ja päiväkotiverkon linjaukset hyväksytty ja toteuttamissuunnitelmien laadinta aloitettu.	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Maanhankinta aktiiviseksi	Noin 40 ha maata hankittu strategisesti merkittäviltä alueilta	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Rakennusrekisterin ajantasaistaminen	Rakennusten määrän kasvu rekisterissä	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Lohjan asumisen suunnitelman laatiminen	Laatiminen käynnistetty v. 2022	Toteutetaan budjetin sisällä

Elinvoima	Kaavoitusohjelman mukainen eteneminen kaavoituksessa	Muijalan ja Pitkäniemen sekä Hiidensalmen itäosien kaavat hyväksytty, Lempolan osalta yleiskaavan hyväksyminen ja asemakaavoituksen aloitus. Torin alueen kaavoituksen käynnistäminen. Muut kaavat kaavoitusohjelman mukaan.	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Lohjan tulevaisuustarkastelu ja maankäytönrakennemallin päivittäminen	Rakennemalli valmis. Hyväksyntä 2022 keväällä	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Lohjan tunnettuuden ylläpitäminen ja kasvattaminen Asuntomessujen buustin jälkeen	Meltwater some seuranta, tavoittavuusluvut, julkaisumäärät, sitoutumiset, vuosianalyysi, majoitusmäärät	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Tytyrin kaivoseuranta kehittäminen kansainväliseksi sekä ympärivuotisemmaksi kohteeksi	Seuranta: asiakasmäärä ja myynnin määrä sekä sisältötarjonta 12 kk ja taloudellinen kannattavuus	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Ympäristöterveyspalveluiden laskutuksen kehittäminen	Projekti valmis	Toteutetaan budjetin sisällä
Hyvinvointi	Talouden tasapainottamisohjelman mukaiset muutokset on toimeenpantu yhdessä henkilöstön ja asiakkaiden kanssa.	Tasapainottamisohjelman toteutuminen 100 %.	Määrärahan vähennys

Hyvinvoiva Lohja

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Konsernipalvelut	Joukkoliikenteen uusi liikennestrategia/palvelutaso valmistunut ja hyväksytty	Vuoden 2023 budjettivaukset on tehty sekä aloitettu strategian mukaisen toiminnan suunnittelu ja resursointi	Määrärahan lisäys
Konsernipalvelut	Työterveyshuollon vaikutavuus kasvaa edelliseen vuoteen verrattuna	Sairauspoissaolot vähenevät edelliseen vuoteen verrattuna (yhteensä 48 517 sairauspäivää v. 2020 ja 15,8 sairauspäivää per henkilö v. 2020)	Toteutetaan budjetin sisällä

Konsernipalvelut	Tietosuojan sisäiset vastuut määritelty ja prosessi kunnossa.	Valmisteltu uudet tietosuoja-organisaation vaatimat roolit ja niiden vaatimat henkilöresurssit. Laadittu tarvittavat asiakirjat.	Määrärahan lii-säys
Elinvoima	Kestävän kehityksen ja Hinku-toiminnan kehittämisen	Kestävän kehityksen ja luonnonvara teeman edistämisen toimenpiteitä käynnissä, HINKU-toimenpiteitä käynnissä energiatehokkuuden näkökulmasta	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Uusi Neidonkeidas-hanke päätöksenteon osalta valmis ja hanke käynnistyy	Sijaintipaikka määritetty, hankesuunnitelma ja tarveselvityksen päivitys käynnistetty.	Määrärahan lii-säys
Hyvinvointi	Varmistetaan turvallinen siirtyminen LU-hyvinvointi-alueelle ja osallistutaan alueen yhteiseen innovatiiviseen uudistumiseen. Kaupunkiin jäävien palvelujen muutosorganisointi toteutetaan saman tahtisesti.	Henkilöstöinfojen toteutuminen, osallistumisaste Länsi-Uudenmaan Hyvinvointialueen valmisteluun. Suunnitelma kaupungin toiminnan uudelleen organisoinnista on laadittu.	Toteutetaan budjetin sisällä
Hyvinvointi	Henkilöstön veto- ja pitovoimaisuuden vahvistaminen Henkilöstön työhyvinvoinnin sekä työkyvyn ylläpito Henkilökunnan osaamisen varmistaminen ja kehittäminen	Työnantajamielikuvan parantaminen vuoteen 2021 verrattuna. Vakituisten tehtävien 100 % täyttöaste. Poissaolojen määrä laskee vuoteen 2021 verrattuna. Rekrytointitapahtumiin osallistuminen mahdollisuuksien mukaan ja koulutusyhteistyön toteuttaminen oppilaitosten kanssa.	Toteutetaan budjetin sisällä

Asukkaiden Lohja

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Konsernipalvelut	Uudet sähköiset asiakaspalvelukanavat sekä mobiilijärjestelmät otettu käyttöön	Uudet sähköiset palvelutavat ja -kanavat otettu käyttöön turvataen myös palveluiden muu saavutettavuus	Toteutetaan budjetin sisällä
Konsernipalvelut	Pysäköintilupaprosessin kehittäminen	Sähköinen prosessi käytössä vähintään luvan maksamiseen.	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Lohjan yleisen viihtyvyyden, puistoalueiden sekä Aurlahden vapaa-ajan toiminnallisuuden kehittäminen	Aurlahden kehittämissuunnitelma hyväksytty ja kohdennettu investointimäärärahaa eri kohteisiin. Taimiston I vaihe valmistunut ja Ojamon liikuntapuiston toteuttaminen aloitettu	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Toteutetaan Pitkänien, Porlan, Haikarin, Liessaaren ja Pähkinäniemen ranta-alueilla parannus- ja kehittämistoimia	Pitkänien rantareitin suunnittelu käynnissä. Järven ja rantojen kehittämisohjelma hyväksytty sekä kohdennettu investointimäärärahaa eri kohteisiin	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Valmistautuminen Lohjan 700 v. juhlavuoteen	Toimenpiteet ja vuoden 2023 ohjelma määritetty. Määräraha sisällytetty konsernipalveluiden talousarvioon.	Määrärahan lisäys
Elinvoima	Kauneushoitoloihin liittyvän tarkastusprojektiin toteuttaminen.	Projekti valmis	Toteutetaan budjetin sisällä
Hyvinvointi	Lapsivaikutusten arviointi otettu käyttöön päätöksen teon tueksi.	Jokaisessa päätöksen tekoon tulevassa asiassa on arvioitu lapsivaikutukset.	Toteutetaan budjetin sisällä

3.9. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kuntalain (§ 39) kunnanhallituksen tulee huolehtia kunnan sisäisestä ja riskienhallinnan järjestämisestä. Lohjan kaupungissa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuut on määritelty seuraavasti:

Vastuu	Tehtävät
Kaupunginhallitus	- hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat, - valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti, - antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, - vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteen sovittamisesta siten että kaupungin toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan, - hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman, johon perustuen arvioidaan riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuutta sekä - vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kaupungin toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan.
Lautakunnan ja johtokunnan tehtävät (hallintosääntö § 84)	vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.
Viranhaltijoiden ja esimiesten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät	- Kaupunginjohtaja sekä toimialojen ja tulosalueiden muut johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. - Toimintayksiköiden esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. - Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.
Sisäisen tarkastuksen tehtävät	- arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. - raportoi kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajalle. - toiminnon tarkoitus, tehtävät ja vastuut määritellään kaupunginhallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa (Kh 22.1.2018 § 25).

Lohjan kaupungin keskeiset riskit päivitetään vuosittain ja merkittävät riskit ja niiden ehkäisemiseksi tehdyt toimenpiteet raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Riskit on ryhmitelty seuraaviin riskilajeihin:

- Demografiset riskit
- Henkilöstöriskit
- Johtamisriskit
- Juridiset riskit
- Taloudelliset riskit
- Tietoteknologia ja -turvariskit
- Tila- ja työvälineriskit
- Toimintaympäristön muutokset
- Työprosesseihin liittyvät toiminnalliset riskit

Jokaiselle riskille määritellään **todennäköisyys** (asteikolla 1-5; 1=erittäin pieni, 2=pieni, 3=keskinkertainen, 4=suuri, 5=erittäin suuri) ja **merkittävyys** toiminnan kannalta (asteikolla 1-5, 1=olematon, 2=pieni, 3=melko olennainen, 4=olennainen, 5=kriittinen). Riskin todennäköisyyden ja merkittävyyden tulona saadaan **riskikerroin** (1–25).

riskikerroin	
1–6	lievät riskit, eivät olennaiset vaikuttavat riskit
9–16	edellyttävät korjaavia toimenpiteitä keskipitkällä aikavälillä
20–25	merkittävät riskit, joiden hallinnoimiseen tulee panostaa välittömästi

Toiminnalliset muutokset

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1937 unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annettiin 23. päivänä lokakuuta 2019. Direktiivi julkaistiin EU:n virallisessa lehdessä 26.11.2019 ja se tuli voimaan 17.12.2019. Direktiivi tulee panna jäsenmaissa täytäntöön 17.12.2021.

Suomessa laki Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta on vielä kesken. Uuden lainsäädännön tarkoituksena on varmistaa, että henkilö, joka työnsä yhteydessä havaitsee tai epäilee yleisen edun vastaista toimintaa erikseen määritellyillä EU:n tai kansallisen oikeuden aloilla, voi ilmoittaa asiasta turvallisesti.

Yli 50 työntekijää työllistävillä yksityisen ja julkisen sektorin organisaatioille sekä valtion virastoille asetettaisiin velvollisuus perustaa sisäinen, luottamuksellinen ilmoituskanava. Lisäksi perustettaisiin keskitetty ulkoinen, valtioneuvoston oikeuskanslerin ylläpitämä ilmoituskanava, johon ilmoituksen voisi tietyissä tilanteissa tehdä. Tästä kanavasta ilmoitukset siirrettäisiin ulkoisina ilmoituskanavana toimivien valvontaviranomaisten käsiteltäviksi.

Lohjan kaupunki ottaa ilmoituskanavan sisäiseen käyttöön alkuvuodesta 2022. Ilmoituskanavan kautta tehdyt ilmoitukset voidaan lähettää anonyymisti. Vaikka tuleva laki ei edellyttäisi ilmoituskanavaa kuntalaisten käyttöön, tulevaisuudessa tarkoituksen on julkaista kanava käytettäväksi myös kuntalaisille.

4. Käyttötalousosa

4.1. Vuoden 2022 talousarvion täytäntöönpano

Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio on muita kaupungin toimielimiä sitova toiminta-ohje. Kaupunginvaltuuston päättämät tehtävät, sitovat tavoitteet ja niiden toteuttamiseen myönnetyt määrärahat ovat muutettavissa vain kaupunginvaltuuston päätöksellä. Talousarviota täytäntöön pantaessa on erityisesti otettava huomioon, että kaupunginhallituksen ja -valtuuston talousarviokäsittelyssä tekemät erillispäätökset ovat toimialoja sitovia ja ne tulee sisällyttää toimialan käyttösuunnitelmaan

Käyttösuunnitelmien laatiminen

Toimialojen on valmisteltava tammikuun loppuun mennessä lautakuntien hyväksyttäväksi määrärahojen käyttämisen ja tuloarvioiden toteutumisen seuraamista varten käyttösuunnitelma, joka sisältää tarkistetun toimintasuunnitelman ja määräraha- ja tulosalueille, tulosityksiköille tai toiminnoille. Käyttösuunnitelmat esitetään lautakunnissa yksiköittäin ja tiliryhmittäin. Toiminta sopeutetaan talousarviossa myönnettyjen määrärahojen sallimiin rajoihin. Lautakuntien on huolehdittava, että kaupungin päätettävissä olevat maksut tarkistetaan kustannusten nousua vastaavasti ja kaupungille kuuluvat tulot peritään tehtyjen sopimusten ja annettujen ohjeiden mukaisesti. Käyttösuunnitelmien laadinnassa on otettava erityisesti huomioon kaupunginvaltuuston päättämä kaupunkistrategia, strategian päämäärät sekä sitovien tavoitteiden toteuttamiseen tarvittavat voimavarat, jotta voidaan varmistua toimialojen ja koko kaupungin strategiatyön yhdensuuntaisuudesta.

Raportointi

Toimialojen on raportoitava lautakunnille talousarvion ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta lautakuntien päättäminä ajankohtina. Kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle toimitettavissa raporteissa tulee ottaa huomioon koko kaupunki.

Sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuositarkastusten tilanteen mukaan.

Vuoden 2022 talousarviota koskeva raportointi tapahtuu kaupunginhallituksessa ja -valtuustossa touko-, syys- ja marraskuussa sekä vuoden 2023 huhtikuussa. Osavuositarkastuksissaan toimialojen tulee esittää toimialatasoinen ennuste koko vuoden talouden toteutumisesta sekä olennaiset muutokset toiminnassa. Mahdolliset valtuustoon nähden sitovien määrärahojen muutosesitykset tulee käsitellä osavuositarkastuksista erillisinä asioina lautakunnissa niin, että kaupunginvaltuusto ehtii käsittelemään muutosesitykset talousarviovuoden aikana.

4.2. Luottamushenkilöhallinto ja konsernipalvelut

4.2.1. Luottamushenkilöhallinto

Määrärahojen sitovuus valtuustoon nähden

Luottamushenkilöhallinto

Ulkoiset ja sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	1	500	0	-100,0 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-1 391	-2 509	-1 161	-53,7 %	-1 110	-1 127
TOIMINTAKATE	-1 390	-2 009	-1 161	-42,2 %	-1 110	-1 127

Ulkoiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	1	500	0	-100,0 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-1 223	-2 336	-988	-57,7 %	-936	-950
TOIMINTAKATE	-1 223	-1 836	-988	-46,2 %	-936	-950

Sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	***	0	0
TOIMINTAKULUT	-167	-173	-173	-0,3 %	-175	-177
TOIMINTAKATE	-167	-173	-173	-0,3 %	-175	-177

Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Luottamushenkilöhallinnon alle kuuluvat kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, lautakuntien ja niiden jaostojen/toimikuntien sekä vaikuttamiselinten kokoukset, valtuustoinfot, valtuustoseminaarit, hallituksen iltakoulut sekä toimielinten seminaarit.

4.2.2. Konsernipalvelut

Määrärahojen sitovuus valtuustoon nähden

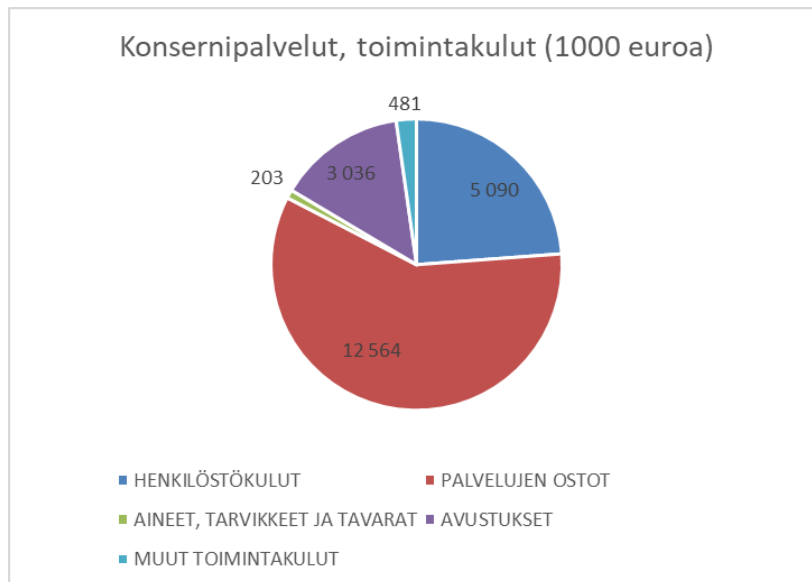
Konsernipalvelut

Ulkoiset ja sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	0	0	12 794	***	10 387	10 535
TOIMINTAKULUT	0	0	-21 374	***	-18 479	-18 803
TOIMINTAKATE	0	0	-8 580	***	-8 092	-8 268

Ulkoiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	0	0	1 374	***	1 387	1 401
TOIMINTAKULUT	0	0	-20 753	***	-17 849	-18 163
TOIMINTAKATE	0	0	-19 380	***	-16 462	-16 762

Sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	0	0	11 421	***	9 000	9 134
TOIMINTAKULUT	0	0	-621	***	-630	-640
TOIMINTAKATE	0	0	10 800	***	8 370	8 494

Konsernipalveluiden tulosalue muodostettiin 1.8.2021 alkaen. Sillä ei ole talousarviota v. 2021.

Tuloslaskelma

Konsernipalvelut (ulkoiset ja sisäiset, 1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	0	0	11 744		9 326	9 464
MAKSUTUOTOT	0	0	13		14	14
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	1 037		1 047	1 058
TOIMINTATUOTOT	0	0	12 794		10 387	10 535
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	0	0	-5 090		-5 166	-5 244
PALKAT JA PALKKIOT	0	0	-3 932		-3 991	-4 051
HENKILÖSIVUKULUT	0	0	-1 158		-1 175	-1 193
ELÄKEKULUT	0	0	-999		-1 014	-1 029
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	0	0	-159		-161	-163
PALVELUJEN OSTOT	0	0	-12 564		-9 537	-9 727
AINEET, TARVIKKEET JA	0	0	-203		-206	-208
AVUSTUKSET	0	0	-3 036		-3 082	-3 128
MUUT TOIMINTAKULUT	0	0	-481		-489	-496
TOIMINTAKULUT	0	0	-21 374		-18 479	-18 803
TOIMINTAKATE	0	0	-8 580		-8 092	-8 268

					
Valtuuston/ Hallituksen kokousta 10/24	Tytäryhtiöitä 5	Palveluksessa olevaa henkilöä 2600	Sairauspoissaolo- päiviä 48 500	Työterveyshuollon kustannukset 541 e/työntekijä	Tietohallinnon tikettiä/kk 1750

Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Konsernipalveluiden tehtävänä on tuottaa talouden, henkilöstöasioiden, kehittämistoiminnan, hallinnon, tietovarantojen, omaisuusasioiden, joukkoliikenteen järjestämisen, asiakaspalvelun ja kaupungin sisäisten logistiikkapalvelujen asiantuntijapalveluita kaupungin johtamisen tueksi. Konsernipalvelut turvaa kaupungin johdolle ja päätöksenteolle toimintaedellytykset. Konsernipalvelut vastaa siitä, että kaupungin keskeiset strategiset tavoitteet toteutuvat ja että kuntalaisien palvelut turvataan. Konsernipalvelut varmistaa, että resursseja ja kaupungin omaisuutta käytetään tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Talousarvion perustelut, rakenteelliset muutokset ja palveluiden kehittäminen 2022

Konsernipalveluissa valmistaudutaan sote-uudistuksen tuomiin muutoksiin.

Talousspalveluiden painopisteenä on taloushallinnon prosessien kehittäminen, kustannustietoisuuden lisääminen sekä talouden mittaamisen parantaminen. Talousspalvelut seuraa kaupungin talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutumista ja samalla varmistaa kaupungin pitkän aikavälin tuloksellinen sekä rahoituksellinen tasapaino. Talouden asiakirjat ja raportointipohjat uudistetaan.

Kaupunkistrategia saatetaan päätöksentekoon kevään 2022 aikana.

Henkilöstöpalveluiden keskeisenä tehtävänä on toimia esimiesten tukena työhyvinvoinnin, työsuojelun, henkilöstön kehittämisen, henkilöstöjohtamisen ja henkilöstöraportoinnin kokonaisuuksissa. Vuoden 2022 painopisteinä ovat työterveyshuollon vaikuttavuuden lisääminen ja kustannusjakauman tasapainottaminen, henkilöstön saatavuuden ongelmaan ratkaisujen hakeminen sekä keskeisiin hr-prosesseihin olennaisesti liittyvien ohjeistusten ja toimintamallien päivittäminen.

Hallintopalveluiden toiminnan painopisteenä on edelleen kehittää keskitettyä hallintopalvelukokonaisuutta. Keskitetyt hallintopalvelut sisältävät asiahallinnan, esityslista- ja pöytäkirjaprosessit toimialoille. Hallintopalveluiden painopisteinä vuonna 2022 on tiedon ohjaussuunnitelman (TOS) vieminen käytäntöön ja toimistotietojärjestelmiin, uuden Dynasty 10 järjestelmän käyttöönotto ja arkistotoimen kehittäminen. Hallintopalvelut vastaavat myös seuraavista hallinnon tukipalveluiden kokonaisuuksista: asiakaspalvelukeskus/virastopalvelut (monistamo, puhelinvaihde, postitus, sisäinen posti), kansainvälinen toiminta sekä pysäköintivalvonnan hallinnosta.

Hankintapalvelut vastaavat keskitetysti hankintojen ohjaamisesta, valmistelusta sekä kilpailutuksista. Hankintapalveluihin kuuluu myös keskitetyt sopimishallintapalvelut ja sopimuksien tilanteen seuraaminen. Vuoden 2022 tavoitteena omien hankintojen lisääminen.

Logistiikkapalvelut keskittyvät kaupungin joukkoliikenteen, oppilaskuljetuksien ja muun logistiikan ylläpitoon ja kehittämiseen. Tulosalueen määrärahoihin sisältyvät myös seudulliset joukkoliikennemaksuosuudet. Logistiikkayksikön vuoden 2022 päätavoite on valmistella tuleva joukkoliikenteen liikennestrategia/palvelutasot.

Lakipalvelut vastaavat mm. esimiesten ja asiantuntijoiden juridisesta ohjaamisesta ja oikeudellisten linjausten tekemisestä sekä valvoo kaupungin oikeudellisia etuja. Vuoden 2022 päätavoitteena on tietosuojaprosessien kehittäminen.

Ict-palvelut Tietotekniikkapalvelut keskittyvät tietojärjestelmähankkeiden tekniseen toteuttamiseen ja ylläpitoon. Seudullista yhteistyötä pyritään lisäämään aina mahdollisuuksien mukaan. Vuoden 2022 aikana valmistaudutaan ICT-maakuntatoiminnan käynnistymiseen. Todennäköisesti tulevan maakuntaratkaisun ICT-ratkaisuissa joudutaan hyödyntämään Lohjan kaupungin käytössä olevia ICT-järjestelmiä. Tätä varten joudutaan valmistautumaan ns. hybridimalliin, jossa palveluita tuotetaan laajasti myös maakuntatoimijalle. Tehtyjen sisäisten ICT-linjauksien perusteella TVT-ICTY (koulujen ja päiväkotien tietotekniikkaratkaisut) infrastruktuurin kehittäminen ja ylläpito siirtyy hallinnon tietotekniikan vastuulle.

Tasapainottamis- ja sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Konsernipalveluihin ei kohdennu talouden tasapainottamistoimenpiteitä vuodelle 2022.

Henkilöstömuutokset

Tulosalueelle ei ole esitetty henkilöstön lisäyksiä eikä vähennyksiä.

Merkittävät investoinnit

Tietohallinnon investointeja kohdennetaan tietoturvallisuutta ja toiminnan vakauteen liittyviin hankkeisiin. Pääpaino vuoden 2022 investoinneissa on toiminnan vakauden varmistamiseen. Investointeja kohdennetaan tietoverkkojen, tietokonesali-infrastruktuurin ja tietoturvallisuuden uusimisiin. Tietosuojan ja -turvan osalta tehdään panostuksia kyberturvallisuuden valvontaan ja lokihallintajärjestelmien laajentamiseen tallennuskapasiteettia lisäämällä. Käynnissä olevan mobiiliteknologian (vaihdopalvelut ja moliibiliittymä) uusimisen yhteydessä suunnitellaan myös asiakaspalvelut prosessit digitalisaation näkökulmasta. Kehittämishankkeet toteutetaan pääosin investointibudjetin kautta. Tietotekniikkainvestoinnit sisältyvät kaupungin investointiohjelmaan. Tietotekniikan ja koulujen tieto- ja viestintätekniikan investointimäärärahoista tehdään käyttösuunnitelma, joka hyväksytään investointiohjelman yhteydessä. Tietohallinnon henkilöresurssipuutteen osalta tehdään jatkuvasti rekrytointia eri kanavia pitkin, jotta voidaan jatkossa varmistaa osaavaan henkilöresurssi tietohallinnossa ja -tekniikassa.

Suunnittelukauden 2023-2024 kehittämissuunnitelmat

Kuntien palveluksessa sosiaali ja terveydenhuollon palvelutuotantoon liittyvissä tukipalvelutehtävissä työskentelevät henkilöt siirtyvät hyvinvointialueiden palvelukseen, jos henkilön tosiasiallisista työtehtävistä vähintään puolet on kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon tukitehtäviä.

Muutoksella on vaikutuksia myös taloussuunnitteluun, mm. hyvinvointialueille siirtyvä lomapalkkavelka, siirtyvä irtain omaisuus sekä siirtyvien kuntayhtymien jäsenosuudet kirjataan peruspääomaa vastaan. Omaisuussiiroilla on myös vaikutusta poistojen määrään.

4.2.3. Keskusvaalilautakunta

Määrärahojen sitovuus valtuustoon nähden

Keskusvaalilautakunta

Ulkoiset ja sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	***	0	0
TOIMINTAKULUT	-1	-247	-260	5,3 %	-264	-268
TOIMINTAKATE	-1	-247	-260	5,3 %	-264	-268

Ulkoiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	***	0	0
TOIMINTAKULUT	-1	-245	-247	0,9 %	-251	-255
TOIMINTAKATE	-1	-245	-247	0,9 %	-251	-255

Sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	***	0	0
TOIMINTAKULUT	0	-2	-13	641,2 %	-13	-13
TOIMINTAKATE	0	-2	-13	641,2 %	-13	-13

Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Vuonna 2022 järjestetään aluevaalit. Vuonna 2023 järjestetään eduskuntavaalit. Vuonna 2024 järjestetään presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit.

4.2.4. Tarkastuslautakunta

Määrärahojen sitovuus valtuustoon nähden

Tarkastuslautakunta

Ulkoiset ja sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	***	0	0
TOIMINTAKULUT	-59	-78	-85	8,7 %	-86	-88
TOIMINTAKATE	-59	-78	-85	8,7 %	-86	-88

Ulkoiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	***	0	0
TOIMINTAKULUT	-58	-77	-83	8,0 %	-85	-86
TOIMINTAKATE	-58	-77	-83	8,0 %	-85	-86

Sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	***	0	0
TOIMINTAKULUT	-1	-1	-1	75,0 %	-1	-1
TOIMINTAKATE	-1	-1	-1	75,0 %	-1	-1

Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Edellä mainitut tarkastuslautakunnan tehtävät voidaan jakaa kolmeen tehtäväkokonaisuuteen: hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen, arviointi ja muut tehtävät.

Tarkastuslautakunta on laatinut arviointisuunnitelman vuodelle 2021. Vuonna 2022 Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle vuoden 2021 arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

Lautakunta antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

4.3. Elinvoima-toimiala

Elinvoima-toimialan vuoden 2022 keskeisenä toiminnallisena painopisteenä on toimialan toiminta-ajatuksen mukaisesti Lohjan elinvoimaisuuden lisääminen. Lohja tuli asuntomessujen seurauksena tunnetuksi järvikaupunkina. Tämän teeman edelleen vahvistaminen eri toimenpitein on toiminnan yhtenä kantavana ajatuksena. Lohja on maantieteellisesti iso kaupunki. Elinvoima-toimialan näkökulmasta on tärkeää ottaa huomioon Lohjan eri alueiden tasapainoinen kehittäminen. Suurimmat rakenteelliset toimenpiteet keskittyvät taajamanauhalle ja sen tuntumaan. Tunnin juna -hankkeen edistäminen, eri rakennushankkeiden edistäminen, asuintonttien kysyntään vastaaminen sekä yritysten sijoittumisprosessien edistäminen ovat tästä esimerkkeinä. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden alueellisesti tasapuolisella tuottamisella ja viihtyisiä elinympäristöjä luomalla, on alueellista tasa-arvoisuutta toiminnallisesti helppoa edistää.

Lohjan kaupunki on parhaillaan käynnistämässä uuden kaupunkistrategian laadintaa. Tuo asiakirja on valmistuttuaan keväällä 2022 eri näkökulmista tärkeänä ohjenuorana elinvoima-toimialan toimenpiteiden suuntaamisessa.

Talouden tasapainottaminen elinvoima-toimialalla jatkuu talouden tasapainottamisohjelmissa päätettyjen linjausten mukaisesti. Normaalisissa toiminnassa harjoitetaan jatkuvaa talouden seuranta- ja taloudelliseen tilanteeseen reagoidaan toiminnassa nopeasti tarvittavin toimenpitein.

Toiminta-ajatus

Lohjan elinvoimaisuuden lisääminen:

- Tehokas ja viihtyisyyttä edistävä arjen palvelutuotanto
- Tehokas maankäyttö ja valvonta
- Luova ja liikkuva, tiedotus- ja suhdetoiminta- (pr) sekä sisällöntuotanto

				
Menot 61,72 milj. euroa	Tulot 59,28 milj. euroa	Toimintakate 23,33 milj. euroa	Toimintakate/as 50,80 euroa/as	Htv 542,13

Määrärahat

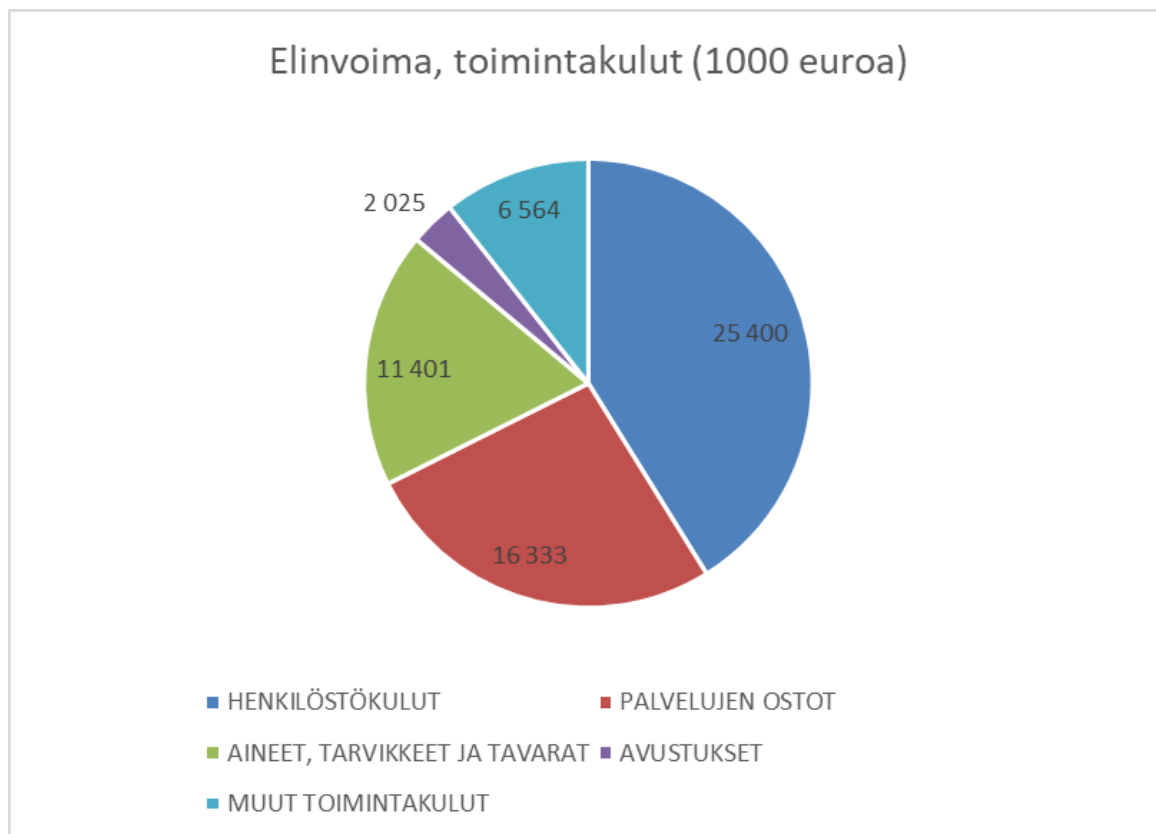
Elinvoima

Ulkoiset ja sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	70 634	71 936	59 305	-17,6 %	56 096	56 783
TOIMINTAKULUT	-77 163	-82 776	-61 724	-25,4 %	-62 736	-63 764
TOIMINTAKATE	-6 289	-10 720	-2 300	-78,5 %	-6 519	-6 859

Ulkoiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	18 821	19 972	18 664	-6,5 %	22 851	23 039
TOIMINTAKULUT	-67 793	-74 639	-54 978	-26,3 %	-55 889	-56 814
TOIMINTAKATE	-48 731	-54 547	-36 194	-33,6 %	-32 917	-33 653

Sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	51 813	51 964	40 641	-21,8 %	33 246	33 744
TOIMINTAKULUT	-9 371	-8 137	-6 747	-17,1 %	-6 847	-6 950
TOIMINTAKATE	42 442	43 827	33 894	-22,7 %	26 398	26 794

V. 2021 talousarvio ei ole vertailukelpoinen, koska 1.8.2021 alkaen konsernipalvelut erotettiin omaksi tulosalueekseen.

Tuloslaskelma

Elinvoima (ulkoiset ja sisäiset, 1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	35 844	36 437	23 365	-35,9	20 230	20 487
MAKSUTUOTOT	3 296	3 756	3 692	-1,7	3 729	3 767
TUET JA AVUSTUKSET	1 215	1 325	308	-76,8	311	314
MUUT TOIMINTATUOTOT	30 279	30 417	31 939	5,0	31 825	32 215
TOIMINTATUOTOT	70 634	71 936	59 305	-17,6	56 096	56 783
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	240	120	120	0,3	121	122
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-29 907	-31 929	-25 400	-20,4	-25 782	-26 168
PALKAT JA PALKKIOT	-23 474	-24 870	-19 873	-20,1	-20 172	-20 474
HENKILÖSIVUKULUT	-6 433	-7 059	-5 527	-21,7	-5 610	-5 694
ELÄKEKULUT	-5 560	-6 130	-4 721	-23,0	-4 792	-4 864
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-874	-928	-806	-13,2	-818	-830
PALVELUJEN OSTOT	-25 771	-28 055	-16 333	-41,8	-16 650	-16 972
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-10 563	-11 422	-11 401	-0,2	-11 572	-11 744
AVUSTUKSET	-4 781	-4 984	-2 025	-59,4	-2 055	-2 086
MUUT TOIMINTAKULUT	-6 141	-6 386	-6 564	2,8	-6 677	-6 794
TOIMINTAKULUT	-77 163	-82 776	-61 724	-25,4	-62 736	-63 764
TOIMINTAKATE	-6 289	-10 720	-2 300	-78,5	-6 519	-6 859

Henkilöstösuunnitelma

Tulosalue, htv	TA 2020	TA 2021	2022	2023	2024
Elinvoima-toimiala yhteensä, htv	679,6	679,3	542,13	546	548
Tekninen toimi			350,88	353	353
Kaupunkisuunnittelu			55,34	57	58
Ympäristöterveys			13,8	14	14
Kulttuuri ja vapaa-aika			122,11	122	123
Palvelutuotanto	506,4	501,6			
Kaupunkikehitys	173,2	177,7			

Olenneiset muutokset henkilöstössä suunnittelukaudella 2022-2024:

- Lisäresurssit rakennusvalvontaan ja ympäristönsuojeluun

4.3.1. Tekninen lautakunta

Määrärahojen sitovuus valtuustoon nähden

Tekninen lautakunta

Ulkoiset ja sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	65 780	66 651	54 011	-19,0 %	50 750	51 383
TOIMINTAKULUT	-56 571	-60 684	-39 178	-35,4 %	-39 821	-40 476
TOIMINTAKATE	9 449	6 088	14 953	145,6 %	11 050	11 030

Ulkoiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	14 206	14 687	13 371	-9,0 %	17 504	17 639
TOIMINTAKULUT	-50 888	-56 229	-35 374	-37,1 %	-35 960	-36 556
TOIMINTAKATE	-36 443	-41 422	-21 883	-47,2 %	-18 334	-18 795

Sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	51 575	51 964	40 641	-21,8 %	33 246	33 744
TOIMINTAKULUT	-5 683	-4 454	-3 805	-14,6 %	-3 861	-3 919
TOIMINTAKATE	45 892	47 510	36 836	-22,5 %	29 384	29 825

						
Ateriasuoritteita 2 375 931	Siivottavaa alaa 155 847 krs-m ²	Ylläpidettäviä kiinteistöjä 208 634 krs-m ²	Ylläpidettävää liikenneverkostoa 442 km	Ylläpidettävää viheraluetta 90 ha	Myytyä vettä 2 073 543 m ³	Puhdistettua vettä 5 127 642 m ³

Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Tekninen toimi tuottaa keskitetysti kaupungin toiminnassa tarvittavia kuntainfrastruktuuripalveluita omana tuotantona sekä hyödyntäen alueiden ylläpidossa ostopalveluita. Vuoden 2022 teknisen toimen perustehtävät jatkuvat aikaisempien vuosien mukaisesti. Talouden seuranta tehdään viikoittain ja tarvittaessa reagoidaan ennakoivasti talouden muutoksiin, kuten on toimitettu aikaisempina vuosina.

Teknisen toimen painopisteenä on Lohjan yleisen viihtyvyyden varmistaminen ja alueiden kehittäminen, kunnallisen infrastruktuurin (katu, vesi, kiinteistö) korjausvelan hallinta ja vähentäminen investointien avulla. Vuoden 2022 aikana valmistellaan infrastruktuurin pitkän tähtäyksen korjaussuunnitelmat sekä valmistellaan tähän liittyvät ylläpitoprosessit ja ICT-ratkaisut. Muina laajoina painopisteinä valmistellaan laaja järvien ja ranta-alueiden kehittämissuunnitelma, jossa pääpainona on lisätä lohjalaisten mahdollisuutta hyödyntää järviolueita eri puolilla Lohjaa. Kestävän kehityksen osalta pyritään panostamaan yhä enemmän Hinku-toimenpiteisiin sekä valmistellaan Lohjan kaupungille luonnonvarastrategiaa luonnon resurssien käytön näkökulmasta. Yleiseen turvallisuuteen liittyen jatketaan suunnittelua Lohjan varautumisen ja siihen

liittyvän varautumisorganisaation osalta. Oppisopimusta ja kolmannen sektorin toimijoita, hyödynnetään laajasti. Pitkäaikaistyöttömille tarjotaan monipuolisesti erilaisia tukitehtäviä sosiaalisen kuntoutuksen kautta.

Yhteistyössä konsernipalveluiden kanssa ylläpidetään kuvausta kaupungin omaisuudesta, palveluverkosta sekä näihin liittyvistä kehittämissuunnitelmista sekä omaisuuden hallinnasta osana talouden prosesseja. Tulevien vuosien investointiohjelma ja mm. siihen liittyvät kiinteistöomaisuustiedot viedään nyt rakenteilla oleviin sähköisiin ICT- suunnittelujärjestelmiin, joita voidaan jatkossa käyttää mm. kehitettäessä kaupungin palveluverkkoa.

Talousarvion perustelut, rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2022

Ruoka- ja siivouspalvelut

Ruokapalvelut tuottavat keskitetysti keskuskeittiö Köökissä pääosan kaupungin aterioista. Pentinkulman palvelukeskuksen keittiöratkaisu odottaa koko kiinteistön jatkopäätöksiä. AROMI-tietojärjestelmäohjelmiston kehitystyötä jatketaan ja lisäksi 2021 pilotoidun Hävikkimestarit ohjelman käyttöönottoa laajennetaan vuonna 2022. Vuoden 2022 aikana jatketaan selvitystä kuntayhteistyömahdollisuuksista mm. Köökki -keskuskeittiön osalta.

Siivouspalvelut huolehtivat omana työnä kaupungin kiinteistöjen siivouksista terveyskeskuksissa, hoitolaitoksissa, kouluissa, päiväkodeissa, toimistoissa, kirjastoissa sekä muissa pienemmissä työpisteissä. Siivoukset tehdään mitoitusten mukaisesti. Siivouspalveluissa toimii Pörräiset yläpöly-siivoustiimi. Siivouspalvelut testaavat jatkuvasti uusia ympäristöystävällisiä siivousmenetelmiä, kuten esim. Brobiootti, jota on pilotoitu Hinku-hankkeena Källhagens skollassa.

Tulosityksikkö vastaa Hinku 2.0 toimenpiteiden edistämisestä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Hyväksytyn Hinku 2.0 ohjelman mukaisesti ylläpidetään käynnissä erilaisia ekokorihankkeita, joilla pyritään kehittämään kestävää kehitystä kuten mm. kiinteistöjen energiatehokkuutta. Eri hankkeisiin pyritään hakemaan aina ulkopuolista rahoitusta.

Arjen varautumisessa jatketaan kehitystyötä valmiusvarastojen osalta sekä valmiutta käynnistää nopeasti varautumisorganisaatiota eri häiriötilanteisiin, vapaaehtois- ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Pusulan Oloviisas -kohteeseen varastoidaan mm. varmuussuunnitelman mukaisesti turvallisuuteen ja kriisinhallintaan liittyvää materiaalia.

Tilakeskus

Vuoden 2022 aikana tilakeskuksen toiminnan painopiste siirtyy yhä enemmän investointirakentamisesta kiinteistöjen kunnossapidon kehittämiseen ja kiinteistöjen PTS-suunnitelmien (pitkän tähtäyksen suunnitelmien) laatimiseen. Kiinteistöjen ylläpitoon luodaan tuleville vuosille yhä tarkempaa ns. PTS ohjelmaa kiinteistöjen peruskorjaukseen. PTS-ohjelmalla voidaan jatkossa paremmin hallita kiinteistöjen kuntoa sekä niiden teknistä arvoa. Myös PTS-suunnitelmat tullaan viemään sähköisiin ICT- suunnittelujärjestelmiin. Tarkoituksena on systemaattisesti vähentää investointimäärärahojen avulla korjausvelkaa tilojen ja kiinteistöjen osalta. Kaupungin kiinteistöjen irtaimiston ja kaluston varastointia jatketaan Pusulan Oloviisas varastossa.

Kaupunkitekniikka

Kaupunkitekniikan painopisteenä on toteuttaa uudet kaava-alueet valmiiksi sekä valmistautua nopeastikin uusien kaava-alueiden suunnitteluun ja rakentamiseen. Uusia kaava-alueita aloitetaan tarvittaessa. Vuoden 2022 aikana luodaan järviolueen vapaa-ajan palveluiden sekä ranta-alueiden kehittämissuunnitelma. Kaikessa toiminnassa pyritään panostamaan yleiseen viihtyvyyteen. Tämä tarkoittaa panostuksia puistojen, liikenneväylien ja liikunta-alueiden siisteyteen ja puhtauteen. Vuoden 2022 talousarviossa on tehty sisäisiä panostuksia ko. toimintojen laajentamiseen. Tarkoituksena on systemaattisesti vähentää investointimäärärahojen avulla infrastruktuurin korjausvelkaa liikenneväylien ja vesilaitoksen osalta.

Toisena tärkeänä painopisteenä on liikenneturvallisuuden ja esteettömyyden huomioiminen suunnittelussa sekä kevyen liikenteen väylien suunnittelussa. Pyöräilyohjelman edistäminen pyritään sisällyttämään eri hankkeisiin.

Kaava-alueiden osalta aloitetaan Gunnarla II ja Gunnarla IV sekä Muijalan kunnallistekniikan toteuttaminen. Lisäksi valmistaudutaan muiden kaava-alueen toteuttamiseen. Taimiston liikuntapuiston rakentaminen jatkuu ensimmäisen vaiheen osalta. Ojamon liikuntapuiston kilpailutus uusitaan ja alueen rakentaminen pyritään aloittamaan keväällä 2022. Taimiston valmistuessa laaditaan Aurlahden kehittämissuunnitelma alueen jatkokäyttöä varten.

Edellisen valtuuston talouden tasapainottamisohjelmat viedään päätökseen suunnitelmien mukaisesti.

Tasapainottamis-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Tekninen toimi sopeuttaa toimintaansa talouden tasapainottamisperiaatteiden mukaisesti. Jatkuvasti kasvavat määrärahatarpeet pyritään toteuttamaan tulosalueen budjetin sisäisillä tehostamistoimenpiteillä. Uusien palveluiden toteuttamista ei esitetä ja mahdollisia palveluita toteutetaan, jos toiminta pystytään toteuttamaan olemassa olevan talousarvion sisällä. Metsämyyntien tuloja on valtuuston hyväksymän metsähoitosuunnitelman mukaisesti vähennetty.

Henkilöstömuutokset

Tekninen toimen henkilöstömäärää sopeutetaan palveluverkon muutoksien myötä sekä valmistaudutaan maakunnallisen hyvinvointialueen käynnistymiseen. Vuoden 2022 aikana muutoksen vaikutukset tulevat selkiytymään. Tekninen toimi sopeuttaa toimintaansa vähentämällä määräaikaista työntekijöitä sekä hyödyntämällä eläköitymistä.

Merkittävät investoinnit

Maanhankintaan varten on varattu 1,95 milj. euron määräraha, joka on suunniteltu mm. Lempolan ja Muijalan alueen maanhankintaan. Muihin toimintavuoden investointeihin on varattu n. 30,0 milj. euroa, josta kiinteistöjä ja kaupunkitekniikkaa koskevat hankkeet toteutetaan teknisen toimen toimesta.

Investointihankkeista suurimpina valmistuu Järnefeltin koulu. Lohjan yhteislyseon lukion peruskorjaus kilpailutetaan uudestaan. Ojamon liikuntapuiston kilpailutus keskeytettiin keväällä 2021

ja toteutetaan uudestaan vuoden vaihteessa 2021/2022. Mäntynummen koulun hankesuunnittelu pyritään saamaan valtuuston hyväksymäksi keväällä 2022. Kaupungin muihin investointikohteisiin on varattu edellistä vuotta pienempi määräraha.

Suunnittelukauden 2023-2024 kehittämissuunnitelmat

Suunnitteluvuosina varaudutaan edelleen maakunta- ja sote-ratkaisuihin. Tavoiteltavia valtuuston päättämiä säästöjä haetaan tilaverkon supistamisella sekä kiinteistömäärän vähentämällä harmaiden listojen avulla. Hinku 2.0 ohjelman perusteella panostetaan kiinteistöjen energiatehokkuuteen. Korjausvelkaa vähennetään investoimalla kiinteistö- ja kunnallistekniseen infrastruktuuriin sekä näiden energiatehokkuushankkeisiin. Yleisen viihtyisyyden ja liikkumisen edellytyksiä parannetaan investoimalla pienimuotoisesti eri kohteisiin laajasti koko kaupungin alueilla.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2022	TP 2020	TA2021	TAE2022
Tekninen lautakunta			
Htv	476	480	350 (konsernihallinnon siirtyminen ja toimistosih-teerien siirrot)
Ruoka- ja siivouspalvelut			
-Ateriasuoritemäärä, kpl	2 274 538	2 200 000	2 100 000
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	3,12	4,23	4,30
-Siivottu neliömetri, m ²	170 373 (laskennallinen)	155 847 (mitoitukseen perustuva)	155 847 (mitoitukseen perustuva)
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	24,36 euroa/m ² /a (2,03 euroa/m ² /kk)	27,36 euroa/m ² /a (2,28 euroa/m ² /kk)	27,60 euroa/m ² /a (2,30 euroa/m ² /kk)
Tilakeskus			
Palvelupyynnöt	8 041	8 000	8 000
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	162	176	200
Kiinteistöhuollon ylläpito-m ²	178 810	210 312	220 000
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	45,24 euroa/m ² /a (3,77 euroa/m ² /kk)	42,24 euroa/m ² /a (3,52 euroa/m ² /kk)	43,20 euroa/m ² /a (3,60 euroa/m ² /kk)
Kaupunkitekniikka			
-Ylläpidettävät maa-alueet, ha	2 750	2 753	2 800
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	425 euroa (35,43 euroa/ha/kk)	364 euroa (30,32 euroa/ha/kk)	350 euroa (29,17 euroa/ha/kk)
-Liikenneväylien talvihoito	2 344 942	2 344 942	2 344 942
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	0,24 euroa/m ² /a (0,02 euroa/m ² /kk)	0,84 euroa/m ² /a (0,07 euroa/m ² /kk)	0,60 euroa/m ² /a (0,05 euroa/m ² /kk)

Vesilaitos

Vesilaitos sisältyy Elinvoiman ja Teknisen lautakunnan tuloslaskelmaan, mutta on oma taseyksikkönsä.

VESILAITOS Ulkoiset ja sisäiset (1 000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	7 842	8 015	8 091	1,0	8 174	8 257
MAKSUTUOTOT	86	17	18	1,0	18	18
TUET JA AVUSTUKSET	16	15	15	1,0	15	16
MUUT TOIMINTATUOTOT	55	84	85	1,0	86	86
TOIMINTATUOTOT	7 999	8 131	8 209	1,0	8 293	8 377
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	119	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-1 043	-894	-940	5,2	-954	-969
PALKAT JA PALKKIOT	-834	-701	-743	6,1	-755	-766
HENKILÖSIVUKULUT	-209	-193	-197	1,8	-200	-203
ELÄKEKULUT	-177	-167	-166	-0,3	-169	-171
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-31	-26	-30	15,3	-31	-31
PALVELUJEN OSTOT	-1 668	-1 450	-1 499	3,4	-1 529	-1 559
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 577	-1 600	-1 652	3,3	-1 676	-1 702
AVUSTUKSET	0	-34	-34	1,4	-35	-35
MUUT TOIMINTAKULUT	-223	-291	-289	-0,7	-295	-300
TOIMINTAKULUT	-4 511	-4 268	-4 414	3,4	-4 489	-4 565
TOIMINTAKATE	3 607	3 863	3 795	-1,8	3 804	3 812

VESILAITOS Ulkoiset (1 000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	7 532	7 695	7 771	1,0	7 849	7 928
MAKSUTUOTOT	86	17	18	1,0	18	18
TUET JA AVUSTUKSET	16	15	15	1,0	15	16
MUUT TOIMINTATUOTOT	55	84	85	1,0	86	86
TOIMINTATUOTOT	7 690	7 811	7 889	1,0	7 968	8 047
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	119	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-1 043	-894	-940	5,2	-954	-969
PALKAT JA PALKKIOT	-834	-701	-743	6,1	-755	-766
HENKILÖSIVUKULUT	-209	-193	-197	1,8	-200	-203
ELÄKEKULUT	-177	-167	-166	-0,3	-169	-171
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-31	-26	-30	15,3	-31	-31
PALVELUJEN OSTOT	-1 463	-1 381	-1 409	2,0	-1 437	-1 466
ANEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 529	-1 581	-1 603	1,4	-1 627	-1 651
AVUSTUKSET	0	-34	-34	1,4	-35	-35
MUUT TOIMINTAKULUT	-90	-143	-145	1,9	-149	-152
TOIMINTAKULUT	-4 125	-4 031	-4 131	2,5	-4 201	-4 272
TOIMINTAKATE	3 683	3 779	3 758	-0,6	3 767	3 775

VESILAITOS Sisäiset (1 000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	310	320	320	0,0	325	330
TOIMINTATUOTOT	310	320	320	0,0	325	330
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-206	-69	-91	31,8	-92	-94
ANEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-47	-19	-49	157,4	-50	-50
MUUT TOIMINTAKULUT	-133	-149	-144	-3,2	-146	-148
TOIMINTAKULUT	-386	-237	-284	19,9	-288	-292
TOIMINTAKATE	-76	83	36	-56,5	37	38

4.3.2. Kaupunkisuunnittelulautakunta

Määrärahojen sitovuus valtuustoon nähden

Kaupunkisuunnittelulautakunta

Ulkoiset ja sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	2 541	2 377	2 433	2,4 %	2 458	2 483
TOIMINTAKULUT	-4 405	-4 882	-5 342	9,4 %	-5 431	-5 521
TOIMINTAKATE	-1 864	-2 505	-2 909	16,1 %	-2 974	-3 038

Ulkoiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	2 400	2 377	2 433	2,4 %	2 458	2 483
TOIMINTAKULUT	-3 861	-4 285	-4 960	15,8 %	-5 043	-5 127
TOIMINTAKATE	-1 461	-1 908	-2 527	32,4 %	-2 586	-2 644

Sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	140	0	0	***	0	0
TOIMINTAKULUT	-544	-597	-382	-36,0 %	-388	-394
TOIMINTAKATE	-404	-597	-382	-36,0 %	-388	-394

					Valvottavia ympäristölupa-, maan- ja rakennuslupa-, rekisteröinti tai pilaantunut maa -kohteita 160			
Kiinteistötoimituksia 100	Lupa – ja muita karttaotteita 3000	Tontin luovutuksia 25	Lupa-päätöksiä 750	Katselmuksia 1200	Tarkastuksia/Valvontakäyntejä 300	Valmiita asemakaavoja 7	Yritystoimipaikkoja 1600	

Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Kaupunkisuunnittelu tuottaa pitkäjänteisesti ennakoivan ja kestävänn kaupunkisuunnittelun tarpeisiin laadukkaita, terveellisiä ja turvallisia ratkaisuja asumisen ja yritysten käyttöön. Kaupunkisuunnittelun tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitys kaupunkikuvalliset arvot huomioiden. Maankäyttöpolitiikan keinoin edistetään kaupungin joustavaa ja suunnitelmallista kasvua tasapuolisesti huomioiden eri osa-alueet ja tulevaisuuden kasvutavoitteet.

Talousarvion perustelut, rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2022

Elinkeinopalveluiden vuoden 2022 toiminnallinen painopiste tulee olemaan yrityskontaktoinnin aktivoiminen kaupungin sisällä (yritysvierailut ja tapaamiset), yritysryhteytyö erityisesti paikallisten yrittäjien ja yrittäjäyhdistyksien kanssa, hyväksi koetun Asuntomessujen LohjaShoppyn jatkokehittäminen, yritysmarkkinoinnin lisääminen sekä Lohjan yritystunnettavuuden parantaminen. Keskeistä elinkeinopalvelujen osalta tulee olemaan myös yritysten sijoittumisprosessin

kehittäminen edelleen. Elinkeinopalvelut edistää osaltaan Nummentien kiinteistön käyttöä yritysten toimipisteinä.

Kaavoitus etenee erikseen hyväksyttävän kaavoitusohjelman mukaisessa järjestyksessä. Kaavoituksen strategiset painopisteet ovat keskustan (merkittävänä painopisteinä torin alue) ja sen lähiympäristön täydennysrakentamisessa (Muijala, Hiidensalmen toinen vaihe ja Pitkäniemi) sekä Lohjansolmun asemanseudun rakentamisessa. Kaavoitus pyrkii kaavaprosessin digitalisoimiseen ja siirtymään tietomallipohjaiseen kaavoitukseen osana laajempaa rakennetun ympäristön tietojärjestelmän rakentamista. Ohjelmistot budjetoidaan kiinteistö- ja kartastotoimeen.

Kiinteistönmuodostus hoidetaan Lohjan kaupungin rekisterinpitoalueella kaupungin omasta toimesta. Muilla alueilla kiinteistönmuodostuksesta vastaa maanmittauslaitos. Rekisterinpitoalueeseen tehdään laajennoksia uusien sitovan tonttijaon asemakaavojen osalta. Mittauskalustoa modernisoidaan työskentelyn rationalisoimiseksi ja samalla toteutetaan dronekaluston hankinta, kustannusvaikutus 30 000 euroa. Ohjelmistohankintana toteutetaan Louhi -intranet paikakatietopalveluun laajennuksia. Peruspaikkatietojärjestelmän päivittämistä valmistellaan. Aineistopäivityksenä toteutetaan nauhataajaman ulkopuolisen kaava-alueen uusi ortokuvaus (edellinen vuodelta 2016, joka on vanhentunut), kustannusvaikutus ortokuvauksen osalta 60 000 euroa. Vuonna 2021 uusittiin nauhataajaman ortokuvaus osana koko ortokuvausalueen päivitystä. Maapoliittinen ohjelman päivitys vahvistetaan. Lunastuslain ja maankäyttö- ja rakennuslain uudistus on meneillään ja tulee aiheuttamaan merkittävän koulutustarpeen ja lunastuslainehdotuksen toteutuessa merkittävän maanhankinnan kulujen nousun, mahdollinen kustannusvaikutus 50 000-100 000 euroa/vuosi. Kustannuslisäyksiä ei sisälly vuoden 2022 talousarvioehdotukseen.

Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävä on lakisääteistä. Rakennusvalvonta valvoo yleisen edun kannalta rakennustoimintaa, sekä osaltaan huolehtii, että rakentamisessa noudatetaan maankäyttö- ja rakennuslakia ja siihen liittyviä säädöksiä.

Lupamäärät, neuvontapyynnöt ja katselmusmäärät kasvoivat oleellisesti (n.30- 40%) vuonna 2020 eikä muutosta ole näköpiirissä. Yhden henkilön lisäresurssi on esitetty lupakäsittelyyn, jotta lupien käsittelyajat pysyisivät kohtuullisina, kustannusvaikutus 57 000 euroa. Uusi henkilö voisi lupapäätösten tekemisen lisäksi käydä läpi asiakkaiden hakemuksia Lupapisteestä. Tavoite on aloittaa yhteistyö Raaseporin ja Salon kaupunkien kanssa ja myydä niille LVI- tarkastajan työpanosta. Arvio saatavista tuloista 10 000 euroa.

Rakennusrekisterin perusparannustyö on aloitettu tammikuussa 2020, ja sitä jatketaan vuonna 2022. Lupapisteen sähköinen pysyväisarkisto-osio on otettu käyttöön Lohjalla vuoden 2016 lopulla. Olemassa olevan aineiston siirto sähköiseen arkistoon on aloitettu 2016 ja se jatkuu edelleen. Aineiston seulominen edellyttää kokonaisuutena mittavaa valmistelutyötä rakennusvalvonnassa.

Kaavoitus- ja rakennuslain kokonaisuudistus on vireillä. Mikäli laki tulee tavoitteiden mukaisesti voimaan, tulee sen vaikutukset olemaan merkittäviä. Rakennusvalvonnan tulee varautua koulutuksiin ja rakennusjärjestyksen uusimiseen.

Lohjan ympäristönsuojelu hoitaa lakisääteisiä ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviä, joihin kuuluvat ympäristönsuojelu-, vesi-, jäte-, maa-aines-, vesihuolto-, merenkulun ympäristönsuojelu-, maastoliikennelain ja lain kuntien ympäristönsuojeluviranomaisen hallinnosta mukaiset

lupa-, valvonta- ja edistämistehtävät sekä luonnonsuojelu-, ympäristövaikutusten arviointimenetelmä ja vesiliikennelaissa kaupungille määrätty tehtävät. Ympäristösuojelun toiminta jatkuu kehittämällä koko ajan työprosesseja ja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

Facta-ympäristöosiota ja Louhi -paikkatietoaineistoa kehitetään ja täydennetään uusilla aineistoilla. Ympäristötietojen saatavuutta ja kattavuutta parannetaan. Kehittämisessä otetaan huomioon digitalisoituminen ja asiakaspalvelu. Ohjeistukseen ja neuvontaan kiinnitetään erityistä huomiota. Yhden henkilön lisäresurssi on esitetty etenkin yritysten ympäristölupakäsittelyn nopeuttamiseksi ja työkuorman tasaamiseksi, kustannusvaikutus 50 000 euroa. Uusia maa-aineslupia on tulossa käsittelyyn useita, ja nykyisellä kaavoitusinsinöörin resurssilla, joka työskentelee 70% kaavoituksessa ja 30% ympäristönsuojelussa, maa-aineslupien käsittely vie kohtuuttoman paljon aikaa. Toisaalta tällä uudella resurssilla voidaan vapauttaa kaavoitusinsinöörin työpanosta kaavoituksen poikkeamislupien käsittelyyn, jolloin sinnekin saadaan lisää tehokkuutta. Ympäristönsuojelu osallistuu osaltaan Lohikalat Karjaanjokeen (Vesistövisio II) -hankkeeseen, jolle talousarvioesityksessä on osoitettu merkittävä taloudellinen panostus. Hankkeen kustannusvaikutus 260 000 euroa. Keskiössä on kahden puuttuvan kalatien rakentamisen vauhdittaminen ja myös vesistöjen kunnostustoimenpiteet.

Maankäyttösopimusmaksut on arvioitu nykyisen rakentamistilanteen mukaisesti sopeuttaen.

Paikkatietojärjestelmien ja perusrekistereiden kilpailutukseen valmistelua jatketaan yhdessä Kirkkonummen ja Kuumakuntien kanssa. Tavoitteena on modernisoida sekä käytettävät välineet että työprosessit. Uudistuksen laajuus on huomattava ja sen merkitys on erittäin laaja, myös investointi järjestelmiin ja niiden käyttöönottoon on tulossa budjetoitavaksi 2023-2024. Tavoitteena on sähköisten paikkatietopalveluiden lisääminen ja yhtenäistäminen sekä perusrekistereiden modernisointi. Kilpailutuksen valmistelu tehdään kaupunkisuunnittelun tulosalueella sen käytössä olevin resurssein.

Lohjan kaupunkisuunnittelu tulosalueen toiminta tulee painottumaan laajasti toiminnan edelleen tehostamiseen sekä tähän liittyvien uusien toimintaprosessien ja tietoteknisten toimintojen käyttöönottoon. Vuoden 2021 asuntomessuihin liittyviä järvi- ja kaupunkisuunnittelun mukaisia jatkotoimia ovat Hiidensalmen 2-vaiheen ja Pitkänien kaavoitus. Maanhankinnassa jatketaan aktiivista toimintaa pääasiassa vapaaehtoisin kaupun investointimäärärahojen sallimissa puitteissa painottuen etenkin kasvualueisiin, kuten Muijalaan, ja ns. Tunnin junan asemanseutuun.

Lohjan kaupungin tonttimyynti on vuoden 2021 aikana kehittynyt voimakkaasti sekä pientalo- että kerrostalotonttien osalta. Sama trendi näyttäisi jatkuvan myös vuonna 2022. Tämä on johtanut alueelliseen tonttipulaan. Maanhankintaan on panostettava voimakkaasti.

Ajankohtaista on myös ortokuvaus kaava-alueilla. Itse kuvaus ja laitteen käyttö lisää kuluja noin 60 Teur. Kaupunkisuunnittelun tarvitsemien ohjelmien lisenssimaksut ovat olleet nousussa ja tästä koituu myös ylimääräisiä kuluja noin 40 Teur.

Tasapainottamis-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Kaupunkisuunnittelu toimii vuonna 2020/2021 tehtyjen elinvoimalle asetettujen taloudellisten tavoitteiden puitteissa.

Henkilöstömuutokset

Kaupunkisuunnittelun tulosalueella tapahtuu 2022 ja seuraavina vuosina lukuisia eläköitymisiä. Näiden vakanssien täyttämiseen on määrärahavaraus.

Kaavoituksen määräaikainen suunnitteluavustajan toimi muutetaan vakinaiseksi kaavoitusresurssien ja osaamisen jatkuvuuden turvaamiseksi.

Kaupunkisuunnittelun tavoitteena on saada uudet vakanssit rakennusvalvontaan ja ympäristönsuojeluun. Vuoden 2022 budjettiin on tehty varaukset asiaan liittyen.

Merkittävät investoinnit

Panostus maanhankintaan. Ortokuvaus kaava-alueella. Talousarvioesityksessä on ympäristönsuojelun käyttöbudjettiin varattu merkittävä investointi Lohikalat Karjaanjokeen hankkeeseen (ml. puuttuvien kalateiden rakentaminen).

Suunnittelukauden 2023-2024 kehittämissuunnitelmat

Kaavoituksen prosessin kehittäminen edelleen tietomallipohjaiseksi. Maapoliittisen ohjelman ajantasaistus. Paikkatietojärjestelmien ja perusrekistereiden kilpailutuksen valmistelu. Rakennusrekisterin peruskunnostus.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2022	TP 2020	TA2021	TAE2022
Kaupunkisuunnittelulautakunta			
Htv	49	53	55
Kaavoitus			
-Vireillä olevien lukumäärä	28	28	27
-Yksikkökustannus, euroa/suorite/kk	2 257	2251	2 200
-Poikkeamispäätökset ja suunnittelu-tarveratkaisut	53	50	50
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	989	965	800
Kiinteistö- ja kartastopalvelut			
-Tontin luovutukset, kpl	23	25	25
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	9 148	9 210	10 695
-Raakamaan hankinta, ha	13,2	40	40
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	3,03	3,06	3,55
Rakennusvalvonta			
-Luvat ja lupavalmistelut (päätökset)	1 164	1 150	1 100
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	314	325	200
-Ohjaus ja neuvonta	4 895	5 000	5 300
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	5,74	23,71	25,00
Ympäristönsuojelu			
-Ympäristönsuojelu (tapahtumat)	479	470	470
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	592	710	725
Valvontatehtävät (tarkastukset)	277	277	277
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	471	460	450

4.3.3. Ympäristöterveyslautakunta

Määrärahojen sitovuus valtuustoon nähden

Ympäristöterveyslautakunta

Ulkoiset ja sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	732	669	728	8,8 %	736	743
TOIMINTAKULUT	-1 128	-1 167	-1 208	3,5 %	-1 227	-1 246
TOIMINTAKATE	-395	-498	-480	-3,7 %	-491	-503

Ulkoiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	725	669	728	8,8 %	736	743
TOIMINTAKULUT	-1 010	-1 053	-1 088	3,3 %	-1 105	-1 122
TOIMINTAKATE	-285	-384	-360	-6,3 %	-369	-379

Sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	8	0	0	***	0	0
TOIMINTAKULUT	-118	-114	-120	5,2 %	-122	-124
TOIMINTAKATE	-110	-114	-120	5,2 %	-122	-124

					120 Ympäristöterveyden- huollon lainsäädännön mukaista päätöstä/ilmoituksen käsittelyä
500 Suunnitelmallista tarkastusta	400 Ilmoitusperusteista tarkastusta	400 näytettä	7000 Eläinlääkäri- käyntiä	100 lausuntoa	

Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Ympäristöterveyspalvelut hoitavat ympäristöterveydenhuollon lakisääteisiä tehtäviä, joihin kuuluvat elintarvikelain, terveydensuojelulain sekä tupakka- ja lääkelain mukainen valvonta sekä hakemusten ja ilmoitusten käsittely. Lisäksi tehtäviin kuuluu eläinlääkintähuollon tehtävät sisältäen eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan ja eläinlääkäripalvelut. Toiminta on seudullista: yhteistoiminta-alueena on Lohja, Karkkila, Vihti ja Siuntio.

Talousarvion perustelut, rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2022

Vuonna 2021 voimaan tulleen elintarvikelain uudistuksen ja todennäköisesti vuoden 2022 alussa voimaan tulevan terveydensuojelulain muutoksen myötä on elintarvikevalvonnan ja terveysvalvonnan valvontakohteille tulossa vuosittaiset valvonnan perusmaksut. Tämän vuoksi tulot tulevat kasvamaan, n. 69 000 euroa. Valvonnan perusmaksujen laskuttaminen tulee työllistämään yksikköä alkuvuodesta. Vuosittaisilla valvonnan perusmaksuista saaduilla tuloilla on tarkoitus taata henkilöstöresurssien riittävyys myös asiakkaiden neuvontaan ja ohjaukseen, mahdollistaa osallistuminen erilaisiin näytteenotto/tarkastus projekteihin, sekä mahdollistaa henkilökunnan riittävä kouluttautuminen ja tarpeellisten työvälineiden hankinta. Yhteistyö eri

sidosryhmien kanssa ja osallistuminen erilaisiin työryhmiin tulee jatkumaan entisellään tulevien vuosien aikana. Myös yksikön valmiuden ja toiminnan jatkuva kehittäminen on tärkeää.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2022	TP 2020	TA2021	TAE2022
Ympäristöterveyslautakunta			
Htv	14	14	14
Ympäristöterveys			
-Eläinlääkärikäynnit	7 641	7 560	7 605
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	77	60	58
-Terveystarkastukset	546	550	555
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	74	73	73

4.3.4. Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta

Määrärahojen sitovuus valtuustoon nähden

Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta

Ulkoiset ja sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	1 581	2 239	2 132	-4,8 %	2 153	2 174
TOIMINTAKULUT	-15 059	-16 043	-15 995	-0,3 %	-16 257	-16 521
TOIMINTAKATE	-13 479	-13 804	-13 864	0,4 %	-14 104	-14 347

Ulkoiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	1 490	2 239	2 132	-4,8 %	2 153	2 174
TOIMINTAKULUT	-12 033	-13 072	-13 556	3,7 %	-13 781	-14 008
TOIMINTAKATE	-10 543	-10 833	-11 424	5,5 %	-11 628	-11 834

Sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	90	0	0	***	0	0
TOIMINTAKULUT	-3 026	-2 972	-2 440	-17,9 %	-2 476	-2 513
TOIMINTAKATE	-2 936	-2 972	-2 440	-17,9 %	-2 476	-2 513

							
1 300 000 liikunta- suoritetta	730 000 lainausta 342 000 asiakaskäyntiä	20 000 kuulijaa 50 konserttia	10 350 kurssilaista/ opiskelijaa 41 900 opetustuntia	30 000 museokävijää	7 500 katsojaa 54 näytöstä	40 000 tapahtuma- kävijää	175 000 majoitusvrk

Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut huolehtivat kaupungin kulttuurin ja liikunnan sekä matkailun, asiakasviestinnän ja markkinoinnin hoitamisesta ja kehittämisestä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden tarkoituksena on edistää kaupungin imagon ja vetovoimaisuuden kasvamista sekä Lohjan väestön hyvinvointia ja kaupungin elinvoimaisuutta.

Talousarvion perustelut, rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2022

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toiminta painottuu vuonna 2022 Lohjan 700-vuotisjuhlavuoden sisältöjen ja tapahtumien suunnitteluun ja valmisteluun.

Laurentius-talon yhteisöllisyyttä ja oppimisympäristöä kehitetään edelleen kaikkien toimijoiden yhteistyönä.

Vuoden 2022 aikana juhlistetaan Elias Lönnrot 220 v. juhlavuotta.

Lohjan Liikuntakeskus Oy:n vuoden 2022 tavoitteena on luoda liikuntapalveluita, jotka sopivat uuteen, pandemian jälkeiseen normaaliin ja liikuttavat tehokkaasti eri väestöryhmiä. Harjun-Virkkalan ja Lempolan-Nälköönlammen väliset uudet, opastetut ulkoilureitit avataan. Tenarin/Taimiston liikuntapuiston rakentaminen jatkuu. Ojamon liikuntapuiston rakentaminen käynnistyy. Neidonkeidas-hanke käynnistyy.

Lohjan kaupunginkirjaston vuoden 2022 tavoitteena on ottaa käyttöön av-aineiston osalta kellutus, joka parantaa aineiston saatavuutta ja kokoelmien vaihtuvuutta sekä vähentää kuljetusten määrää. Kaupunginkirjaston omien sekä kuntien yhteishankkeiden avulla tavoitetaan eri ikäryhmiä sekä innostetaan etenkin lapsia ja nuoria lukuharrastuksen ja sanataiteen pariin. Karjalohjan kirjasto täyttää 160 v. vuonna 2022.

Lohjan kaupunginorkesterin konserttien täyttöastetta pyritään kasvattamaan vuonna 2022 markkinointia tehostamalla. Alueellista toimintaa ja sen rahoituspohjaa kehitetään Vihdissä, Siuntiossa, Inkoossa, Raaseporissa, Tammisaarella sekä Karkkilassa. Vuonna 2022 kaupunginorkesteri lisää Lohjan näkyvyyttä ja positiivista mielikuvaa kaupungista muun muassa tilausesiintymisissään Andrea Boccellin kanssa Tampereella ja Björkin kanssa Hartwall Areenalla Helsingissä. Lohjan kaupunginorkesteri tuottaa eri kokoonpanoilla eri ikäisille asukkaille maksuttomia positiivisia elämyksiä mm. toteuttamalla konserttikiertueita päiväkodeissa ja ikäntyneiden hoitoyksiköissä.

Hiiden Opiston vuoden 2022 painopisteinä ovat uuden toimipaikan Laurentius-talon modernien oppimisympäristöjen haltuunotto kaikkein mahdollisuuksineen sekä monipuolisten digitaalisten etäympäristöjen sisäänajo ja hyödyntäminen opetuksessa.

Länsi-Uudenmaan musiikkiopisto juhlii 50-vuotista taivaltaan lukuvuonna 2021-2022 useilla tapahtumilla. Tavoitteena on kehittää entisestään yhteistyötä muiden taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten ja muiden uudessa Laurentius-talossa toimivien yksiköiden kanssa.

Lohjan Teatteri tuottaa esityskauden aikana kolme uutta ensi-iltaa, ottaen ohjelmistossa huomioon katsojat lapsista aikuisiin, sekä tarjoaa ammattimaiset puitteet alueen harrastajille.

Lohjan Museo toteuttaa uuteen kokoelmahallintajärjestelmään siirtymisen yhteistyössä Länsi-Uudenmaan museon kanssa vuoden 2022 aikana, mikä mahdollistaa tulevaisuudessa kokoelmien digitaalisen saavutettavuuden. Vuonna 2022 jatketaan syksyllä 2021 aloitettua IHAN PIHALLA! – elämyksiä museoiden pihoissa ja puutarhoissa -hanketta, joka parantaa museoalueiden viihtyvyyttä ja informatiivisuutta. Hanke valmistuu vuoden 2022 aikana. Museo jatkaa kaupungin taidekokoelman inventointia. Vuoden 2022 aikana Lohjan Museo järjestää kolme omaa näyttelyä ja toimii yhteistyökumppanina ulkopuolisten toimijoiden järjestämissä näyttelyissä. Kesäaikana pidetään avoinna Johannes Lohilammen museota ja Paikkarin torppaa Sammatissa.

Yleinen kulttuuritoimessa otetaan käyttöön kulttuurihyvinvointisuunnitelma sekä päivitetään Lohjan kulttuuripolkua eli kulttuuriopetussuunnitelmaa ja parannetaan Kulttuuripolun saavutettavuutta lisäämällä tarjontaan digitaalisia sisältöjä. Kaikukortti -toimintamalli jatkuu Lohjalla vuonna 2022.

Matkailu, markkinointi ja PR -toiminnon tavoitteet vuodelle 2022 ovat Lohjan tunnettuuden ylläpitäminen ja kasvattaminen Asuntomessuvuodesta saadun hyvän nosteen jatkoksi. Viestintää kehitetään kaupungin viestintästrategian uudistamisella ja henkilöstön lisäkoulutuksella.

Lohjaa kehitetään vastuullisen matkailun alueena. Tytyri kaivosmuseota kehitetään vastuullisen matkailun kohteena valtakunnallisen Sustainable Travel- ohjelman mukaisesti. Järvi- ja luontokohteiden kehittämistä jatketaan yhdessä yhteistyötahojen kanssa ja viestitään sekä markkinoidaan toteutuvia palveluja monipuolisesti. Matkailu, markkinointi ja pr -toiminto toteuttaa ja auttaa Lohjalle imagollisesti tärkeiden ja matkailua vahvistavien tapahtumien syntymisessä ja tapahtumamarkkinoinnissa, panostaen jo vuoden 2023 Lohjan 700 juhlavuoden näkyvyyteen. Tytyri kaivosmuseossa panostetaan monipuoliseen ympäri vuoden mielenkiintoiseen sisältöön ja tätä kautta kannattavuuteen. Tytyri kaivosmuseon teknistä toiminnallisuutta kehitetään paremmin yleisön ja toimijoiden tarpeita palvelevaksi.

Tasapainottamis-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden talousarviossa huomioidaan tulosalueelle kohdistuvat tasapainottamistoimenpiteet. Talouden tasapainottamistoimenpiteinä toteutetaan 20 000 euron vähennys Liikuntakeskuksen konserniavustuksesta ja 10 000 euron vähennys kaupunginkirjaston aineistomäärärahasta kohdistuen sanoma- ja aikakauslehtiin. Lehtimäärärahan karsiminen lisää todennäköisesti e-lehtien kysyntää ja luo paineita uusien lisenssien hankintaan.

Erinäiset leasing-maksut ja niihin tulleet korotukset sekä pakolliset hankittavat ohjelmistot ja lisenssit edellyttävät määrärahan lisäystä ict-palveluihin Hiiden opiston, kaupunginkirjaston ja matkailu, markkinointi & pr:n osalta ja nämä on huomioitu talousarviossa.

Lohjan Museon kesäkahvilan ylläpito on siirtynyt yrittäjälle ja tästä johtuen kahvilasta saatava tuotto on vähennetty tulotavoitteesta. Vastaavasti museon toimintakuluista on vähennetty kahvilasta aiheutuneet kustannukset.

Kesätyöntekijöiden palkkoihin on varattava riittävä määräraha.

Henkilöstömuutokset

Pääkirjaston kirjastoavustajan tehtävän muutetaan kirjastovirkailijan tehtäväksi. Ei edellytä lisämäärärahaa.

Museoartesaanin tehtävän muutetaan palveluneuvojan tehtäväksi. Ei edellytä lisämäärärahaa.

Musiikkiopiston määräaikaisen pop/jazz –laulu tuntiohjaajan (sivutoiminen) viran muutetaan vakinaiseksi viraksi. Ei edellytä lisämäärärahaa.

Merkittävät investoinnit

Uuden kokoelmanhallintajärjestelmän hankinta ja käyttöönotto Lohjan Museolla, ennakoitu arvo maksimissaan 53 360 euroa.

Omatoimikirjastoratkaisun toteuttaminen Saukkolan kirjastoon 20 000 euroa.
 Tytyrin kaivosmuseon teknisen infrastruktuurin kehittäminen 50 000 euroa.

Suunnittelukauden 2023-2024 kehittämissuunnitelmat

Lohjan 700-vuotisjuhlavuoden suunnittelu.

Tytyrin kaivostemuseon kehittäminen kestäväälle pohjalle.

Luontokohteiden kehittäminen matkailullisesti ja palvelutarjonnan lisäys.

Matkailijoiden viipymän kasvattaminen muun muassa kansainvälisellä markkinoinnilla.

Vastuullisen matkailun kehittäminen.

Hiiden Opisto lisää vuosina 2022-2023 oppilaitosyhteistyötä alueen toisen asteen oppilaitosten kanssa jatkuvan oppimisen kontekstissa: Hiiden Opiston opistopisteytetyt kurssit voidaan hyväksyä osaksi toisen asteen oppilaitosten valinnaisia opintoja. Myöskin Hiiden Opisto voi järjestää osia toisen asteen oppilaitosten uudesta tutkintoon valmentavasta koulutuksesta (tuva).

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2022	TP 2020	TA2021	TAE2022
Kulttuuri- ja vapaa-aika lautakunta			
Htv	114	121	122
Kaupunginkirjasto			
-Kävijät (sis. myös verkkokirjastokäynnit, jotka saadaan aina vuoden lopussa)	588 480	600 000	600 000
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	5,71	5,76	5,50
-Lainaukset (sis. myös digitaaliset lainat, joista osa saadaan vasta vuoden lopussa)	630 747	650 000	650 000
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	4,75	4,12	4,10
Hiiden Opisto ja Länsi-Uudenmaan musiikkiopisto			
Hiiden Opiston kurssit	2 581	2500	2 500
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	556	549	560
Musiikkiopiston oppilasmäärä	863	860	860
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	2 192 euroa/v (183 euroa/kk)	2 306 euroa/v (192 euroa/oppil./kk)	2 200 euroa/v (183 euroa/oppil./kk)
Museo ja Lohjan kaupunginorkesteri			
Museon kävijät	17 609	15 000	15 000
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	8,27	8,65	10,00
Kaupunginorkesterin kävijät	34 314	35 000	35 111
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	12,18	12,20	12,22
Matkailu, markkinointi ja PR sekä Yleinen kulttuuritoimi			
Kaivostemuseon kävijät	7 283	10 000	20 000
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	32,10	30	23,50
Konserttitalien käyttökerrat	488	400	505
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	766	800	750

4.4. Hyvinvointi-toimiala

Toiminta-ajatus

Hyvinvointi-toimialan perustehtävänä on edistää kasvua ja oppimista, terveyttä ja elämänhallintaa sekä toimintakykyä ja hyvää elämää. Lohjan Hyvinvointi-toimiala on lähellä kuntalaista. Se on kasvun ja oppimisen edelläkävijä, turvallinen kanssakulkija ja avun ja tuen lähde. Teemme työtämme sitoutuneesti ja asiakaslähtöisesti. Haluamme kulkea kehityksen kärjessä ja vaikuttaa aktiivisesti julkisten palvelujen kehittämiseen.

Vuoden 2022 painopisteet:

- Tehokas ja tarkoituksenmukainen palveluverkko
- Turvallinen sote-siirtymä ja toimiva yhteistyö hyvinvointialueen kanssa
- Hyvinvoiva, osaava ja motivoitunut henkilöstö

				
Menot 292,24 milj. euroa	Tulot 28,07 milj. euroa	Toimintakate 264,17 milj. euroa	Toimintakate/as 5 755 euroa/as	Htv 1 945,57

Määrärahat

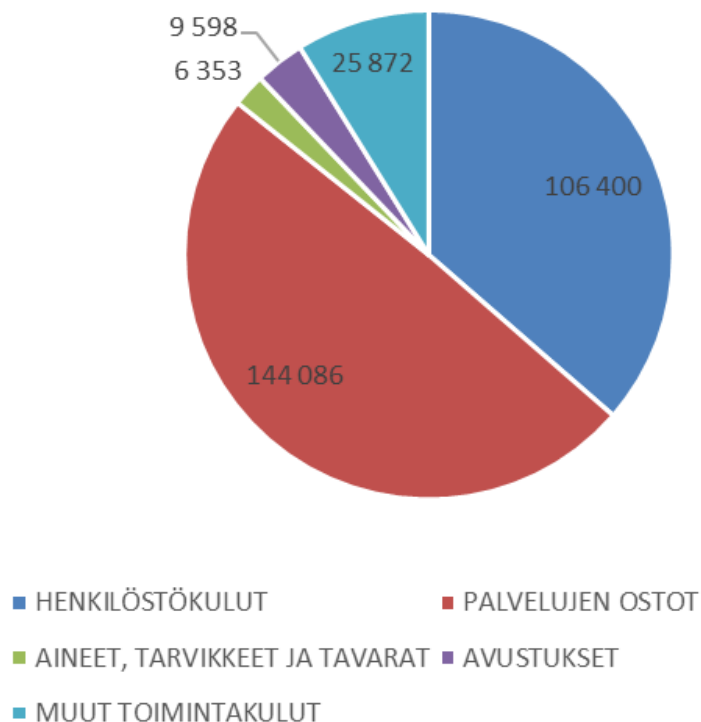
Hyvinvointi

Ulkoiset ja sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	29 612	29 203	28 069	-3,9 %	6 623	6 691
TOIMINTAKULUT	-275 970	-283 629	-292 309	3,1 %	-100 418	-101 941
TOIMINTAKATE	-246 358	-254 426	-264 240	3,9 %	-93 796	-95 250

Ulkoiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	27 236	29 203	27 599	-5,5 %	6 145	6 207
TOIMINTAKULUT	-231 320	-239 978	-247 332	3,1 %	-65 362	-66 360
TOIMINTAKATE	-204 084	-210 775	-219 733	4,2 %	-59 216	-60 153

Sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	2 376	0	470	***	477	485
TOIMINTAKULUT	-44 650	-43 651	-44 977	3,0 %	-35 057	-35 582
TOIMINTAKATE	-42 274	-43 651	-44 507	2,0 %	-34 579	-35 097

Hyvinvointi, toimintakulut (1000 euroa)

Tuloslaskelma

Hyvinvointi (ulkoiset ja sisäiset, 1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	8 091	6 778	7 422	9,5	4 547	4 595
MAKSUTUOTOT	14 860	14 379	13 933	-3,1	2 026	2 046
TUET JA AVUSTUKSET	4 625	6 118	4 796	-21,6	43	44
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 037	1 928	1 918	-0,5	7	7
TOIMINTATUOTOT	29 612	29 203	28 069	-3,9	6 623	6 691
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-97 871	-102 835	-106 400	3,5	-53 670	-54 474
PALKAT JA PALKKIOT	-77 896	-81 346	-84 462	3,8	-43 576	-44 229
HENKILÖSIVUKULUT	-19 975	-21 489	-21 938	2,1	-10 094	-10 244
ELÄKEKULUT	-16 999	-18 430	-18 502	0,4	-8 321	-8 446
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-2 976	-3 059	-3 437	12,3	-1 772	-1 799
PALVELUJEN OSTOT	-137 488	-140 819	-144 086	2,3	-20 978	-21 303
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-6 506	-5 801	-6 353	9,5	-2 396	-2 429
AVUSTUKSET	-9 062	-9 288	-9 598	3,3	-4 557	-4 625
MUUT TOIMINTAKULUT	-25 042	-24 886	-25 872	4,0	-18 818	-19 111
TOIMINTAKULUT	-275 970	-283 629	-292 309	3,1	-100 418	-101 941
TOIMINTAKATE	-246 358	-254 426	-264 240	3,9	-93 796	-95 250

Henkilöstösuunnitelma

Tulosalue, htv	TA 2020	TA 2021	2022	2023	2024
Hyvinvointi-toimiala yhteensä, htv	1916,5	1887,1	1 945,57	1 064,7	1 064,7
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	1200,4	1173,4	1202,11	1 057,7	1 057,7
Alle kouluikäisten palvelut, htv	441,9	427,4	437,21	437	430
Kouluikäisten palvelut, htv	654,3	636,6	626,85	595,73	595
Erityispalvelut, htv	92,0	96,0	124,85	20,1	20,1
Tulosalueen johto	12,2	13,4	13,2	13,2	13,2

Olenneiset muutokset henkilöstössä suunnittelukaudella 2022-2024:

- Lasten, nuorten ja perheiden palvelut/Muutokset 2023 alkaen: neuvolaterveydenhuolto 15,5 htv, oppilashuolto ja kouluterveydenhuolto 31,12 htv, lasten ja nuorten sosiaalityö 98,35 htv =144,97 htv siirtyy hyvinvointialueelle.

Tulosalue, htv	TA 2020	TA 2021	2022	2023	2024
Työikäisten palvelut	226,6	217,6	233,23	-	-
Terveystenhuollon peruspalvelut	166,7	161,2	192,73		
Sosiaali- ja erityispalvelut	44,5	53,3	37,6	7	7
Tulosalueen johto	15,4	3,1	2,9		
Ikääntyneiden palvelut	489,6	496,2	511,23	-	-
Palveluasuminen ja kotona asumisen tuki	197,0	201,1	203,16		
Kuntoutus ja hoiva	288,3	291,5	304,67		
Tulosalueen johtoa	4,3	3,6	3,7		

Olennaiset muutokset henkilöstössä suunnittelukaudella 2022-2024:

* Työikäisten palvelujen muutokset 2023 alkaen (suurin osa henkilöstöstä siirtyy hyvinvointialueelle, mahdollisesti kaupunkiin jää 7 htv)

* Ikääntyneiden palvelujen koko henkilöstö siirtyy hyvinvointialueelle. Tehostetun palveluasumisen hoitajamitoituksen nousu 0,6:sta 0,7:ään nostaa henkilöstön määrää n. 26 htv

4.4.1. Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta

Määrärahojen sitovuus valtuustoon nähden

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta

Ulkoiset ja sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	8 822	10 629	9 254	-12,9 %	6 623	6 691
TOIMINTAKULUT	-110 811	-116 032	-118 759	2,4 %	-100 418	-101 941
TOIMINTAKATE	-101 989	-105 403	-109 504	3,9 %	-93 796	-95 250

Ulkoiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	8 774	10 629	8 784	-17,4 %	6 145	6 207
TOIMINTAKULUT	-77 539	-82 235	-82 977	0,9 %	-65 362	-66 360
TOIMINTAKATE	-68 764	-71 606	-74 192	3,6 %	-59 216	-60 153

Sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	48	0	470	***	477	485
TOIMINTAKULUT	-33 272	-33 797	-35 782	5,9 %	-35 057	-35 582
TOIMINTAKATE	-33 224	-33 797	-35 312	4,5 %	-34 579	-35 097

					
n. 9000 lasta ja nuorta päivittäisessä toiminnassa	n. 60 palvelua tarjoavaa yksikköä	n. 1400 henkilöä palveluita toteuttamassa	n. 1885 lasta varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa	Yli 5200 oppilasta perusopetuksessa	Yli 63 000 asiakaskontaktia vuodessa nuorisopalveluissa

Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Lasten, nuorten ja perheiden tulosalueen tehtävänä on laadukkaiden lasten ja nuorten sekä heidän perheiden palveluiden tuottaminen. Tavoitteena on tukea asiakkaan sujuvaa arkea tarjoamalla palveluja ja arjessa tarvittavaa tukea mahdollisimman oikea-aikaisesti asiakkaan tarpeiden mukaisesti.

Vuonna 2022 tulosalueen strategiset painopisteet ovat peruspalveluiden laadukas ja tehokas järjestäminen ja ennaltaehkäisevä lasten ja nuorten hyvinvointityö. Vuoden 2022 aikana aloitetaan tulosalueen toimintaa koskeva toimenpideohjelma vuosille 2022 – 2024.

Sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen hyvinvointialueen vastuulle vuoden 2023 alusta alkaen vaikuttaa myös lasten, nuorten ja perheiden tulosalueen toimintaan. Muutoksen valmistelu on aloitettu Lohjalla hyvissä ajoin, ja se etenee suunnitelmien mukaisesti. Länsi-Uudenmaan kuntien kanssa tehtävää yhteistyötä on vahvistettu viimeisten vuosien aikana järjestelmällisesti ja kuntien palvelurakenteen uudistuessa on entistä tärkeämpää tiivistää yhteistyön eri muotoja yhdessä alueen kuntien kanssa.

Osana tulosalueen toimenpideohjelmaa tullaan vuoden 2022 aikana kiinnittämään erityistä huomiota henkilöstön jaksamiseen sekä työhyvinvointiin. Samalla vahvistetaan tulosalueen esimiesten johtamisen tukea ja koulutusta.

Vuoden 2022 aikana hyväksytään uusi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2022 – 2025. Uuden hyvinvointisuunnitelman tavoitteena on tehostaa alueella tehtävää hyvinvointityötä, yhdistää eri toimijoiden resursseja ja saada aikaiseksi konkreettisia tuloksia.

Talousarvion perustelut, rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2022

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistaminen on tulosalueen merkittävin kehittämiskohde tulevien vuosien aikana. Tulosalueella on toteutettu vuoden 2021 aikana sisäinen auditointi, jonka avulla pyritään parantamaan lasten ja nuorten palveluiden järjestämistä. Sisäisen auditoinnin pohjalta tehdään koko tulosalueen toimintaa koskeva selvitys alkuvuodesta 2022 ja aloitetaan toiminnan kehittämiseen tähtäävä toimenpideohjelma vuosille 2022 - 2024.

Syksyllä 2021 julkaistun kouluterveyskyselyn tulosten perusteella lohjalaisten lasten ja nuorten hyvinvointia koskevat haasteet ovat kasvaneet tasaisesti viimeisten vuosien aikana. Muutos näkyy myös kaikissa lautakunnan alaisissa toiminnoissa lasten ja nuorten tuen tarpeiden tasaisena kasvuna. Tulevien vuosien merkittävimpänä tavoitteena on löytää ratkaisut nykyisen kehityksen pysäyttämiseksi. Sosiaali- ja terveystalouden siirtyessä hyvinvointialueen vastuulle vuoden 2023 alusta, tulee tulosalueen ensisijaiseksi tehtäväksi peruspalveluiden (varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, nuorisotoimen palvelut) järjestäminen ja lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen.

Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten lukumäärä ei ole laskenut enää vuoden 2019 jälkeen, vaikka syntyvyyden laskun vuoksi näin arvioitiin tapahtuvan. Osallistumisaste varhaiskasvatukseen on noussut vuodesta 2017 (70 %) noin kuusi prosenttia vuoteen 2020 (76 %) mennessä. Lohjalle oli vuoden 2020 aikana muuttanut yhteensä 92 kpl 0-6 -vuotiasta lasta. Lapsiperheiden muutto Lohjalle on jatkunut tasaisesti, ja varhaiskasvatukseen on syksyn 2021 aikana ilmoittautunut yhteensä noin 150 uutta lasta. Päiväkotien ryhmät ovat jo elokuusta lähtien olleet lähtökohtaisesti täydempiä kuin aikaisempina vuosina.

Edellä mainituista syistä johtuen varhaiskasvatukseen suunnitellut talouden tasapainottamistoimenpiteet lastenhoitajien vähenemisen osalta eivät toteudu vuoden 2022 aikana. Lapsimäärän kasvusta johtuen päiväkoteihin avataan viisi uutta ryhmää vuodenvaihteessa 2022. Ryhmiin tarvitaan yhteensä 15 uutta vakanssia lakisääteisen mitoituksen toteuttamiseksi, kustannusvaikutus 428 000 euroa.

Kuntien tulee muuttaa varhaiskasvatuksen henkilöstörakennetta vuoteen 2030 mennessä. Lastenhoitajien vakanssit tulee muuttaa määräraikaan mennessä varhaiskasvatuksen sosionomien vakansseiksi. Muutos on perusteltua tehdä osissa ja vuoden 2022 aikana on tarkoitus muuttaa viisi lastenhoitajan vakanssia varhaiskasvatuksen sosionomin vakansseiksi, kustannusvaikutus 20 000 euroa.

Valtuuston päätöksen mukaan yksityisen varhaiskasvatuksen toiminnan tulisi kattaa noin 23 % koko kaupungin alueella järjestettävästä varhaiskasvatuksesta. Vuoden 2021 aikana yksityiset varhaiskasvatuksen toimijat järjestivät noin 15 % koko varhaiskasvatuksen palvelusta. Val-

tuusto päätti syksyn 2021 aikana korottaa palveluseteliin hintaa ja alle kolmivuotiaiden kohdalla käytettävää kerrointa. Muutokset tulevat voimaan vuoden 2022 alusta alkaen ja niiden kustannusvaikutus on arviolta noin 370 000 euroa.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tuloajamuutos 1.8.2021 alkaen, vaikutus vuositasona n. 560 000 euroa sisältyy talousarvioehdotukseen.

20.9.2021 tilanteen mukaan esiopetuksessa oli 524 oppilasta, perusopetuksessa 5211 oppilasta sekä toisen asteen lukiokoulutuksessa 935 opiskelijaa. Perusopetuksen tuntikehys on luvulla 2021-2022 noin 1,96 tuntia/oppilas. Opetuksen rinnalla 1.-2.-luokkalaisten tarjotaan iltapäivätoimintaa kouluilla. Iltapäivätoiminnan piirissä on 443 oppilasta. Peruspalveluihin kaikilla näillä kouluasteilla kuuluvat myös oppilas- ja opiskelijahuollon palvelut eli koulukuraattorin, koulupsykologin ja kouluterveydenhoitajan palvelut. Koulukuraattoreilla on keskimäärin 816 oppilasta asiakkaana ja koulupsykologeilla 1002 oppilasta.

Erityisopetusta kehitetään yhteistyössä konsultoivan tiimin (kaksi konsultoivaa erityisopettajaa sekä konsultoiva koulupsykologi) sekä erityisopetuksen ohjausryhmän kanssa.

Järnefeltin yhtenäiskoulu valmistuu keväällä 2022 ja aloittaa toimintansa 1.8.2022. Sen myötä lakkautetaan Maksjoen, Rauhalan ja Järnefeltin koulut, joiden oppilaat siirtyvät uuteen yhtenäiskouluun.

Pullin koululla jatketaan koulutoimintaa nyky muodossaan toistaiseksi, koska Mäntynummen yhtenäiskoulun tilanne on vielä epäselvä ja hankesuunnittelu kesken.

Lapsiperheiden sosiaalipalveluissa lastensuojeluilmoitusten määrä on ollut kasvussa. Systemisen toimintamallin käyttöönoton myötä saadaan lasten asioihin ja tarpeisiin vastaava monialainen tuki ja ohjaus, tämä edesauttaa haasteiden ratkaisemista.

Vuonna 2021 saatiin lapsiperheiden sosiaalipalvelujen talousarvioon neljän sosiaalityöntekijän ja kahden sosiaaliohjaajan lisäys. Tämä on tuonut helpotusta määrärajoissa pysymisiin ja yksittäisten työntekijöiden asiakasmääriin. Vuoden 2022 talousarvioon on sisällytetty neljän sosiaalityöntekijän ja yhden sosiaaliohjaajan vakanssit, kustannusvaikutus 314 000 euroa. Muutoksen ansiosta lapsiperheiden sosiaalityöntekijöiden on mahdollista päästä sosiaalihuoltolain mukaisiin asiakasmääriin. Sosiaalihuoltolain mahdollinen päivitys tuo tullessaan nykyistä tiukemmat asiakasmäärien rajaukset. Sosiaali- ja terveystieteiden muutoksen myötä lapsiperheiden sosiaalipalvelut siirtyvät hyvinvointialueen hoidettavaksi.

Nuorisokeskuksessa ja alueellisessa nuorisotyössä vuoden 2022 painopiste tulee olemaan peruspalvelujen kehittämisessä. Sote –muutoksen myötä valmistaudutaan tulevaan kaupungin organisaatiomuutokseen. Nuorisopuolella tehdään laajaa yhteistyötä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa, on muutokseen valmistauduttava myös tällä sektorilla. Etsivä nuorisotyö ja nuorisotyöpaja toiminta toteutetaan osittain aluehallintoviraston hankerahoituksen turvin. Viime vuosina on ollut nähtävissä lievää avustussummien pienenemistä, joka ei ole vielä toistaiseksi vaikuttanut palvelujen määrään tai laatuun. Alueellisessa nuorisotyössä jatketaan aktiivisesti Harrastamisen Suomen –mallin toteuttamista yhteistyössä perusopetuksen kanssa.

Perhekeskustoiminnassa painopiste on edelleen enemmän korjaavan kuin varhaisen puuttumisen palvelujen puolella. Perhekeskustoiminta on periaatteeltaan varhaisen puuttumisen palvelua, mutta perheiden haasteista, varhaisen puuttumisen mallien vähyydestä ja erityissairaanhoidon pääsyn vaikeudesta johtuen, on painopiste ollut korjaavan työn puolella. Osana Länsi-

Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelun Tulevaisuuden sotekeskus- hanketta kehitetään painopisteen siirtymistä varhaiseen puuttumiseen.

Perheneuvolatoiminta on ollut vuoden 2021 aikana osin ruuhkautunutta. Jonojen purkuun ja normaalitilanteen saavuttamiseksi tarvitaan yksi perheneuvojan uusi vakanssi, jota esitetään vuoden 2022 talousarvioon. Myös lapsille suunnatun toimintaterapian puolella on tarvetta osaaikaiseen (50 %) toimintaterapeutin vakanssiin, jotta lasten tarpeisiin saadaan vastattua. Jonojen purkuun on haettu rahoitusta osana Tulevaisuuden sotekeskus -täydentävää valtion avustushakua. Perhekeskus osallistuu aktiivisesti sosiaali- ja terveystalouden muutosta koskevaan valmistelutyöhön ja myös se on osa hyvinvointialueelle siirtyvistä palveluista.

Tasapainottamis-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Toimenpide	Euroa
Alle kouluikäisten ja heidän perheidensä peruspalvelut	-511 000
1 lastenhoitaja/ruotsinkielinen varhaiskasvatus *	-30 000
6 lastenhoitajaa/ Mäntynummen alue *	-180 000
1 lastenhoitaja/Anttilan alue *	-30 000
Muut vähennykset varhaiskasvatuksessa (ruotsinkielisten yksiköiden yhdistämisistä ei toteuteta/kv 7.10.2020) *	-71 000
Lapsimäärän vähenemisestä johtuen varhaiskasvatuksen ateriapalvelusta: noin 180 lasta; 60 lasta/v v:sta 2022 lukien	-100 000
Avoimen päivähoidon ja kotihoidon käytössä ollut Roution vanha päiväkotirakennus (tilakustannukset, ei henkilöstösäästöjä)	-100 000
Kouluikäisten ja heidän perheidensä peruspalvelut	-931 000
Opetustoimen johtamisjärjestelmän tarkastelu Etelä-Lohjalla (yhtenäiskoulu), siirtyy v:lta 2021	-29 000
Nummenkylän koulun lakkauttaminen 1.8.2021 alk.; 7 kk v. 2022	-149 000
Pullin koulun lakkauttamisen vaikutus, +18 800 euroa siirtyy v:lta 2021, -> siirtyy, kunnes Mäntynummen yhtenäiskoulun tilanne selvä (85 700 e)	0
Maksjoen ja Rauhalan koulujen yhdistyminen Järnefeltin yhtenäiskouluksi 1.8.2022 alkaen	-181 300
Oppilasmäärän laskusta johtuva opetuksen määrän vähentyminen	-150 000
Oppilasmäärän laskun vaikutus ateriapalveluihin	-83 000
Oppilasmäärän vähentymisen vaikutus koulumatkakuljetuksiin	-93 000
Koulukäynnin ohjaajien ja iltapäivätoiminnan ohjaajien määrän vähentyminen	-160 000
Lasten, nuorten ja heidän perheidensä sosiaali- ja erityispalvelut	0
Ei toimenpiteitä v. 2022	
Lasten, nuorten ja perheiden tulosalueen johto	0
Ei toimenpiteitä v. 2022	
Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta yhteensä	1 356 300

*Toteutettu vaihtoehtoisilla toimenpiteillä

Henkilöstömuutokset

Talousarvioesitykseen tehdyt henkilöstölisäykset, 20 henkilöä, 742 000 euroa:

- 4 sosiaalityöntekijää ja 1 sosiaaliohjaaja lastensuojeluun
- 2 varhaiskasvatuksen opettajaa ja 5 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa
- 2 varhaiskasvatuksen opettajaa ja 5 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa ja 1 ryhmäavustaja, 7 kk

Talousarvioesitykseen tehdyt henkilöstövähennykset, 8 henkilöä, 395 000 euroa:

- 3 perhepäivähoitajan vakanssia
- 1 terveydenhoitajan vakanssi
- Maksjoen koulun lakkauttamisen vaikutus: 2 luokanopettajaa/tuntiopettajaa, 2 koulunkäynninohjaajaa

Merkittävät investoinnit

- Järnefeltin uuden yhtenäiskoulun kaluste- ja laitehankinnat vuodelle 2022 ovat yhteensä 1,2 miljoonaa euroa.
- Varhaiskasvatuksen toiminnan ohjausjärjestelmän uusiminen 35 000 euroa
- TVT-laitteiden päivittäminen ja kouluissa ja päiväkodeissa 300 000 euroa
- Koulujen ja päiväkotien laitteiden, kalusteiden ja pihakalusteiden päivittäminen ja kunnostaminen 150 000 euroa)
- Koulujen teknisen työn laitteiden uusiminen 50 000 euroa

Suunnittelukauden 2023-2024 kehittämissuunnitelmat

Suunnitelmakauden keskeisin muutos tulee olemaan sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen hyvinvointialueen vastuulle vuoden 2023 alusta alkaen. Lasten, nuorten ja perheiden tulosalueen organisaatiota tulee muuttaa vuoden 2022 aikana vastaamaan muuttuvaa tilannetta. Samanaikaisesti on perusteltua tarkastella myös tulosalueen vastuulle jäävien palveluiden järjestämistä. Osittain tätä tarkastelua varten palvelua on toteuttanut sisäisen auditoinnin vuoden 2021 aikana ja tuottaa auditointien pohjalta tehtävän palveluiden järjestämistä koskevan suunnitelman alkuvuodesta 2022.

Merkittävistä rakennushankkeista tulee suunnittelukaudella toteutumaan lukion tilojen peruskorjaus sekä Mäntynummen koulu- ja päiväkotihanke. Lukion peruskorjaus pyritään kilpailuttamaan alkuvuodesta 2022 ja Mäntynummen alueen hankesuunnitelma on tarkoitus saada myös valmiiksi alku vuoteen 2022.

Nummen ja Saukkolan alueen päiväkodin hankesuunnittelun pyritään saamaan valmiiksi kesään 2022 mennessä ja rakentaminen tulisi ajoittumaan suunnittelukaudelle 2023 – 2024.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2022	TP 2020	TA2021	TAE2022
Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta			
Henkilöstömäärä, htv	1 246,84	1 173,38	1 202,11
Alle kouluikäisten peruspalvelut			
-suorite: Varhaiskasvatuspaikat	1 884	1 863	1 863
-Yksikkökustannus, euroa/suorite	870	1 003	1 024
-suorite: Äitiys- ja lastenneuvolapalvelut	15 772	15 500	17 500
-Yksikkökustannus, euroa/käynti	50	51	45
Kouluikäisten peruspalvelut			
- suorite: Perusopetus, oppilaita	5 335	5 211	5 115
-Yksikkökustannus, euroa/oppilas	823	873	820
- suorite: Koulu – ja opiskelijaterveydenhuolto, käyntiä	15 634	15 300	20 000
- Yksikkökustannus, euroa/käynti	34	48	35
Lasten ja nuorten sosiaali- ja erityispalvelut			
- suorite: lastensuojelun laitos- ja perhehoito, hoitopäiviä	43 283	41 550	41 550
-yksikkökustannus, euroa/hoitopäivä	189	205	207
- suorite: kasvatus- ja perheneuvolan yksilö tai perhe- vastaanotto, käyntiä	4 181	4 300	4 300
-yksikkökustannus, euroa/suorite	267	242	244
- suorite: alueellinen nuorisotyö, palvelujen piirissä ole- vat	*	4 025	4 025
-Yksikkökustannus, euroa/palvelujen piirissä olevat	*koronan vai- kutukset toi- mintaan	10	10

4.4.2. Sosiaali- ja terveyslautakunta

Määrärahojen sitovuus valtuustoon nähden

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Ulkoiset ja sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	20 790	18 574	18 814	1,3 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-165 159	-167 597	-173 550	3,6 %	0	0
TOIMINTAKATE	-144 369	-149 023	-154 736	3,8 %	0	0

Ulkoiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	18 462	18 574	18 814	1,3 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-153 781	-157 743	-164 355	4,2 %	0	0
TOIMINTAKATE	-135 320	-139 169	-145 540	4,6 %	0	0

Sisäiset (1000 euroa)	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	2 328	0	0	***	0	0
TOIMINTAKULUT	-11 378	-9 854	-9 195	-6,7 %	0	0
TOIMINTAKATE	-9 049	-9 854	-9 195	-6,7 %	0	0

 Avosairaanhoidon käyntejä 105 000	 Suun terveydenhuollon käyntejä 47200	 Toimeentulotuen ruokakuntia 410	 Omaishoidon asiakkaita 350	 Kuljetuspalvelu- asiakkaita 570	 Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita 440	 Kotihoidon asiakasmäärä 575	 Ikkäntyneiden tehostetun palveluasumisen asukkaita 450	 Osastopaikkoja 79
---	--	---	--	---	--	---	--	--

Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Työikäisten tulosalue

Työikäisten tulosalueen keskeisenä tehtävänä on tuottaa terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluja, joilla edistetään kaikenikäisten kuntalaisten hyvää elämää ja sujuvaa arkea asiakkaiden osallisuus, itsemääräämisoikeus ja yksilölliset tarpeet huomioiden.

Tulosalue koostuu neljästä tulosyksiköstä. Terveydenhuollon peruspalvelut sisältää avosairaanhoidon, suun terveydenhuollon ja mielenterveys- ja päihdepalvelujen toiminnan. Sosiaali- ja erityispalvelut sisältää aikuissosiaalityön, maahanmuuttajatyön, sosiaalisen kuntoutuksen sekä vammaispalvelut. Erikoissairaanhoidon on tulosalueella budjettiyksikkönä. Tulosalueen johto sisältää johdon palkat sekä atk-kustannuksia.

Vuoden 2022 painopisteenä on keskeisesti varmistaa turvallinen sote-siirtymä vuoden 2023 alusta lukien Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle osallistumalla arjen yhteistyöprosessien kehittämiseen sekä paikallisella että hyvinvointialueen tasolla. Kehittämiseen on kohdennettu Tulevaisuuden sote-keskus valtionavustusta.

Ikääntyneiden tulosalue

Ikääntyneiden tulosalueen keskeisenä tehtävänä on tuottaa ikääntyneiden palveluja, jotka edistävät ikääntyneiden hyvää ja toimintakykyistä elämää.

Tulosalue koostuu kolmesta tulosityksiköstä. Palveluohjauksen ja kotona asumisen tuen tulosityksikkö sisältää neuvonnan ja palveluohjauksen, omaishoidon ja päivätoiminnan palvelut, palveluasumisen ostopalvelut, kotihoidon sekä kotihoidon tukipalvelut. Hoivan ja kuntoutuksen tulosityksikkö sisältää palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen (oma tuotanto), lyhytaikaisen vanhainkotihoidon ja perusterveydenhuollon vuodeosastohoidon. Tulosalueen johto sisältää johdon palkat sekä atk-kustannuksia.

Vuoden 2022 painopisteenä on keskeisesti varmistaa turvallinen sote-siirtymä vuoden 2023 alusta lukien Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle osallistumalla arjen yhteistyöprosessien kehittämiseen sekä paikallisella että hyvinvointialueen tasolla. Kehittämiseen on kohdennettu Tulevaisuuden sote-keskus valtionavustusta. Lisäksi painopisteinä ovat henkilöstön saatavuuden varmistaminen, osaamisen ylläpito ja vahvistaminen sekä työhyvinvoinnin lisääminen jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Talousarvion perustelut, rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2022

Työikäisten tulosalue

Sosiaali- ja terveydenhuollon 1.7.2021 voimaan astuneen asiakasmaksulain osittaisuudistuksen vaikutukset vähentävät asiakasmaksutuloja terveysasemapaalveluissa, kun hoitajavastaanottoista ei saa enää periä asiakasmaksua. Lisäksi lakimuutos tuo suun terveydenhuollon asiakasmaksut maksukaton piiriin 1.1.2022 lukien. Lakimuutos vähentää vuoden 2022 terveystulosten asiakasmaksutuloja arviolta 380 000 euroa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelussa on toteutettu Lohjalla kaksi digitaalisen palvelun pilottia: Digichat ja raskausajan diabeteksen tukipolku. Palvelut pyritään ottamaan osaksi normaalitoimintaa, mikäli ne todetaan kustannustehokkaiksi ja toimintaa sujuvoittaviksi.

Perusterveydenhuollon palvelut osallistuu Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen Tulevaisuuden sotekeskus- hankkeeseen, joissa kehitetään avosairaanhoidon ja suun terveydenhuollon saatavuuden parantamista. paljon palveluja tarvitsevien potilaiden prosessia ja mielenterveys- ja päihdepalveluja mm. terapiat etulinjaan – toiminnan osalta.

Toiminnassa valmistaudutaan kansallisiin suunnitelmiin kiristää hoitotakuuta, avosairaanhoitossa seitsemän päivää ja suun terveydenhuollossa kolme kuukautta. Muutokseen varaudutaan toimintoja kehittämällä sekä mahdollisesti hallituin ja kohdennetuin resurssiläyöksin, jotka katetaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen toiminnan kehittämiseen kohdennetulla valtionavustuksella.

Aikuissosiaalityö osallistuu Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen Tulevaisuuden sotekeskus- hankkeeseen, joissa kehitetään kokonaisvaltaista asiakastyötä, monialaista arviointia sekä asiakaslähtöisiä työskentelymenetelmiä. Tavoitteena on koota yhtenäinen palveluprosessi erityistä tukea tai paljon palvelua tarvitseville asiakkaille ja helpottaa palvelujen piiriin pääsemistä lisäämällä jalkautuvia palveluja.

Kaikille maahanmuuttajille tarkoitettu yleistä neuvontaa ja ohjausta koskeva toimintamalli Asiat selviksi- hanke toteutetaan työ- ja elinkeinoministeriön rahoittamana seudullisena yhteistyö-hankkeena.

Matalan kynnyksen Talousneuvola-toimintaa kuntalaisille jatketaan.

Sosiaalisessa kuntoutuksessa pitkäaikaistyöttömien työ- ja toimintakykyä ylläpitäviä ja edistäviä palveluja sekä eläkeselvitystyötä jatketaan edelleen. Monialaisen työvoiman yhteispalvelupisteen (TYP) nykyinen sopimuskausi päättyy 31.12.2021 ja kesken olevissa sopimusneuvotteluissa tarkastellaan kunkin toimijan (Kela, TE-toimisto, kunnat) resursointia sekä asiakasmäärätavoitteita.

Työhönvalmentajan tehtäviin sisällytetään pajaesihenkilön tehtävät tavoitteena pajatoiminnan sisällöllisen kehittämisen ja koordinoinnin vahvistaminen. Tällä turvataan toiminnan sujuva jatkuminen sote-siirtymän aikana. Vuoden aikana selvitetään edellytys siirtää työpajatoiminta kaupungin omistamaan kiinteistöön.

Vammaisten lyhytaikaista ja pitkäaikaista perhehoitoa lisätään vaihtoehtona muille asumispalveluille. Talousarvio sisältää asiakasmäärästä johtuvan kustannuslisäyksen vammaisten asumispalveluihin sekä sosiaaliohjaajan resurssin, kustannusvaikutus 650 000 euroa. Sosiaaliohjaajan työskentely edistää asiakkaan kustannustehokkaan palvelusuunnitelman toteutumista. Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen toimivuutta arvioidaan yhdessä palveluntuottajien ja asiakkaiden kanssa säännöllisesti.

Perusterveydenhuollon päiväpäivystyksen seurannan toiminta siirtyy HUS Lohjan sairaalan toiminnaksi 1.2.2022 alkaen.

Ikääntyneiden tulosalue

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain osittaismuutos 1.7.2021 alkaen sekä maksukattoon liittyvä 1.1.2022 voimaan astuva muutos vähentää vuoden 2022 asiakasmaksutuloja kotihoidon osalta arviolta 300 000 euroa ja pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen (omat ja ostopalvelut) osalta arviolta 160 000 euroa.

Väestön ikääntymisestä johtuva kotihoidon asiakasmäärän ja -käyntien kasvu sekä henkilöstön saatavuushaasteet edellyttävät palveluiden järjestämisen monipuolistamista, jotta lakisääteinen palvelu voidaan turvata. Säännöllisen ja tilapäisen kotihoidon kasvaneeseen tarpeeseen vastataan ottamalla käyttöön kotihoidon palveluseteli, johon varataan 200 000 euroa. Hyvinvointiteknologiaa (lääkeautomaatit ja etähoito) hyödynnetään edelleen ja lisätään maltillisesti asiakastarpeiden mukaisesti.

Tehostetun palveluasumisen ostopalvelujen käyttö kasvaa vuosittain johtuen oman palvelutuotannon rajallisesta paikkamäärästä ja palvelun lakisääteisistä määräajoista. Talousarvio sisältää 1,5 miljoonan euron lisäyksen, mikä vastaa palvelujen nykyistä tarvetta. Talousarvio ei sisällä palvelutarpeesta johtuvaan kasvuun varautumista.

Veteraanipalveluiden osalta anotaan Valtiokonttorilta rahoitusta kotipalveluihin 50 000 euroa ja palveluasumiseen 100 000 euroa vähemmän vuoteen 2021 verrattuna edunsaajien määrän pienenemisestä. Valtiokonttorilta on tarvittaessa mahdollisuus anoa lisäävustusta vuoden 2022 aikana.

Lyhytaikaisen asumispalvelun tarve on kasvanut, eikä yksityiset palveluntuottajat pysty vastaamaan tarpeeseen. Jotta pystytään tarjoamaan lakisääteiset omaishoitajien vapaat sekä voidaan tukea kotona pärjäämistä tarjoamalla kuntouttavaa jaksohoitoa, tulisi tuotantoa lisätä. Kuntoutuskoti Mäntylässä on 14 paikkaa. Paikkamäärää on mahdollista lisätä vuokraamalla Attendolta lisätiloja. Paikkojen vuokraamisen selvitystä jatketaan. Tavoiteaikataulu on syyskuu. Mikäli omaa tuotantoa lisätään, vähentää se vastaavasti ostopalvelujen käyttöä.

Vanhuslain muutos lisää henkilöstön määrää Kuntoutuksen ja hoivan kaikissa asumispalveluyksiköissä yhteensä 17 lähihoitajan vakanssilla. Lisäksi valmistaudutaan RAI-toimintakykymitarin käyttöönottoon.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuonna 2021 kesäkuun kokouksessaan Pentinkulman hanke-suunnittelun, johon liittyy nykyisen Pentinkulman asukkaiden ja henkilöstön väistötilojen suunnittelu. Pentinkulma-hankkeen edistämistä jatketaan valtuuston päätöksen mukaisesti siten, että kaupunki hakee poikkeuslupaa investointia koskevan sitoumuksen tekemiseksi.

Asiakasturvallisuuden ja hoivan laadun kehittäminen jatkuu edelleen vuonna 2022, kun vuonna 2020 käynnistetty Lohjan kaupungin omien asumispalveluyksiköiden valvonta osana olemassa olevaa omavalvontasuunnitelmaa vakiintuu. Lohjan kaupungin omissa sekä alueen yksityisissä hoivakodeissa on käytössä sama asiakastytyväisyyskysely kuin koko Länsi-Uudenmaan kunnissa. Myös alueellinen Hoivakotiportaalin käyttö vakiintuu.

Hoitohenkilöstön rekrytointihaasteisiin pyritään löytämään ratkaisuja tiiviillä yhteistyöllä Lohjan rekryn ja oppilaitosten kanssa. Opiskelijoiden tarjotaan harjoittelu- ja työssäoppimisjaksoja, op-pisopimuspaikkoja sekä opinnäytetyöaiheita entisen mukaan.

Johtamisessa otetaan käyttöön tiedolla johtamisen sähköinen alusta tuotteistamisen projektin edistymisen myötä.

Ikääntyneiden palvelut osallistuu Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen Tulevaisuuden sote-keskus ja tulevaisuuden kotihoito- hankkeeseen, joissa kehitetään laaja-alaisesti ikääntyneiden palveluja.

Tasapainottamis-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Työikäisten tulosalue

Kaupunginvaltuuston 15.5.2019 ja 7.10.2020 päättämät vuodelle 2022 kohdennetut talouden tasapainottamistoimenpiteet:

Toimenpide	Euroa
Sosiaali- ja erityispalvelut	64 800
Mahistalo siirtyy kaupungin omaan yksikköön, siirtyy vuodelle 2023	64 800
Työikäisten tulosalue yhteensä	64 800

Mahistalon muuton suunnittelu käynnistyy syksyllä 2022, mutta muutto kaupungin omiin tiloihin siirtyy toteuttavaksi vuonna 2023.

Ikääntyneiden tulosalue

Kaupunginvaltuuston 15.5.2019 ja 7.10.2020 päättämät vuodelle 2022 kohdennetut talouden tasapainottamistoimenpiteet:

Toimenpide	Euroa
Palveluohjaus ja kotona asumisen tuki	50 000
Keskustan alueen kotihoidon tiimitilojen yhdistäminen (siirtyy v:lta 2021)	40 000
Kylvetyspalveluiden ulkoistaminen ostopalveluksi (siirtyy v:lta 2021)	10 000
Ikääntyneiden tulosalue yhteensä	50 000

Henkilöstömuutokset

Työikäisten tulosalue

Sosiaalinen kuntoutuksen työhönvalmentajan toimeen yhdistetään työpajatoiminnan esihenkilötehtävät, tämä lisää palkkauskustannuksia 9 500 euroa sisältäen työnantajamaksut. Vammaispalveluihin sosiaaliohjaajan virka, lisää palkkakustannuksia 48 800 euroa sisältäen työnantajamaksut.

Ikääntyneiden tulosalue

Palveluohjaus ja kotona asumisen tuki: omaishoidon koordinaattorin virka (ei kustannusvaikutusta, vähenee yksikön sijaismäärärahasta)

Yhden lähihoitajavakanussin muuttaminen sairaanhoitajan vakanssiksi. Kustannusvaikutus on noin 5 760 euroa.

Kotihoidon keskitetyissä palveluissa yhden lähihoitajavakanussin muuttaminen sosiaaliohjaajan vakanssiksi. Kustannusvaikutus on noin 5 370 euroa.

Kuntoutus ja hoiva:

Henkilöstömäärä lisääntyy vanhuslain muutoksen myötä 17 vakanssilla

- 3 lähihoitajan vakanssia Pentinkulma
- 3 lähihoitajan vakanssia Kultakodit
- 3 lähihoitajan vakanssia Kultakartano
- 1 lähihoitajan vakanssi Kotola
- 3 lähihoitajan vakanssia Niilonpirtti
- 3 lähihoitajan vakanssia Iltarusko
- 1 lähihoitajan vakanssia Kuntoutuskoti Mäntylä

Henkilöstömuutosten kustannusvaikutukset vuositasolla sijaiskustannuksineen noin 850 000 euroa.

Mikäli suunnitelma oman lyhytaikaisen asumispalvelun lisäämisen osalta etenee, tarkoittaa se 11 vakanssin lisäystä syyskuun alusta Kuntoutuskoti Mäntylään.

- 7 lähihoitajan vakanssia
- 2 sairaanhoitajan vakanssia
- 1 fysioterapeutin vakanssi
- 1 osastonhoitajan vakanssi

Kuntoutuskoti Mäntylän henkilöstömuutosten kustannusvaikutukset syys-joulukuu sijaiskustannuksineen noin 183 000 euroa, mutta toteutuessaan vähentää vastaavasti ostopalvelujen tarvetta.

Merkittävät investoinnit

Työikäisten tulosalue

Ei investointeja suunnitteilla

Ikääntyneiden tulosalue

Ikääntyneiden tulosalueen yksiköiden apuväline – ja hoitolaitehankinnat 20 000 euroa.

Suunnittelukauden 2023-2024 kehittämissuunnitelmat

Työikäisten tulosalue

Palvelurakenteen vahvistaminen edelleen avopalvelupainotteiseksi ja muokkaaminen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialuetta varten mahdollisimman toimivaksi ja kilpailukykyiseksi.

Ikääntyneiden tulosalue

Palvelurakenteen vahvistaminen edelleen avopalvelupainotteiseksi ja muokkaaminen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialuetta varten mahdollisimman toimivaksi ja kilpailukykyiseksi.

Ikääntyneiden asumisen ratkaisujen monipuolistaminen.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2022	TP 2020	TA2021	TAE2022
Sosiaali- ja terveyslautakunta			
Henkilöstömäärä, htv	755,01	722,24	744,46
Terveystuotteen peruspalvelut			
- suorite: lääkärikäynnit	36 901	40 600	45 000
-yksikkökustannus, euroa/käynti	151	120	122
- suorite: hoitajakäynnit	52 567	100 000	55 000
-yksikkökustannus, euroa/käynti	78	39	60
- suorite: fysio- ja toimintaterapiakäynnit	8 814	8 900	9 000
-yksikkökustannus, euroa/käynti	108	86	88
- suorite: hammaslääkärikäynnit	26 052	31 300	38 000
-yksikkökustannus, euroa/käynti	196	157	160
- suorite: suuhygienistikäynnit	8 912	12 200	12 200
-yksikkökustannus, euroa/käynti	87	56	58
- suorite: mielenterveys – ja päihdekuntoutus (asumis- ja laitospalvelut), euroa/hoitopäivä	20 823	18 200	18 500
-yksikkökustannus	46	56	58
Sosiaali- ja erityispalvelut			
- suorite: työikäisten sosiaalityö – ja ohjaus, käyntiä	3 408	4 000	4 300
-yksikkökustannus, euroa/käynti	97	115	100
- suorite: toimeentulotuki, ruokakuntaa	44	40	50
-yksikkökustannus, euroa/asiakas/kk	252	262	272
- suorite: kuntouttava työtoiminta, toimintapäiviä	18 183	20 600	24 000
-yksikkökustannus, euroa/toimintapäivä	42	21	18
- suorite: omaishoito (alle 65 v), asiakas	109	110	110
- yksikkökustannus, euroa/asiakas/kk	943	763	822
Ikääntyneiden palvelut			
- suorite: omaishoito, asiakas	240	244	250
-yksikkökustannus, euroa/asiakas/kk	596	626	630
- suorite: kotihoito (sis. Ksh), käyntiä	257 693	245 000	255 000
-yksikkökustannus, euroa/käynti	30	31	32
- suorite: tehostettu palveluasuminen, hoitopäiviä	160 467	167 900	175 200
-yksikkökustannus, euroa/hoitopäivä	131	131	135
- suorite: vuodeosastohoito, hoitopäiviä	25 747	25 500	25 500
- yksikkökustannus, euroa/hoitopäivä	295	298	300

5. Investoinnit

5.1. Maa- ja vesialueet

110	KI / Maa- ja vesialueet	INV. 2021	INV. 2022	TS 2023	TS 2024
9100	Maa- ja vesialueet				
Menot		-2 050 000	-1 950 000	-1 850 000	-1 600 000
Tulot		500 000	500 000	500 000	500 000
Netto		-1 550 000	-1 450 000	-1 350 000	-1 100 000
110	KI / Maa- ja vesialueet yhteensä				
Menot		-2 050 000	-1 950 000	-1 850 000	-1 600 000
Tulot		500 000	500 000	500 000	500 000
Netto		-1 550 000	-1 450 000	-1 350 000	-1 100 000

5.2. Rakennukset

111	KI / Rakennukset	INV. 2021	INV. 2022	TS 2023	TS 2024
9509	Pentinkulman hankesuunnitelma				
Menot		0	-100 000	-100 000	-1 000 000
9510	Muut sos.terv. hankkeet				
Menot		-950 000	-500 000	-500 000	-500 000
9520	Mäntynummen koulualue				
Menot		0	0	-4 400 000	-4 000 000
9522	Nummen päiväkoti				
Menot		0	0	-400 000	-1 400 000
9523	Virkkalan päiväkoti				
Menot		0	0	-400 000	-1 400 000
9524	Laurentius-talo, Laban				
Menot		-4 520 000	-60 000	-60 000	-60 000
9525	Ojamon koulu				
Menot		-7 000 000	-50 000	-30 000	-20 000
9526	Rauhala/Järnefeltin koulu				
Menot		-5 720 000	-5 200 000	-800 000	0
9528	Lohjan lukio				
Menot		-5 000 000	-7 000 000	-6 000 000	0
9529	Muut koulut ja päiväkodit				
Menot		-1 100 000	-700 000	-1 000 000	-1 000 000
9550	Muut tilahankkeet, elinvoima				
Menot		-600 000	-600 000	-700 000	-800 000
9551	Tennarin liikuntatilat				

Menot	0	-500 000	-5 000 000	0
9552 Neidonkeitaan peruskorjaus				
Menot	0	-100 000	-100 000	-100 000
9553 Ventelän paloaseman korjaus				
Menot	0	-600 000	0	0
9554 Virkkalan paloaseman korjaus				
Menot	0	0	0	-700 000
9599 Muut tilahankkeet, hyvinvointi				
Menot	-650 000	-600 000	-700 000	-800 000
111 KI / Rakennukset yhteensä				
Menot	-25 540 000	-16 010 000	-20 190 000	-11 780 000
Tulot	0	0	0	0
Netto	-25 540 000	-16 010 000	-20 190 000	-11 780 000

5.3. Kiinteät rakenteet ja laitteet

113	KI / Kiinteät rakent. ja lait.	INV. 2021	INV. 2022	TS 2023	TS 2024
9600	Ympäristöt				
Menot		-840 000	-950 000	-600 000	-900 000
9602	Liikunta-alueet				
Menot		-900 000	-1 200 000	-1 100 000	-300 000
9603	Taimiston liikuntapuiston rake				
Menot		-1 940 000	-300 000	-2 500 000	-1 400 000
9606	Pappilankorpi 2 kaava-alue				
Menot		0	-600 000	0	0
9607	Vivamon kaava-alue				
Menot		0	-100 000	0	0
9608	Gunnarlan kaava-alue 2				
Menot		0	-1 000 000	-1 500 000	0
9609	Muijalan kaava-alue				
Menot		0	-300 000	-400 000	-800 000
9649	Muut kaavatiet				
Menot		-3 300 000	-3 400 000	-4 600 000	-4 300 000
9652	Paloniemen kunnallistekniikka				
Menot		-500 000	0	0	0
9653	Karnaisten yritysalue				
Menot		-500 000	0	0	-150 000

9699	Muut vesihuoltohankkeet				
Menot		-2 800 000	-3 200 000	-4 100 000	-3 500 000
113	KI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä				
Menot		-10 780 000	-11 050 000	-14 800 000	-11 350 000
Tulot		0	0	0	0
Netto		-10 780 000	-11 050 000	-14 800 000	-11 350 000

5.4. Koneet ja kalusto

116	KI / Koneet ja kalusto	INV. 2021	INV. 2022	TS 2023	TS 2024
9200	Tietohallinto				
Menot		-700 000	-600 000	-600 000	-600 000
9210	Hyvinvoinnin irtain omaisuus (Järnefeltin koulu 1, 2 milj. euroa, tv 300 000 euroa, toimintavarustus 150 000 euroa)				
Menot		-1 460 000	-1 740 000	-2 200 000	-500 000
9250	Konekeskus				
Menot		-380 000	-100 000	-100 000	-100 000
9252	Ruokapalvelut				
Menot		-170 000	-150 000	-150 000	-150 000
9254	Kiinteistöpalvelut				
Menot		-50 000	-150 000	-50 000	-50 000
9258	Hinku ja varautuminen				
Menot		0	-100 000	-100 000	-100 000
9280	Kaupunkisisäلتöjen irtain				
Menot		-200 000	-100 000	-100 000	-100 000
116	KI / Koneet ja kalusto yhteensä				
Menot		-2 960 000	-2 940 000	-3 300 000	-1 600 000
Tulot		0	0	0	0
Netto		-2 960 000	-2 940 000	-3 300 000	-1 600 000

5.5. Osakkeet ja osuudet

120	KI / Osakkeet ja osuudet	INV. 2021	INV. 2022	TS 2023	TS 2024
9151	Tunnin junan suunnitteluraha				
Menot		-470 000	0	0	0
120	KI / Osakkeet ja osuudet yhteensä				
Menot		-470 000	0	0	0
Tulot		0	0	0	0
Netto		-470 000	0	0	0

Tunnin junan suunnitteluraha kirjataan taseeseen tilille 1014 Muut pitkävaikutteiset menot, Tunnin juna. Tunnin juna -hankkeen rakennusvalmiuden edellyttämät suunnittelukustannukset ovat Lohjan osalta 3,74 milj. euroa: v. 2022: 1 600 000 euroa ja v. 2023: 900 000 euroa

5.6. Laajennusinvestoinnit

213	LI / Kiinteät rakent. ja lait.	INV. 2021	INV. 2022	TS 2023	TS 2024
9605	Asuntomessualueen kunnallistek				
Menot		-1 340 000	0	0	0
213	LI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä				
Menot		-1 340 000	0	0	0
Tulot		0	0	0	0
Netto		-1 340 000	0	0	0

5.7. Investoinnit yhteensä

Investoinnit yhteensä	INV. 2021	INV. 2022	TS 2023	TS 2024
Menot	-43 140 000	-31 950 000	-40 140 000	-26 330 000
Tulot	500 000	500 000	500 000	500 000
Netto	-42 640 000	-31 450 000	-39 640 000	-25 830 000

6. Laskelmat

6.1. Tuloslaskelma

Ulkoiset ja sisäiset erät yhteensä

Lohja (ulkoiset ja sisäiset)	TP 2020	TA+ MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	43 934 902	43 715 026	42 530 660	-2,7	34 103 600	34 544 900
MAKSUTUOTOT	18 155 910	18 135 751	17 638 550	-2,7	5 768 700	5 826 800
TUET JA AVUSTUKSET	5 840 264	7 442 983	6 141 430	-17,5	1 401 600	1 415 500
MUUT TOIMINTATUOTOT	34 121 629	34 609 756	36 057 290	4,2	34 031 900	34 421 700
TOIMINTATUOTOT	102 052 705	103 903 516	102 367 930	-1,5	75 305 800	76 208 900
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	239 850	119 630	120 000	0,3	121 200	122 400
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-128 600 220	-135 861 275	-137 767 320	1,4	-85 476 950	-86 757 120
PALKAT JA PALKKIOT	-102 067 736	-107 169 098	-109 043 300	1,7	-68 496 900	-69 523 300
HENKILÖSIVUKULUT	-26 532 485	-28 692 177	-28 724 020	0,1	-16 980 050	-17 233 820
ELÄKEKULUT	-22 667 624	-24 685 978	-24 310 480	-1,5	-14 216 350	-14 429 070
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-3 864 860	-4 006 199	-4 413 540	10,2	-2 763 700	-2 804 750
PALVELUJEN OSTOT	-163 556 130	-170 348 223	-173 350 695	1,8	-47 528 600	-48 371 700
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-17 086 496	-17 251 018	-17 982 370	4,2	-14 200 000	-14 407 400
AVUSTUKSET	-14 063 880	-14 407 267	-14 796 370	2,7	-9 804 800	-9 951 700
MUUT TOIMINTAKULUT	-31 625 399	-31 370 874	-33 016 050	5,2	-26 083 200	-26 502 300
TOIMINTAKULUT	-354 932 125	-369 238 657	-376 912 805	2,1	-183 093 550	-185 990 220
TOIMINTAKATE	-252 639 571	-265 215 511	-274 424 875	3,5	-107 666 550	-109 658 920
VEROTULOT	197 254 383	197 540 000	207 220 000	4,9	107 382 000	101 147 000
VALTIONOSUUDET	88 922 715	80 544 000	87 100 000	8,1	24 923 000	21 437 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	1 211 786	142 000	142 000	0,0	142 000	142 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	2 035 541	1 874 487	1 870 000	-0,2	1 870 000	1 870 000
KORKOKULUT	-2 816 199	-1 700 000	-1 700 000	0,0	-2 200 000	-2 200 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-274 282	-42 487	-40 000	-5,9	0	0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	156 846	274 000	272 000	-0,7	-188 000	-188 000
VUOSIKATE	33 694 373	13 142 489	20 167 125	53,4	24 450 450	12 737 080
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-19 349 614	-17 650 000	-17 620 900	-0,2	-17 620 900	-17 620 900
TILIKAUDEN TULOS	14 344 759	-4 507 511	2 546 225	-156,5	6 829 550	-4 883 820
POISTOERON MUUTOS	67 158	56 556	57 000	0,8	57 000	57 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	14 411 918	-4 450 955	2 603 225	-158,5	6 886 550	-4 826 820

Ulkoiset erät

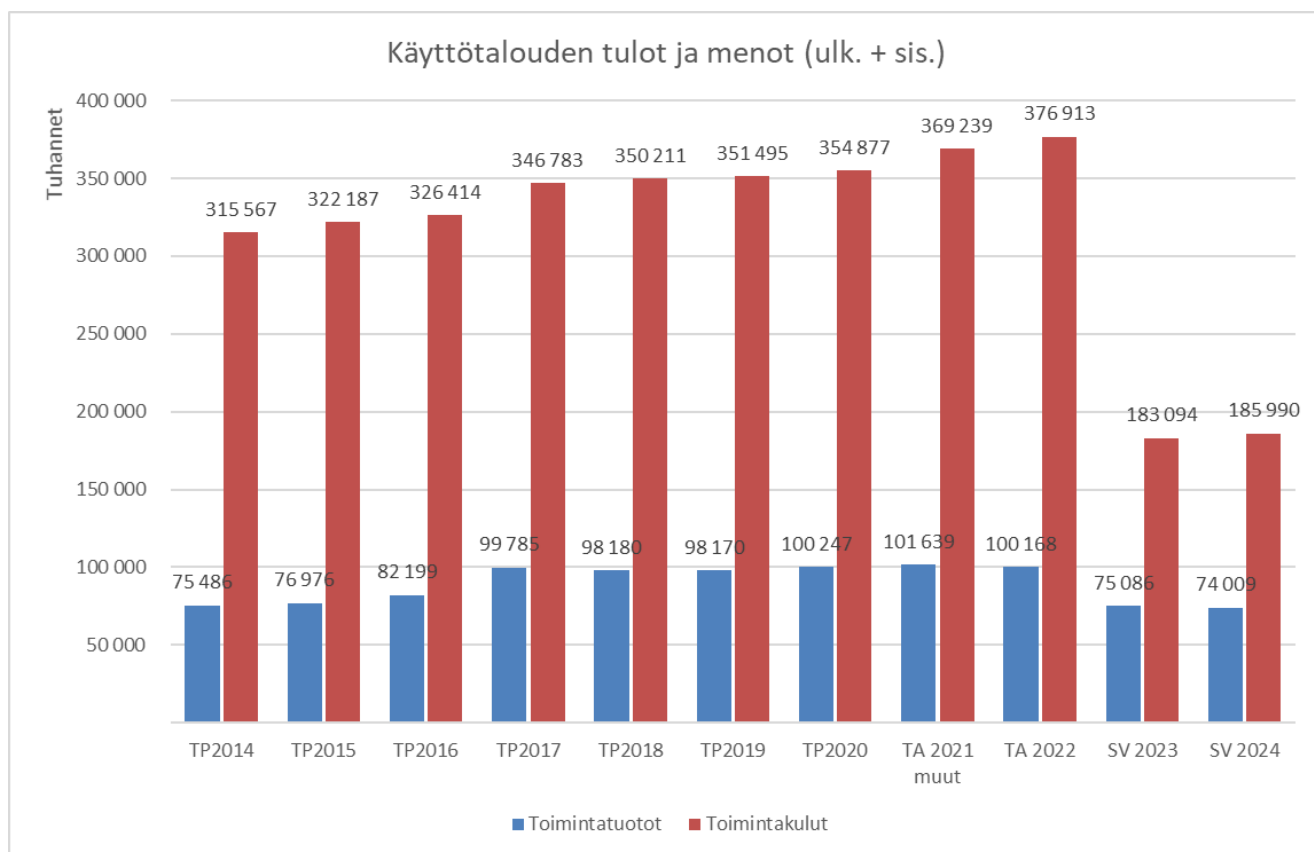
Lohja (ulkoiset)	TP 2020	TA+ MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	16 341 886	16 925 326	16 488 360	-2,6	13 701 500	13 837 800
MAKSUTUOTOT	16 829 722	18 135 751	17 638 550	-2,7	5 768 700	5 826 800
TUET JA AVUSTUKSET	5 840 264	7 442 983	6 141 430	-17,5	1 401 600	1 415 500
MUUT TOIMINTATUOTOT	8 851 853	9 435 256	9 567 990	1,4	11 711 100	11 766 000
TOIMINTATUOTOT	47 863 724	51 939 316	49 836 330	-4,0	32 582 900	32 846 100
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	239 850	119 630	120 000	0,3	121 200	122 400
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-128 600 120	-135 861 275	-137 767 320	1,4	-85 476 950	-86 757 120
PALKAT JA PALKKIOT	-102 067 636	-107 169 098	-109 043 300	1,7	-68 496 900	-69 523 300
HENKILÖSIVUKULUT	-26 532 485	-28 692 177	-28 724 020	0,1	-16 980 050	-17 233 820
ELÄKEKULUT	-22 667 624	-24 685 978	-24 310 480	-1,5	-14 216 350	-14 429 070
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-3 864 860	-4 006 199	-4 413 540	10,2	-2 763 700	-2 804 750
PALVELUJEN OSTOT	-134 949 678	-143 878 523	-147 628 395	2,6	-27 534 400	-28 078 300
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-16 773 991	-16 931 018	-17 662 370	4,3	-13 875 200	-14 077 800
AVUSTUKSET	-14 063 810	-14 407 267	-14 796 370	2,7	-9 804 800	-9 951 700
MUUT TOIMINTAKULUT	-6 355 546	-6 196 374	-6 526 750	5,3	-3 679 300	-3 762 500
TOIMINTAKULUT	-300 743 145	-317 274 457	-324 381 205	2,2	-140 370 650	-142 627 420
TOIMINTAKATE	-252 639 571	-265 215 511	-274 424 875	3,5	-107 666 550	-109 658 920
VEROTULOT	197 254 383	197 540 000	207 220 000	4,9	107 382 000	101 147 000
VALTIONOSUDET	88 922 715	80 544 000	87 100 000	8,1	24 923 000	21 437 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	169 211	142 000	142 000	0,0	142 000	142 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	2 035 541	1 874 487	1 870 000	-0,2	1 870 000	1 870 000
KORKOKULUT	-1 773 624	-1 700 000	-1 700 000	0,0	-2 200 000	-2 200 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-274 282	-42 487	-40 000	-5,9	0	0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	156 846	274 000	272 000	-0,7	-188 000	-188 000
VUOSIKATE	33 694 373	13 142 489	20 167 125	53,4	24 450 450	12 737 080
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-19 349 614	-17 650 000	-17 620 900	-0,2	-17 620 900	-17 620 900
TILIKAUDEN TULOS	14 344 759	-4 507 511	2 546 225	-156,5	6 829 550	-4 883 820
POISTOERON MUUTOS	67 158	56 556	57 000	0,8	57 000	57 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	14 411 918	-4 450 955	2 603 225	-158,5	6 886 550	-4 826 820

Sisäiset erät

Lohja (sisäiset)	TP 2020	TA+ MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUTUOTOT	27 593 016	26 789 700	26 042 300	-2,8	20 402 100	20 707 100
MAKSUTUOTOT	1 326 188	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	25 269 776	25 174 500	26 489 300	5,2	22 320 800	22 655 700
TOIMINTATUOTOT	54 188 980	51 964 200	52 531 600	1,1	42 722 900	43 362 800
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-100	0	0		0	0
PALKAT JA PALKKIOT	-100	0	0		0	0
PALVELUJEN OSTOT	-28 606 452	-26 469 700	-25 722 300	-2,8	-19 994 200	-20 293 400
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-312 505	-320 000	-320 000	0,0	-324 800	-329 600
AVUSTUKSET	-70	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-25 269 854	-25 174 500	-26 489 300	5,2	-22 403 900	-22 739 800
TOIMINTAKULUT	-54 188 980	-51 964 200	-52 531 600	1,1	-42 722 900	-43 362 800
TOIMINTAKATE	0	0	0		0	0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	1 042 575	0	0		0	0
KORKOKULUT	-1 042 575	0	0		0	0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0		0	0
VUOSIKATE	0	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	0	0	0		0	0

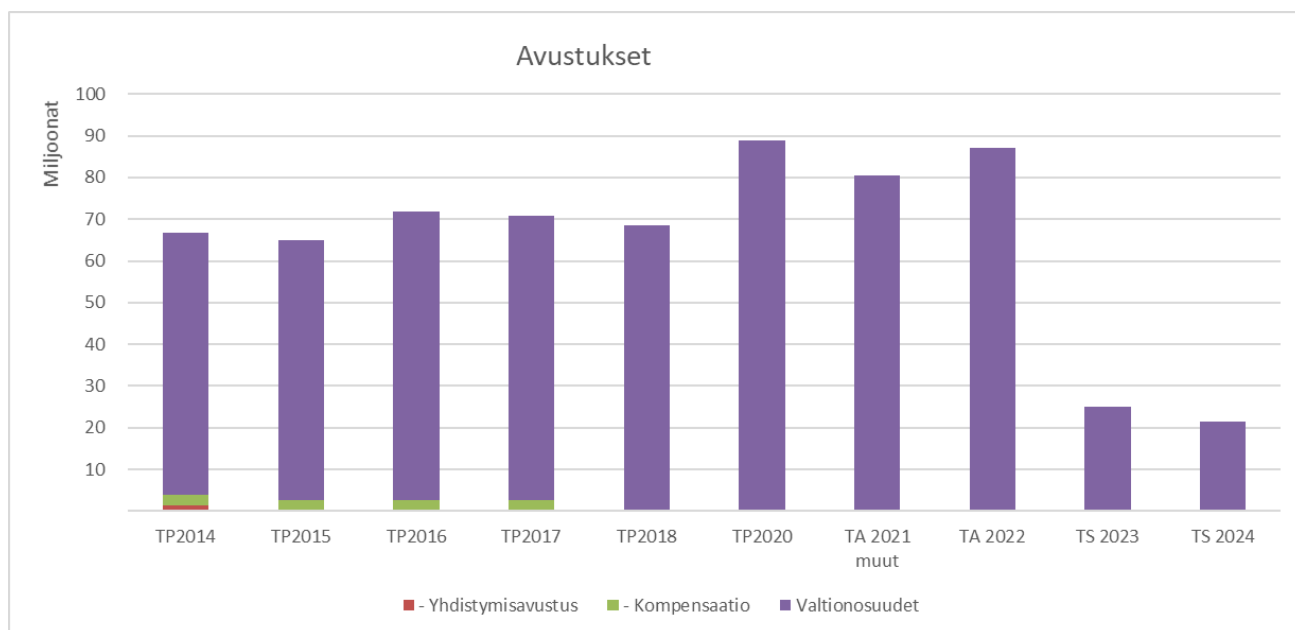
6.2. Käyttötalous yhteensä

Määräraha/Tuloarvio	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 001 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	1 000 € TA 2021 muut	1 000 € TA 2022	1 000 € SV 2023	1 000 € SV 2024
TOIMINTATUOTOT	75 486	76 976	82 199	99 785	98 180	98 170	100 247	101 639	100 168	75 086	74 009
TOIMINTAKULUT	-315 567	-322 187	-326 414	-346 783	-350 211	-351 495	-354 877	-369 239	-376 913	-183 094	-185 990
TOIMINTAKATE	-240 081	-245 211	-244 215	-246 998	-252 032	-253 325	-254 630	-267 600	-276 745	-108 008	-111 981
Toimintakateen muutos-%	-1,9	2,1	-0,4	1,1	2,0	0,5	0,8	5,6	3,4	-61,0	3,7
Taulukon toimintatuloista ja -kuluista on vähennetty myyntivoitot ja -tappiot, yhdistymisavustukset ja kompensatiot											
Käyttöomaisuuden poisto	-12 019	-13 632	-16 924	-13 996	-15 801	-15 919	-19 350	-17 650	-17 621	-17 621	-17 621

6.3. Valtionosuudet ja avustukset

Määräraha/Tuloarvio	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	1000 € TA 2021 muut	1000 € TA 2022	TS 2023	TS 2024
Avustukset	3 944	3 944	2 654	2 654	2 654						
- Yhdistymisavustus	1 290										
- Kompensaatio	2 654	2 654	2 654	2 654							
Valtionosuudet	62 889	62 222	69 250	68 178	68 441	67 720	88 923	80 544	87 100	24 923	21 437
- Peruspalvelujen valtionosuus	68 836	66 258	72 060	69 475	70 141	70 256	67 477	80 544	66 740	24 923	21 437
- Muu opetus- ja kulttuuritoimi	-5 947	-4 036	-2 810	-1 297	-1 700	-2 536	-1 705		-1 400		
- Verotulomenetyksen kompensatio							23 151		21 760		
Yhteensä	66 833	66 166	71 904	70 832	71 095	67 720	88 923	80 544	87 100	24 923	21 437
Muutos-%	-1,8	-1,0	8,7	-1,5	0,4	-4,7	32,9	18,9	8,1	-71,4	-14,0

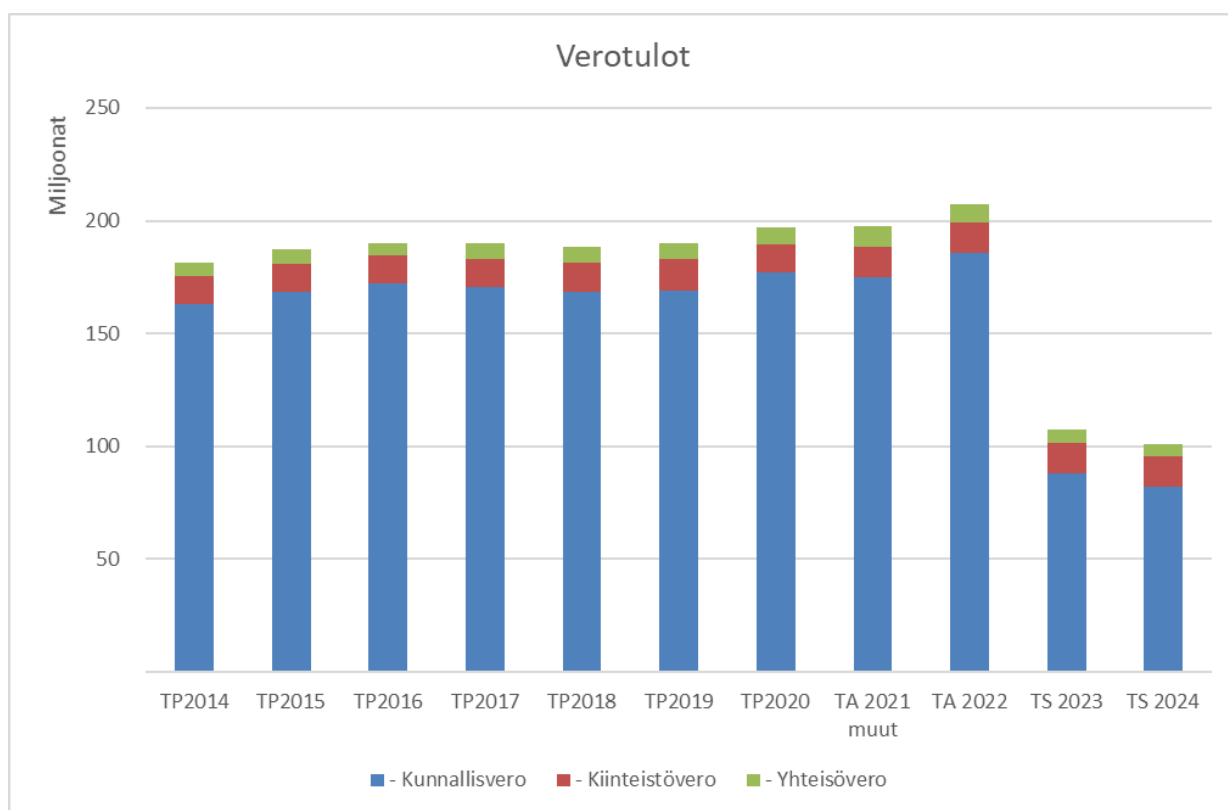

6.4. Myyntivoitot ja -tappiot

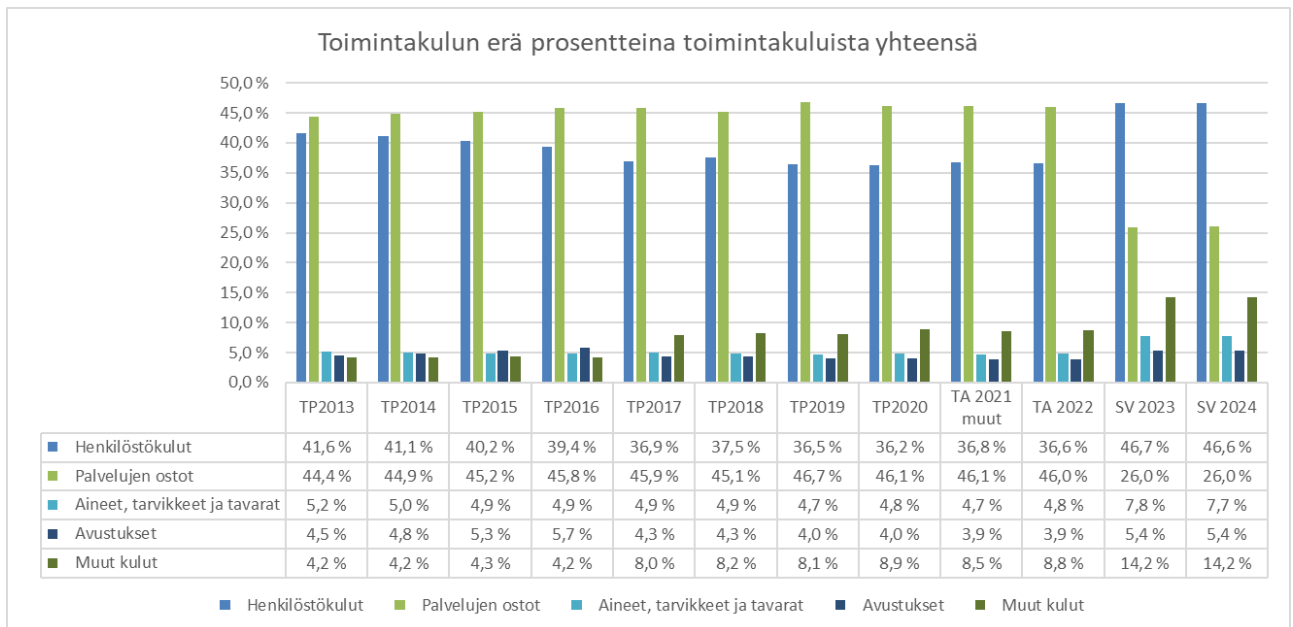
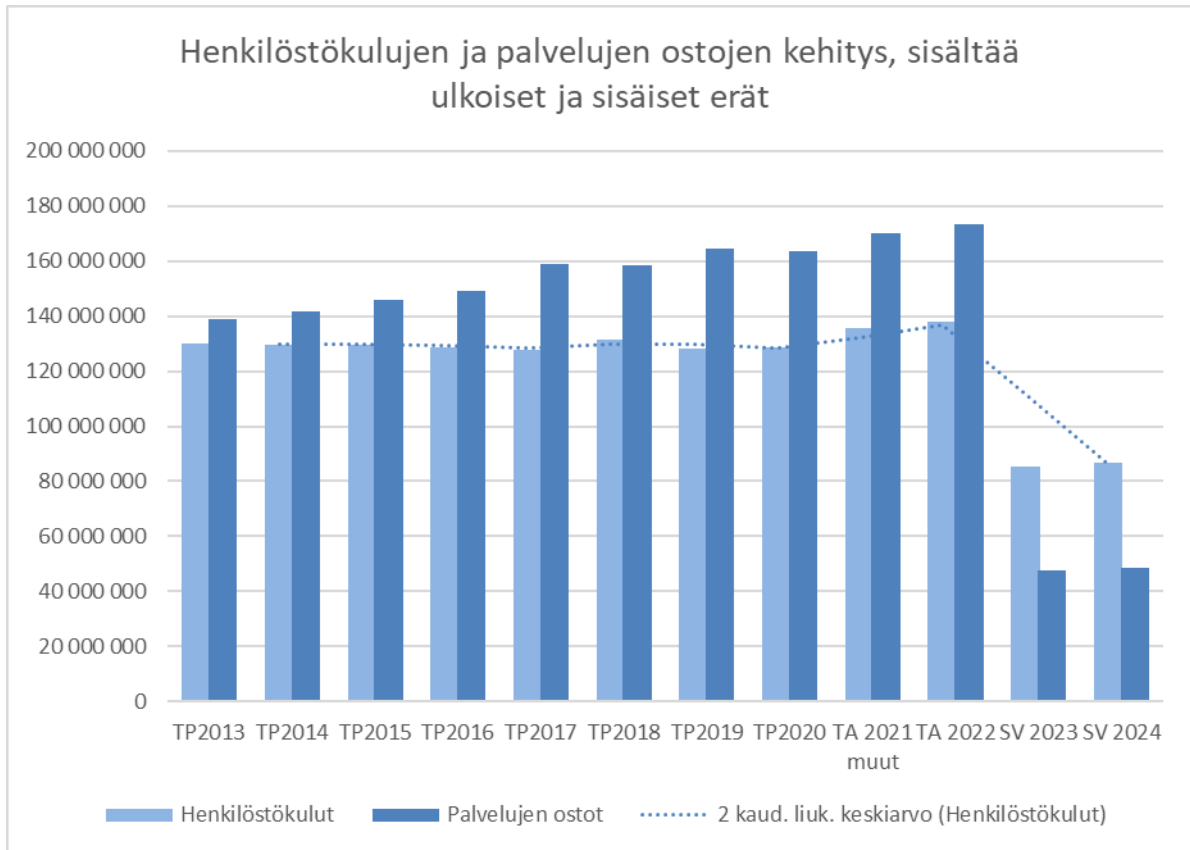
Määräraha/Tuloarvio	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	1000 € TA 2021 muut	1000 € TA 2022	TS 2023	TS 2024
Myyntivoitot	1 986	2 456	241	951	1 158	1 968	1 806	2 265	2 200	220	2 200
Myyntitappiot	-38	-283		-16	-574	-194	-55				
Myyntivoitot/tappiot yhteensä	1 949	2 172 864	241	935	584	1 774	1 751	2 265	2 200	220	2 200

6.5. Verotulot

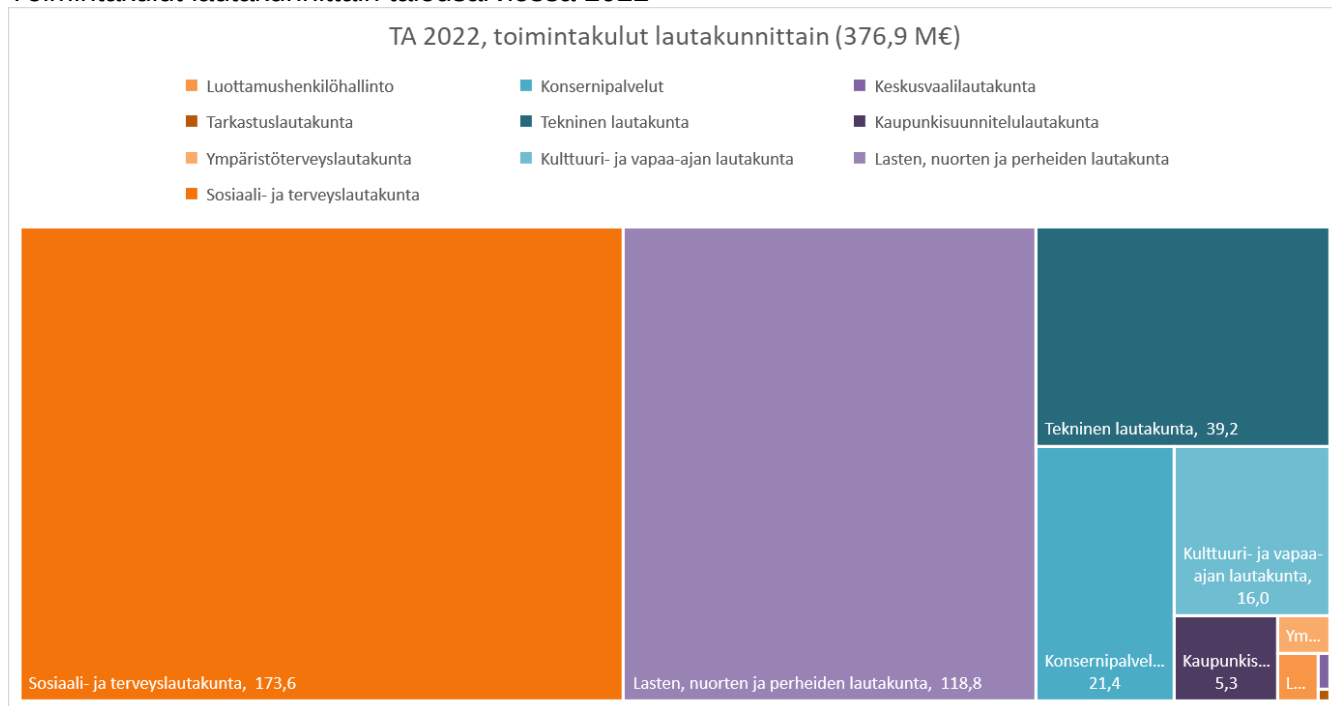
Määräraha/Tuloarvio	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TA 2021 muut	TA 2022	TS 2023	TS 2024
- Kunnallisvero	163 129	168 554	172 144	170 627	168 400	169 133	177 030	174 763	185 820	88 025	81 869
- Kiinteistövero	12 178	12 222	12 405	12 616	13 269	13 799	12 516	13 697	13 630	13 632	13 632
- Yhteisövero	6 309	6 700	5 582	6 613	6 789	7 157	7 709	9 080	7 770	5 725	5 646
Yhteensä	181 616	187 476	190 131	189 856	188 458	190 089	197 254	197 540	207 220	107 382	101 147
Muutos-%	1,0	3,2	1,4	-0,1	-0,7	0,9	-1,5	3,9	4,9	-48,2	-5,8
Verotettavat tulot	825	833	833	815	826	847	858	886	909	984	1 009
Tuloveroprosentti	20,00	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	8,11	8,11
Kiinteistöveroprosentti											
Yleinen kiinteistöveroprosentti	0,90	0,90	0,90	0,93	1,03	1,03	1,03	1,03	1,03	1,03	1,03
Vakituisen asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentti	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45
Muuhun kuin vakituiseen asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentti	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05
Rakentamaton rakennuspaikka	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,50	4,50	4,50	4,50	4,50	4,50

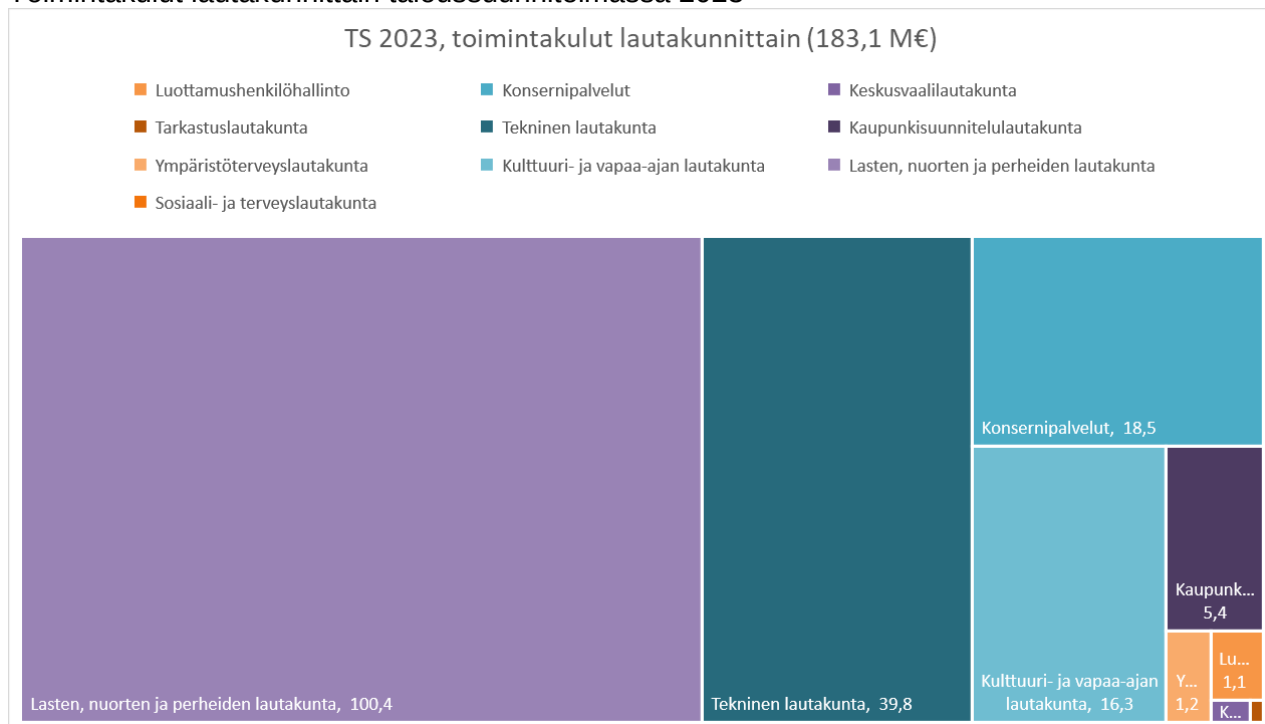
6.6. Toimintakulujen jakoisuus

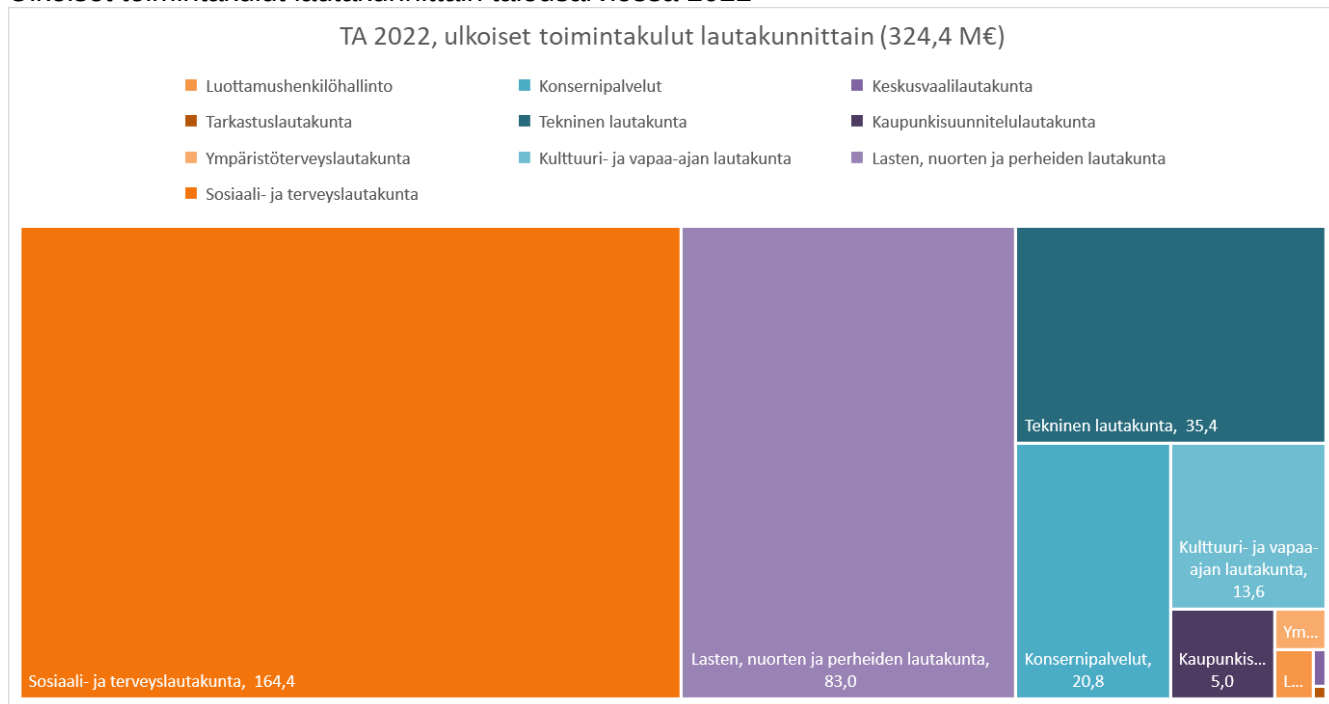
Toimintakulut lautakunnittain talousarviossa 2022

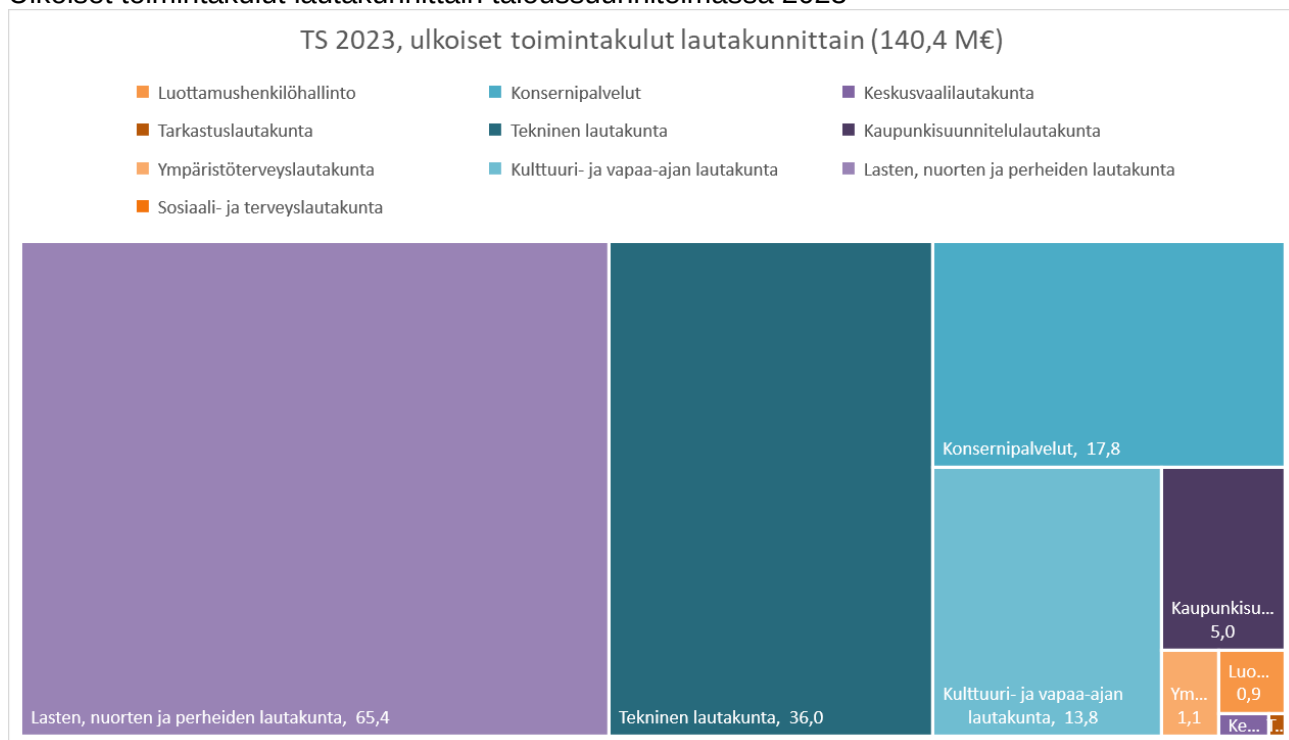
Toimintakulut lautakunnittain taloussuunnitelmassa 2023

Ulkoiset toimintakulut lautakunnittain talousarviossa 2022

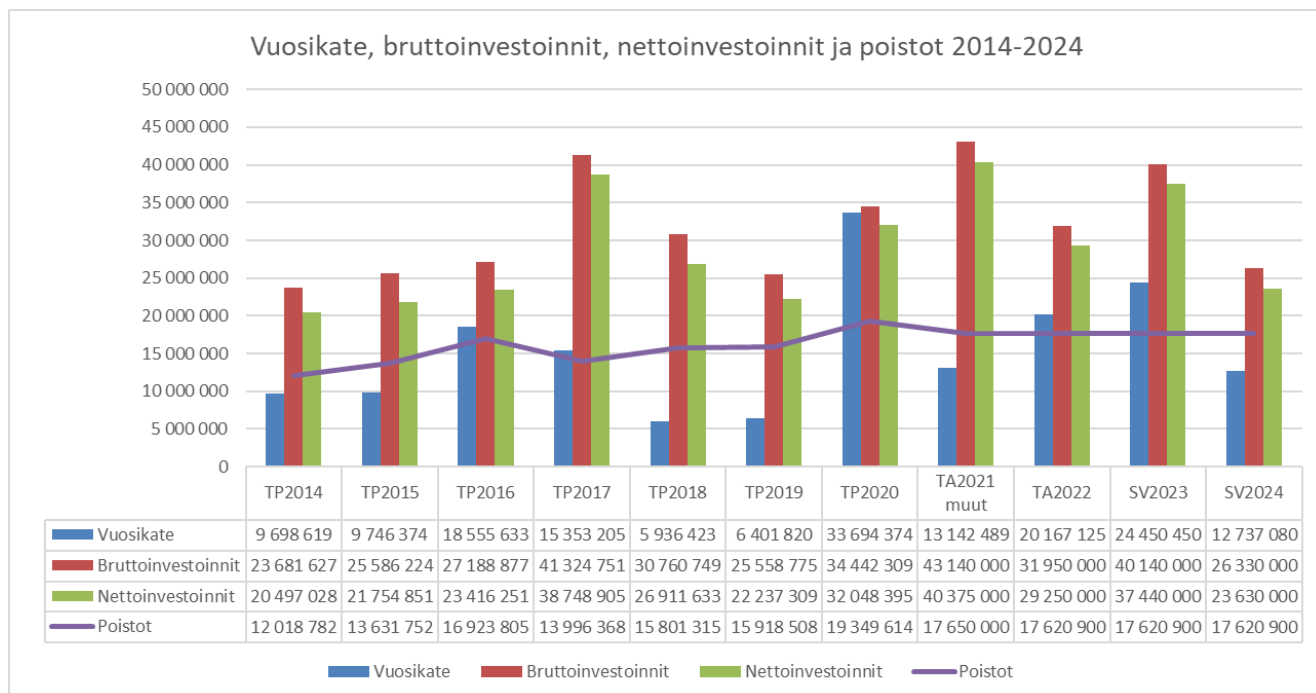
Ulkoiset toimintakulut lautakunnittain taloussuunnitelmassa 2023

6.7. Rahoituslaskelma

	TP 2020	TA+MUUTOS 2021	KH 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
VUOSIKATE	33 694 373	13 142 489	20 167 125	53,4	24 450 450	12 737 080
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-1 995 008	-2 265 000	-2 200 000	-2,9	-2 200 000	-2 200 000
	31 699 365	10 877 489	17 967 125	65,2	22 250 450	10 537 080
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
INVESTOINTIMENOT	-34 442 309	-43 140 000	-31 950 000	-25,9	-40 140 000	-26 330 000
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	16 434	0	0		0	0
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	2 377 480	2 765 000	2 700 000	-2,4	2 700 000	2 700 000
	-32 048 395	-40 375 000	-29 250 000	-27,6	-37 440 000	-23 630 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-349 030	-29 497 511	-11 282 875	-61,7	-15 189 550	-13 092 920
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET						
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	-797 502	0	0		0	0
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	56 501	0	0		0	0
	-741 001	0	0		0	0
LAINAKANNAN MUUTOKSET				-23,4		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	23 000 000	28 428 000	24 285 000	-14,6	38 390 000	26 600 000
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-12 166 733	-13 700 000	-13 000 000	-5,1	-23 200 000	-13 500 000
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	-8 878 319	0	0		0	0
	1 954 948	14 728 000	11 285 000	-23,4	15 190 000	13 100 000
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET						
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	153 781	0	0		0	0
SAAMISTEN MUUTOS	-5 767 090	0	0		0	0
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	6 347 479	0	0		0	0
	734 169	0	0		0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	1 948 116	14 728 000	11 285 000	-23,4	15 190 000	13 100 000
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 599 086	-14 769 511	2 125	-100,0	450	7 080

Rahoituslaskelman tunnusluvut	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TA 2021 muut	TA 2022	SV2023	SV2024
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa	-37 802	-50 593	-57 639	-65 527	-79 584	-84 488	-70 551				
Investointien tulo-rahoitus, %	42,8 %	39,1 %	68,4 %	38,1 %	20,8 %	25,2 %	97,9 %	30,5 %	63,1 %	60,9 %	48,4 %
Lainanhoitokate	1,5	1,3	2,5	0,5	0,6	0,6	2,5	1,0	1,5	1,1	0,9
Asukasluku	47 624	47 397	47 146	46 785	46 324	45 965	45 890	45 886	45 886	45 886	45 886

6.8. Rahoitustulot ja -menot

Rahoitustuotot ja kulut

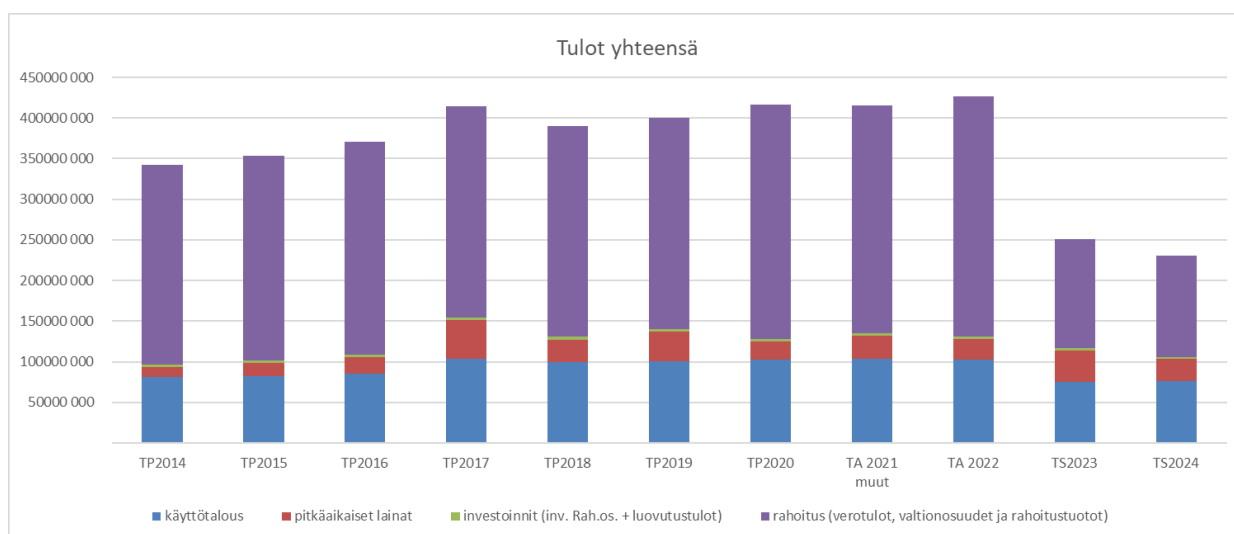
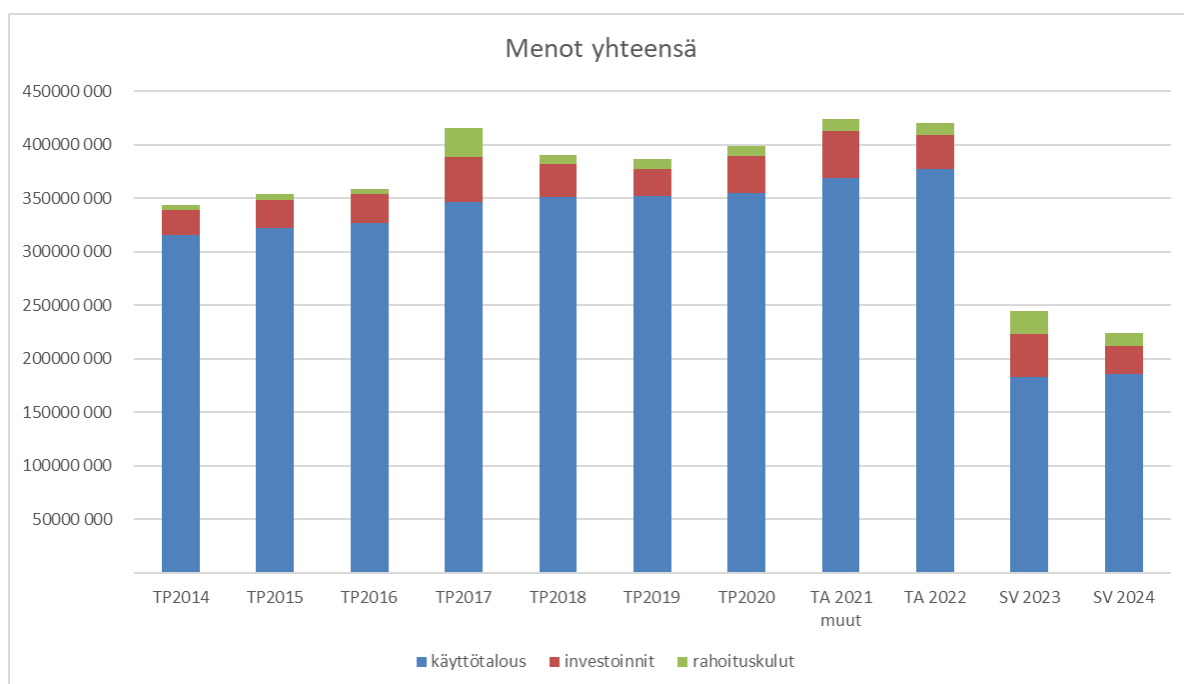
Määräraha/Tuloarvio	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TA 2021 muut	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Korot ja muut kulut	-1 570	-1 416	-1 885	-1 926	-2 146	-2 655	-3 090	-1 742	-1 740	-2 200	-2 200
Rahoituskulujen muutos	-2,9	-9,8	33,1	2,1	11,4	77,0	16,4	-34,4	-0,1	26,4	0,0
Korko ja muut rahoitustuotot	952	1 898	2 408	2 361	2 422	2 448	3 247	2 016	2 012	2 012	2 012
Rahoitustuottojen muutos-%		99,4	26,9	-1,9	2,6	2,4	88,8	-17,6	-0,2	0,0	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-618	482	523	435	276	-208	157	274	272	-188	-188

Lainat

	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TA 2021 muut	TA 2022	SV2023	SV2024
Määräraha/tuloarvio	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TA 2021 muut	TA 2022	SV2023	SV2024
Lainojen lisäykset	12 000	16 000	20 000	48 000	28 000	36 500	23 000	28 428	24 285	38 390	26 600
Lainojen lyhennykset	5 843	7 014	6 925	28 826	10 486	12 022	12 167	13 700	13 000	23 200	13 500
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	7 131	4 264	-2 009	5 451	-3 994	-5 597	-8 878				
Lainamäärän muutos	13 288	13 250	11 066	24 625	13 521	19 435	1 955	14 728	11 285	15 190	13 100
Lainakanta	94 539	107 789	118 855	143 480	157 001	176 435	178 390	193 118	204 403	219 593	232 693
Lainakanta, e/as	1985	2274	2521	3067	3389	3838	3887	4209	4455	4786	5071
Asukasluku	47 624	47 397	47 146	46 785	46 324	45 965	45 890	45 886	45 886	45 886	45 886

6.9. Menot ja tulot yhteensä

	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
Määräraha/tuloarvio	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TA 2021 muut	TA 2022	SV 2023	SV 2024
Menot yhteensä	343 560	353 654	358 642	415 023	389 886	386 615	398 451	424 336	420 123	244 234	223 620
käyttötalous	315 605	322 470	326 414	346 799	350 785	351 690	354 932	369 239	376 913	183 094	185 990
investoinnit	23 682	25 586	27 189	41 325	30 761	25 559	34 442	43 140	31 950	40 140	26 330
rahoituskulut	4 273	5 598	5 039	26 900	8 340	9 367	9 076	11 958	11 260	21 000	11 300
Tuloarviot yhteensä	342 058	353 513	370 656	414 362	390 508	400 215	416 871	415 197	425 685	250 713	230 105
käyttötalous	81 417	82 085	85 094	103 390	99 338	100 138	102 053	103 904	102 368	75 306	76 209
pitkäaikaiset lainat	12 000	16 000	20 000	48 000	28 000	36 500	23 000	28 428	24 285	38 390	26 600
investoinnit (inv. Rah.os. + luovutustulot)	3 185	3 831	3 773	2 576	3 849	3 321	2 394	2 765	2 700	2 700	2 700
rahoitus (verotulot, valtionosuudet ja rahoitu	245 457	251 596	261 789	260 396	259 322	260 255	289 424	280 100	296 332	134 317	124 596
Nettomenot/-tulot	-1 501	-141	12 013	-662	623	13 600	18 420	-9 139	5 562	6 479	6 485

7. Strategisten tytäryhtiöiden valtuuston nähden sitovat tavoitteet

7.1. Tavoitteet

(Kaupunginhallituksen konserni- ja omaisuusjaosto 2.11.2021 § 42)

Lohjan kaupunkikonserniin kuuluu viisi tytäryhtiötä:

Lohjan Energiahuolto Oy Loher, Lohjan Kiinteistöt Oy, Lohjan Liikuntakeskus Oy, Lohjan Liikuntahallit Oy ja Lohjan Vuokra-asunnot Oy.

Lohjan kaupungin konserniohjeen mukaan:

Tytäryhteisöjen on toteutettava kaupungin toiminta-ajatusta ja valtuuston hyväksymää strategiaa. Kaupunginhallitus määrittelee vuosittain toimintasuunnitelman ja talousarvion laatimista varten tytäryhteisöjen yleiset toimintalinjat. Tarvittaessa yksityiskohtaisemmat tavoitteet ja toimintaohjeet määrittelee konserni- ja omaisuusjaosto seuraaville yhtiöille:

- asunto- ja vuokrataloyhtiöille
- liike- ja palvelukeskusyhtiöille
- elinkeino- ja yrityspalveluyhtiöille
- kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen yhtiöille sekä
- energia- ja yhdyskuntahuollon yhtiöille

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen sisältyvästä omistajapolitiikasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehittymistä sekä arvioi tulevaa kehitystä ja siihen liittyviä riskejä. Tytäryhteisön tulee raportoida kaupunginhallitukselle noudattaen kaupungin osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen aikatauluja.

Konsernivalvonnassa seurataan valtuuston tytäryhteisöjen toiminnalle asettamien tavoitteiden toteutumista sekä konserniohjeen noudattamista erityisesti keskitetyissä konsernitoiminnoissa.

Konsernipalvelut on valmistellut tytäryhtiöille asetettavat tavoitteet ja käynyt vuoropuhelun yhtiökohtaisista tavoitteista yhtiöiden edustajien kanssa. Esitys vuoden 2022 konserniyhteisöille asetettavista tavoitteista :

Lohjan Energiahuolto Oy Loher

Loherin perustehtävä on lämpöenergian tuottaminen ja jakaminen toimitusvarmasti Lohjan kaupungin alueella. Tämä perustehtävä Loherin tulee täyttää kustannustehokkaasti ja ympäristöystävällisesti, noudattaen konsernin strategiaa. Tavoitteena on kohtuuhintainen ja hinnaltaan ennakoitava lämpöenergia kaupungin asukkaille.

Loherin tulee ylläpitää nykyaikaista tuotantokoneistoa ja vastata kaukolämpöverkoston kunnosta.

Lohjan kaupunkikonserni edellyttää Loherin jakavan vuosittain osinkoa joka on määrältään kestäväällä tasolla Loherin tulokseen nähden. Osingon maksu ei saa vaarantaa Loherin perustehtävää. Osingon tasoksi määritellään 1 milj. euroa vuodessa. Loher voi poiketa tästä tasosta perustellusti yhtiön taloudellisen tilanteen mukaan.

Lohjan Liikuntakeskus Oy

Liikuntatoimi tuottaa asukkaiden kanssa yhteistyössä laadukkaita liikuntapalveluita kaikille kaupunkilaisille edistämällä heidän kokonaisvaltaista hyvinvointiaan. Strategiakaudella pyritään liikkujiensa määrän kasvattamiseen teemalla "Lohjalla liikkuvat kaikki" suoritteiden kasvattamisen sijasta. Keskeisiä periaatteita toiminnassa ovat yhteisöllisyys, yhteistyö, moniarvoisuus sekä yhtenäiset toimintatavat. Palveluiden laadusta huolehditaan kustannustehokkaasti.

Lohjan kaupungin ja Lohjan Liikuntakeskus Oy:n yhteistoimintasopimus päivitetään ja osana sitä luodaan Lohjan Liikuntakeskus Oy:lle seurattava mittaristo, jonka perusteella Liikuntakeskukselle asetetaan vuotuiset tavoitteet talousarvion laatimisen yhteydessä.

Lohjan Liikuntahallit Oy

Lohjan Liikuntahallit Oy:n tulee myötävaikuttaa prosessiin, jossa kaupunki selvittää ja päättää yhtiön tulevaisuudesta joko sen kiinteistöomistusta kehittämällä tai sulauttamalla yhtiö ja sen omaisuus osaksi Lohjan kaupunkia.

Lohjan Vuokra-asunnot Oy

Lohjan Vuokra-asunnot Oy tarjoaa lohjalaisille turvatun ja kohtuuhintaisen asunnon koko asumisen elinkaaren ajaksi.

Yhtiöllä on voimassa oleva kehittämisohjelma ja se päivitetään neljän vuoden välein (kerran valtuustokaudessa).

Käyttöaste vähintään 93 % (2016 pahimmillaan ollut 91-92 %, vuonna 2020 oli noin 95,5 %, mutta tilanne muuttunut nyt kun 2021 vuonna kaupunkiin on rakennettu 180 ara-vuokra-asuntoa ja lisäksi vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja) (käyttöasteesta; 1 % asunnoista on korjauksen alla, koska yhtiöllä on vanhat kiinteistöt, 1- 2 % vaihtoprosessissa ja loput ovat tyhjinä olevia kolmioita, joita ei haluta vuokrata, koska tarve yksioille tai pienille kaksioille).

Asukastyytyväisyys: Yhtiö tekee vähintään joka toinen vuosi asukastyytyväisyyskyselyn. Taavoite suosittelemalukkuusprosentti NPS on positiivinen.

Asuminen on kohtuuhintaista, vertailu esimerkiksi Vihdin vuokriin sekä Lohjan vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen vuokriin. (Aran laatima tilasto: Kelan yleistä asumistukea saavien vuokratiedot kunnittain)

Yhtiöllä on kiinteistöalan energiatehokkuussopimus Motivan kanssa. Yhtiö huomioi energiatehokkuustoimet kiinteistönpidossa, asunto- ja korjausrakentamisessa.

Yhtiöllä on oma asukasdemokratiamalli, jossa on määritelty asukasneuvosto.

Yhtiön edustajat osallistuvat asukasneuvoston kokouksiin (kutsusta, ei automaattista osallistumisoikeutta).

Yhtiön edustajat pitävät aktiivisesti asukaskokouksia vuosittain (kokouksia pidetty yli 20 / vuosi) (Asukaskokoukset pidetään kaikille talon asukkaille)

Yhtiön edustajat osallistuvat pyynnöstä asukastoimikuntien kokouksiin. (asukastoimikunta valittu edustamaan talon asukkaita, yleensä 3-5 jäsentä)

